

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Uplatňovanie pravidiel štátnej a minimálnej pomoci v regióne V4

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2023

Všetky práva vyhradené.

Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Zoznam grafov, tabuliek.....	3
Zoznam skratiek.....	5
Manažérske zhrnutie.....	7
Úvod.....	11
1 Analýza podmienok/možností čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v EÚ (s dôrazom na MSP).....	13
1.1 Východiská – definovanie základných pojmov a kategórií pomoci.....	14
1.2 Základné legislatívne predpisy vzťahujúce sa na štátnu pomoc a pomoc de minimis (najmä v priamom vzťahu k MSP).....	17
1.3 Čerpanie štátnej pomoci v krajinách EÚ.....	23
2 Čerpanie štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách V4.....	30
2.1 Formy štátnej pomoci a prevládajúce nástroje pomoci.....	34
2.2 Čerpanie pomoci de minimis.....	47
2.3 Charakteristika krajín V4 z hľadiska čerpania štátnej pomoci, komparácia krajín v prístupe k pomoci.....	52
3 Porovnanie uplatňovania jednotného nariadenia EÚ o štátnej a minimálnej pomoci v krajinách V4 s dôrazom na MSP.....	55
3.1 Zabezpečovanie koordinácie štátnej pomoci a pomoci de minimis.....	55
3.2 Transparentnosť poskytovania štátnej pomoci.....	58
3.3 Uplatňovanie štátnej pomoci na vybrané ciele pomoci pre MSP.....	61
4 Analýza príčin a odlišností v poskytovaní štátnej a minimálnej pomoci v jednotlivých krajinách V4 a identifikácia prekážok v poskytovaní pomoci v SR s dôrazom na MSP.....	73
4.1 Príčiny a odlišnosti v poskytovaní pomoci v krajinách V4.....	73
4.2 Problémy a prekážky v poskytovaní pomoci.....	79
5 Odporúčania na ďalšie zlepšovanie systému poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis v SR.....	90
Záver.....	98
Zoznam použitej literatúry.....	100

Zoznam grafov, tabuliek

Tabuľka 1 Čerpanie štátnej pomoci v krajinách EÚ, v mil. EUR	25
Tabuľka 2 Objem štátnej pomoci na obyvateľa v krajinách EÚ	26
Tabuľka 3 Podiel čerpanej štátnej pomoci na HDP v krajinách EÚ, 2014 – 2021, v %	27
Tabuľka 4 Podiel štátnej pomoci na HDP krajín EÚ – priemerné ročné hodnoty, v %	29
Tabuľka 5 Objem štátnej pomoci za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)	30
Tabuľka 6 Podiel čerpania štátnej pomoci počas covidových rokov 2020 – 2021 na celkovom objeme štátnej pomoci čerpanej v rokoch 2014 – 2021, v mil. EUR.....	30
Tabuľka 7 Čerpaná štátna pomoc za krajiny V4 spolu v jednotlivých rokoch, v mil. EUR.....	31
Tabuľka 8 Medziročný index čerpania štátnej pomoci za jednotlivé krajiny V4	31
Tabuľka 9 Objem štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa za krajiny V4 a EÚ, v EUR	32
Tabuľka 10 Objem štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa v krajinách V4, v EUR	32
Tabuľka 11 Objem štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa, priemerné hodnoty, v EUR.....	33
Tabuľka 12 Podiel štátnej pomoci v krajinách V4 na HDP, v %	33
Tabuľka 13 Podiel objemu štátnej pomoci na HDP v %, priemerné hodnoty.....	34
Tabuľka 14 Objem štátnej pomoci – priamy grant/bonifikácia úrokov za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR).....	35
Tabuľka 15 Objem štátnej pomoci – priamy grant/bonifikácia úrokov za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	35
Tabuľka 16 Podiel nástroja priamy grant/bonifikácia úrokov na celkovom objeme štátnej pomoci	36
Tabuľka 17 Objem štátnej pomoci – priamy grant za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)	36
Tabuľka 18 Objem štátnej pomoci – priamy grant za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	37
Tabuľka 19 Podiel nástroja priamy grant na celkovom objeme štátnej pomoci.....	37
Tabuľka 20 Objem štátnej pomoci v rámci nástroja iné za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)	38
Tabuľka 21 Objem štátnej pomoci - iné za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)	38
Tabuľka 22 Podiel nástroja - iné na celkovom objeme štátnej pomoci, v %.....	38
Tabuľka 23 Objem štátnej pomoci – daňový bonus za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR).....	39
Tabuľka 24 Objem štátnej pomoci – daňový bonus za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)	39
Tabuľka 25 Podiel nástroja daňový bonus na celkovom objeme štátnej pomoci.....	39
Tabuľka 26 Objem štátnej pomoci – úver/vratné preddavky za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)	40
Tabuľka 27 Objem štátnej pomoci – úver/vratné preddavky za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	40
Tabuľka 28 Podiel nástroja úver/vratné preddavky na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	40
Tabuľka 29 Objem štátnej pomoci – daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR).....	41
Tabuľka 30 Objem štátnej pomoci – daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	41
Tabuľka 31 Podiel nástroja daňové zvýhodnenie alebo oslobodenie od dane na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	41
Tabuľka 32 Objem štátnej pomoci – subvenčné služby za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR).....	42
Tabuľka 33 Objem štátnej pomoci – subvenčné služby za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)	42
Tabuľka 34 Podiel nástroja - subvenčné služby na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	42
Tabuľka 35 Objem štátnej pomoci – iné formy daňových výhod za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)	43
Tabuľka 36 Objem štátnej pomoci – iné formy daňových výhod za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)	43
Tabuľka 37 Podiel nástroja iné formy daňových výhod na celkovom objeme štátnej pomoci, v %.....	43
Tabuľka 38 Objem štátnej pomoci – zníženie sadzby dane za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)	44
Tabuľka 39 Objem štátnej pomoci – zníženie sadzby dane za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	44
Tabuľka 40 Podiel nástroja zníženie sadzby dane na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	44
Tabuľka 41 Objem štátnej pomoci – záruky za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR).....	45
Tabuľka 42 Objem štátnej pomoci – záruky za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	45
Tabuľka 43 Podiel nástroja záruky na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	45
Tabuľka 44 Objem štátnej pomoci – mäkké úvery za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)	46
Tabuľka 45 Objem štátnej pomoci – mäkké úvery za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR).....	46
Tabuľka 46 Podiel nástroja mäkké úvery na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	46
Tabuľka 47 Dostupnosť dát za čerpanie pomoci de minimis v krajinách V4	48
Tabuľka 48 Prijatá pomoc de minimis v SR v období 2016 – 2022	49
Tabuľka 49 Prijatá pomoc de minimis podľa veľkostnej kategórie pomoci v SR, v EUR.....	49

Tabuľka 50 Počet podporených podnikov podľa veľkostnej kategórie pomoci v SR.....	50
Tabuľka 51 Počet podporených podnikov v SR a prijatá pomoc za jednotlivé veľkostné kategórie pomoci v %	51
Tabuľka 52 Čerpaná pomoc de minimis v ČR, v EUR	51
Tabuľka 53 Čerpanie pomoci de minimis podľa veľkosti podniku v Poľsku, v %	52
Tabuľka 54 Základná národná legislatíva k štátnej pomoci v krajinách V4	55
Tabuľka 55 Úrady zabezpečujúce koordináciu štátnej pomoci a pomoci de minimis	56
Tabuľka 56 Zabezpečovanie transparentnosti prostredníctvom registrov štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách V4	58
Tabuľka 57 Podiel MSP na celkovom objeme čerpanej štátnej pomoci v SR a v Poľsku	61
Tabuľka 58 Objem čerpanej štátnej pomoci na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ v EÚ, v mil. EUR	62
Tabuľka 59 Objem a podiel štátnej pomoci na cieľ pomoci „MSP vrátane rizikového kapitálu“ za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR).....	63
Tabuľka 60 Objem štátnej pomoci na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“, v mil. EUR.....	63
Tabuľka 61 Podiel cieľa štátnej pomoci na účely podpory MSP vrátane rizikového kapitálu na celkovom objeme štátnej pomoci, v %	64
Tabuľka 62 Celkový objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4, v mil. EUR.....	64
Tabuľka 63 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – pomoc na konzultácie pre MSP (čl. 18 a čl. 28), v mil. EUR.....	65
Tabuľka 64 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – participácia MSP na veľtrhoch (čl. 19), v mil. EUR.....	65
Tabuľka 65 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 - Pomoc pre start-up podniky (čl. 22), v mil. EUR.....	65
Tabuľka 66 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – inovácie pre MSP (čl. 28), v mil. EUR.....	66
Tabuľka 67 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – investičná pomoc pre MSP (čl. 17), v mil. EUR.....	66
Tabuľka 68 Súborné dáta za čerpanie štátnej pomoci MSP v krajinách V4 (2016 – 2021).....	67
Tabuľka 69 Štátna pomoc čerpaná MSP podľa NUTS II – Slovensko, 2016 – 2021, v EUR	67
Tabuľka 70 Objem štátnej pomoci pre MSP na Slovensku podľa NUTS II za jednotlivé roky	68
Tabuľka 71 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – grant/bonifikácia úrokov	68
Tabuľka 72 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – grant/bonifikácia úrokov za jednotlivé roky	69
Tabuľka 73 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – priamy grant	69
Tabuľka 74 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – priamy grant za jednotlivé roky	69
Tabuľka 75 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – záruky.....	70
Tabuľka 76 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – záruky za jednotlivé roky	70
Tabuľka 77 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – iné, v EUR.....	71
Tabuľka 78 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – iné za jednotlivé roky	71
Tabuľka 79 Čerpanie štátnej pomoci v krajinách V4 na „pomoc na inovácie pre MSP“	72
Tabuľka 80 Podiel pomoci v rámci GBER v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci, v %.....	76
Tabuľka 81 Podiel štátnej pomoci v rámci ABER na celkovom objeme štátnej pomoci v krajinách V4, v %.....	77
Tabuľka 82 Podiel notifikovanej pomoci v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci, v %	78
Tabuľka 83 Problémy pri poskytovaní štátnej pomoci a de minimis pomoci v EÚ.....	79
Tabuľka 84 Prekážky a problémy pri poskytovaní pomoci – výsledky dopytovania.....	86
Graf 1 Podiel pomoci v rámci GBER v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci – grafické znázornenie	77
Graf 2 Podiel štátnej pomoci v rámci ABER na celkovom objeme štátnej pomoci v krajinách V4, grafické znázornenie	78
Graf 3 Podiel notifikovanej pomoci v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci – grafické znázornenie	78

Zoznam skratiek

ABER	Agricultural Block Exemption Regulation
Art.	Artikel (článok)
BER	Block Exemption Regulation
čl.	Článok
CLLD	Community Lead Local Development (miestny rozvoj vedený komunitou)
ČR	Česká republika
DG AGRI	Directorate General (Generálne riaditeľstvo pre pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka)
DG Competition	Directorate General (Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž)
DG MARI	Directorate General (Generálne riaditeľstvo pre námorné záležitosti a rybolov)
EIP	Európske inovačné partnerstvo
EK	Európska komisia
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
EÚS	Európske územné spoločenstvo
F4F	Fit for Future
FIBER	Fishery Block Exemption Regulation
GBER	General Block Exemption Regulation (všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách)
HDP	Hrubý domáci produkt
IS	Informačný systém
IS SEMP	Informačný systém pre evidenciu a monitorovanie pomoci
IS VS	Informačný systém verejnej správy
MH SR	Ministerstvo hospodárska Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
MRVK	Miestny rozvoj vedený komunitou
MSP	Malý a stredný podnik
NFP	Nenávratný finančný príspevok
PO	Prioritná os
PMÚ SR	Protimonopolný úrad Slovenskej republiky
SAFE	Survey on the Access to Finance of Enterprises
SAM	State Aid Modernisation (Modernizácia štátnej pomoci)
SAMO	State Aid Monitoring Office

SARI	State Aid Reporting Interactive
SGEI	Služby všeobecného hospodárskeho záujmu
SHRIMP	Systém plánovania, podávania správ a monitorovania pomoci
SIH	Slovak Investment Holding
SME	Small and medium enterprises
SUDOP	System Udostepniania danych o Pomocy Publicznej
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
SR	Slovenská republika
SVHZ	Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme
TAM	Transparency Award Module
TDB	Transparenzdatebank (Databanka transparentnosti)
TVI	Támogatsokat Vizsgáló Iroda (Skúšobný úrad pre granty)
UOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Úrad na ochranu konkurencie a spotrebi
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
V4	Vyšehradská štvorka
VÚC	Vyšší územný celok
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie

Manažérske zhrnutie

Štúdia je zameraná na analýzu poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách V4. Skúma podmienky poskytovania pomoci na základe pravidiel stanovených nariadeniami Európskej komisie (EK). V poskytovaní pomoci komparuje krajiny V4 vo vzťahu ku krajinám Európskej únie (EÚ) a zároveň porovnáva jednotlivé krajiny V4. Štúdia identifikuje problémy a prekážky v poskytovaní pomoci najmä v kontexte administratívnej záťaže a špecifikuje opatrenia pre zlepšenie systému poskytovania pomoci v Slovenskej republike (SR) pri zachovaní súladu jej poskytovania s pravidlami definovanými podľa článku (čl.) 107 a čl. 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) a platnými nariadeniami EK. Výhodiskom je definovanie základných pojmov a skúmanie podmienok čerpania pomoci na základe aktuálnej legislatívy vzťahujúcej sa na čerpanie štátnej pomoci a pomoci de minimis. Na základe analýzy dát a komparácie krajín v poskytovaní pomoci charakterizuje krajiny V4 z pohľadu poskytovania štátnej pomoci a ich prístupu k pomoci. Výsledkom štúdie je identifikácia problémov a prekážok v poskytovaní štátnej pomoci a pomoci de minimis v SR s dôrazom na malé a stredné podniky (MSP) a súbor návrhov a odporúčaní pre tvorcov politik a opatrení s dopadom na MSP v záujme zlepšovania systému poskytovania pomoci.

Metodicky je štúdia vystavaná zo spracovania a prepočtov dostupných sekundárnych dát a aktuálnej legislatívy v danej oblasti, resp. návrhov nových nariadení. Čo sa týka databáz obsahujúcich údaje o poskytovanej štátnej pomoci a pomoci de minimis, ide najmä o databázu Eurostat vzťahujúcu sa na štátnu pomoc, národné databázy jednotlivých krajín V4 dostupné verejnosti uvádzané a citované v texte štúdie a databázu EK Transparency Award Module (TAM). Doplnujúcimi boli správy úradov koordinujúcich a monitorujúcich štátnu pomoc a pomoc de minimis, ako aj ich správy o štátnej pomoci a ďalšie rôzne štúdie a správy vzťahujúce sa na danú problematiku. Samozrejme, významnými zdrojmi boli webové portály EK (najmä Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž - DG Competition), vrátane portálu verejnej diskusie, ďalej portály úradov koordinujúcich pomoc, poskytovateľov a vykonávateľov pomoci. V priebehu spracovania štúdie prebiehala e-mailová komunikácia s rôznymi subjektami významnými v procese poskytovania štátnej pomoci, vrátane koordinátorov pomoci v krajinách V4, teda Protimonopolný úrad SR (PMÚ SR), poľský Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK – v preklade Úrad na ochranu konkurencie a spotrebiteľov) a Ministerstvo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka), český Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (UOHS) a Ministerstvo zemědělství ČR (sekcia EÚ a zahraničných vzťahov), maďarský Támogatsokát Vizsgálgó Iroda (TVI – v preklade Skúšobný úrad pre granty) a samotnej DG Competition pri EK.

Na naplnenie zámeru štúdie bolo zorganizované dopytovanie orientované na koordinátorov pomoci v jednotlivých krajinách V4 (v prípade rozdelenia kompetencií v krajine na dvoch koordinátorov). Respondentami boli vybraní poskytovatelia štátnej pomoci a aj pomoci de minimis v krajinách V4, v zastúpení aspoň po dve inštitúcie. Zo SR boli oslovené ministerstvá ako poskytovatelia/vykonávatelia pomoci (odpovede sa podarilo získať z Ministerstva hospodárstva SR – MH SR, Ministerstva dopravy SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR) a mnohé organizácie ako vykonávatelia pomoci. Osobitne boli oslovení zástupcovia krajín V4 v sieti Small and medium enterprises (SME) envoy network a vybraných krajín EÚ.

SR čerpá na štátnu pomoc celkovo z krajín V4 najmenej, či už vo vyjadrení objemu čerpania pomoci v pomere k počtu obyvateľov (len 40 % objem oproti Českej republike - ČR,

ktorá má zo všetkých krajín V4 najvyššiu hodnotu tohto ukazovateľa a 56 % priemeru krajín V4) alebo v podieli na hrubom domácom produkte (HDP) (zhruba tretina podielu ako má Maďarsko, ktoré má v tomto ukazovateli najvyššie hodnoty spomedzi V4 a na 3. mieste spomedzi krajín EÚ). Štátna pomoc je v krajinách V4 koncentrovaná podobne ako v rámci krajín EÚ na nástroj *priamy grant*. V SR je však táto koncentrácia najvýraznejšia zo všetkých krajín V4 (význam tohto nástroja v ostatných krajinách V4 je zhruba polovičný oproti SR). *Priamy grant/bonifikácia úrokov*, ktorý má v SR z hľadiska objemu pomoci len približne desiatinné zastúpenie, zohráva v ostatných krajinách V4 oveľa významnejšiu úlohu. Význam tohto nástroja spolu s priamym grantom je pre krajiny V4 väčší ako v EÚ a ako dvojica patria k najvýznamnejším nástrojom v EÚ a aj vo V4 ako celku. SR takmer nevyužíva štátnu pomoc poskytovanú prostredníctvom úveru/návratných preddavkov (na rozdiel od Poľska).

SR čerpala celkovo na MSP štátnu pomoc v sledovaných rokoch v rozmedzí zhruba 26 % (v roku 2017) až 76 % (v roku 2021). Čerpanie na MSP je podielovo vyššie ako zistené čerpanie v Poľsku. Napriek tomu, že SR v rokoch 2017 a 2018 nečerpala vôbec na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ je vo využití tohto cieľa pomoci na úrovni priemeru V4 (a na rovnakej úrovni ako Poľsko, ale ide o trojnásobne nižšiu hodnotu podielu ako má Maďarsko).

V rámci pomoci de minimis možno konštatovať, že sa objem poskytnutej pomoci každoročne zvyšuje, medzi rokmi 2016 a 2022 až na dvojnásobok a mierne rastie aj počet podporených podnikov. Jednoznačne najviac čerpanou je pomoc vo veľkostnej kategórii pomoci do 25 tis. EUR, a to vychádzajúc z dát o objeme pomoci, ako aj počte podnikov. V porovnaní s ČR čerpá SR celkovo vyšším objemom pomoci a z prepočtu pomoci de minimis na obyvateľa v týchto krajinách možno konštatovať, že SR čerpá zhruba raz taký objem pomoci na obyvateľa ako ČR.

Identifikované prekážky v poskytovaní pomoci sa týkajú rôznych oblastí/procesov a rôznych inštitucionálnych úrovní procesu poskytovania pomoci. Viazu sa najmä na nejasnosti niektorých pojmov a ustanovení z hľadiska európskej legislatívy, náročnosti nastavenia podmienok na národnej úrovni, administratívnej náročnosti dokladovania žiadostí o pomoc. Administratívna náročnosť je negatívne vnímaná osobitne pri poskytovaní pomoci v nízkych sumách, kde naráža na otázku efektívnosť celého procesu. Významnou prekážkou je časová náročnosť procesu poskytovania pomoci (počínajúc zdĺhavým procesom nastavovania schém pomoci/vypisovania výziev, proces prechodu cez rôzne zmeny v tomto procese až po samotné poskytnutie pomoci a realizovanie oprávnených aktivít), ktorá je pre podniky odrádzajúca. Časté je vykazovanie nedostatočnej informovanosti žiadateľov o pomoc a neprehľadnosť podmienok štátnej pomoci, čo predstavuje vysoké časové nároky na vykonávateľov pomoci, najmä v priamom kontakte so žiadateľmi/prijímateľmi pomoci. Problém je vnímaný aj z hľadiska nejednotnosti uplatňovania pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis rôznymi vykonávateľmi pomoci. Názory na výšku stropu pomoci de minimis sa podľa realizovaného dopytovania rôznia. Niektoré subjekty vnímajú jeho nastavenú výšku ako dostatočnú, iné subjekty ako veľmi nízku. Výrazné sú výhrady voči funkčnosti informačného systému pre evidenciu a monitorovanie pomoci (IS SEMP), napriek vnímaniu jeho prínosu. Prekážky a problémy pri poskytovaní pomoci zachytáva podrobnejšie tabuľka 86 (kapitola 8).

Z realizovaných analýz v predchádzajúcich kapitolách bolo možné formulovať odporúčania pre poskytovanie štátnej pomoci a pomoci de minimis vo viacerých oblastiach, a to organizačnej, legislatívnej, procesnej a informačnej. Z množstva odporúčaní uvedených v kapitole 9 vyberáme niekoľko.

V súvislosti s IS SEMP, ktorý sa aktuálne používa v SR, je potrebné, napriek jeho nespornému významu v procese monitorovania a poskytovania pomoci, jeho technické

vylepšenie. Okrem toho je žiadúce vytvorenie užívateľsky priateľského prostredia na jednoduchšiu a prehľadnejšiu prácu s ním.

Snaha o tzv. „one window approach“, t. j. aby schválenie programového dokumentu zo strany EK znamenalo súčasné schválenie pravidiel štátnej pomoci a jeho presadenie by výrazne zjednodušilo celý proces bez toho, aby došlo k zníženiu miery právnej istoty, že pomoc je poskytovaná v súlade s pravidlami.

Pre zjednodušenie procesov v SR by bolo efektívne podporiť väčšie sústredenie a poskytovanie pomoci cez všeobecné skupinové výnimky na dosiahnutie zvýšenia ich podielu na objeme štátnej pomoci, podobne ako je to v Maďarsku alebo Poľsku.

V rámci verejného sektora sú prevádzkované viaceré informačné systémy (IS) v súvislosti s poskytovaním verejných zdrojov a s informáciami o žiadateľoch/prijímateľoch podpôr. Prepojenie databáz tam, kde je to možné (preklopenie vkladáných údajov v reálnom čase) a zníženie odkázanosti na komerčné registre by umožnilo výrazné administratívne a časové úspory na oboch stranách – poskytovateľ/vykonávateľ pomoci a žiadateľ/prijímateľ pomoci v procese prijímania, schvaľovania, uzatvárania zmluvného vzťahu a v procese kontroly. Zároveň by bol jednoduchší a možný prístup k aktuálnym dátam.

Na strane koordinátora pomoci sú napriek jeho metodickým usmerneniam a vysvetleniam, ktoré poskytuje, vyžadované viaceré spresnenia usmernení a zváženie riešení na zautomatizovanie niektorých procesov týkajúcich sa najmä opakovaných problémov a chýb zo strany poskytovateľov/vykonávateľov pomoci.

Vo všeobecnosti poskytovatelia pomoci/vykonávatelia pomoci individuálne riešia, ak nie identické, tak podobné problémy pri poskytovaní pomoci. V tejto súvislosti je žiadúce posilnenie vzájomnej spolupráce poskytovateľov a vykonávateľov pomoci a orgánov štátnej správy. Na zefektívnenie ich práce, resp. aj celkové uľahčenie a zrýchlenie procesov je možné odporučiť zriadenie národného portálu/platformy na zdieľanie individuálnych overených riešení a skúseností. Nejde o náhradu portálu koordinátora pomoci ako hlavnej autority, skôr o jeho doplnok. Či ide o takýto portál, alebo portál koordinátora pomoci, či portál určený potenciálnym žiadateľom pomoci alebo prijímateľom/žiadateľom pomoci, podstatné je pri komplexnosti problematiky, akou poskytovanie pomoci je, zabezpečiť čo najväčšiu jednoduchosť a prehľadnosť systému.

Napriek zrejmej snahe vykonávateľov pomoci zorientovať podniky a uľahčiť celý proces rôznymi uvádzanými spôsobmi, je spolupráca so žiadateľmi/prijímateľmi pomoci problémová aj pre ich nedostatočnú informovanosť. Zdieľanie skúseností poskytovateľov a vykonávateľov pomoci a ich vzájomná spolupráca je aj v tejto súvislosti predpokladom pre vyššiu efektívnosť ich aj tak časovo a odborne náročnej práce. Systém vyhľadávania a poskytovania štátnej pomoci by mohol byť aj v SR jednoduchším, a to vytvorením užívateľsky priateľského portálu s možnosťou vyhľadávania podľa relevantných kritérií/parametrov (napr. vek podniku, veľkosť podniku, región, odvetvie, oblasť zamerania pomoci – druh oprávnených nákladov, objem minimálnej a maximálnej pomoci, iné). Podstatné je odstránenie rozdrobenosti informácií na množstve portálov rôznych poskytovateľov a vykonávateľov pomoci. Rakúsky systém by mohol slúžiť ako príklad.

Vyšší strop pomoci de minimis, ktorý bol predmetom diskusie a je súčasťou návrhu zo strany EK, najmä v kontexte zvýšených nákladov v súvislosti s energetickou krízou a zvýšenou infláciou, by vytvoril predpoklady na umožnenie zvýšenia objemu poskytovanej pomoci prostredníctvom pomoci de minimis, avšak je možné predpokladať, že jeho výrazným zvýšením by sa posunulo využívanie tejto pomoci v prospech väčších podnikov.

Stále viac je kritizovaná vysoká administratívna náročnosť najmä pri poskytovaní malých súm pomoci. Platí to osobitne pre MSP, pričom stále pretrváva diskusia ohľadom úpravy požiadaviek na takto poskytovanú pomoc a prispôbenie celého procesu k hodnote pomoci. Aj PMÚ SR eviduje požiadavku od poskytovateľov pomoci stanoviť hranicu pomoci, pod ktorú by sa zákon o štátnej pomoci nemusel uplatňovať. Samozrejme, najviac by to bolo nápomocné mikro- a malým podnikom tak, aby náročnosť procesu nebola kontraproduktívna a neodradzujúca o požiadanie o takúto pomoc. V tejto súvislosti však nie sú zrejme posuny vo vývoji riešenia problematiky.

Podstatným pre realizovanie analýz štátnej pomoci týkajúcich sa MSP je prispôbenie monitorovania pomoci sledovaním kritéria/parametra veľkosť podniku, a to v IS SEMP (za štátnu pomoc ako aj za pomoc de minimis) a v tomto smere je nevyhnutné posilniť aj vykazované správy o štátnej pomoci zo strany PMÚ SR.

Zaangažovanie vyslancov MSP pri EK *SME envoy network* a odborníkov v rámci platformy Fit for Future (*F4F*) do podpory štátnej pomoci a pomoci de minimis pre MSP by mohlo pomôcť presadiť záujmy aj v oblasti zjednodušovania poskytovania pomoci pre túto skupinu podnikov.

Úvod

Predmetom štúdie je vypracovanie analýzy, ktorá je zameraná na zhodnotenie podmienok poskytovania štátnej a minimálnej pomoci v krajinách V4, porovnanie pravidiel v jednotlivých krajinách V4, identifikovanie dobrých príkladov a prekážok, špecifikovanie opatrení pre zlepšenie systému poskytovania štátnej a minimálnej pomoci v SR v zmysle zníženia administratívnej záťaže spojenej s jej poskytovaním pri zachovaní súladu jej poskytovania s pravidlami definovanými podľa čl.107 a čl. 108 ZFEÚ a v súlade s platnými nariadeniami EK. Východiskom je analýza podmienok/možností čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v EÚ a v jednotlivých štátoch V4. Výsledkom analýzy bude zhodnotenie príčin odlišností v poskytovaní štátnej a minimálnej pomoci v jednotlivých krajinách V4 a identifikácia prekážok v poskytovaní štátnej a pomoci de minimis v SR s dôrazom na MSP a návrhy a odporúčania pre tvorcov politík a opatrení s dopadom na MSP v záujme zlepšovania systému poskytovania štátnej pomoci.

Obsahom prvej kapitoly, jadra štúdie (5. kapitola), je analýza podmienok/možností čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách EÚ (s dôrazom na MSP). Po definovaní pojmov a objasnení platnej legislatívy a nariadení EK, príp. návrhov nariadení relevantných k téme, je analyzovaná štátna pomoc v krajinách V4 na základe dostupných dát a prepočty sa vzťahujú na zabezpečenie komparovateľnosti krajín v skúmaných ukazovateľoch. Tieto dáta slúžia ako východisko pre analýzy za krajiny V4 v ďalšej kapitole.

6. kapitola je zameraná na skúmanie čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v období 2014 – 2021 na základe spracovaných dát databázy EK, DG Competition a dostupných zdrojov národných databáz jednotlivých krajín V4. Analyzované sú viaceré ekonomické ukazovatele čerpania štátnej pomoci za jednotlivé krajiny V4. Z hľadiska foriem pomoci je čerpanie analyzované podľa nástrojov štátnej pomoci za krajiny V4 ako celok, ako aj za jednotlivé krajiny. Podrobnejší pohľad je venovaný najmä prevládajúcim nástrojom štátnej pomoci v komparácii krajín V4 a krajín EÚ a v tomto kontexte sú charakterizované jednotlivé krajiny V4 navzájom a aj v komparácii s krajinami porovnateľnými v sledovanom ukazovateli.

Porovnanie krajín V4 z aspektu zabezpečovania koordinácie pomoci, ako aj transparentnosti štátnej pomoci z hľadiska využívania registrov štátnej pomoci, ich náplni a dostupnosti, je uvedené v 7. kapitole. Osobitná časť je venovaná uplatňovaniu štátnej pomoci na vybrané ciele pomoci zamerané na MSP v komparácii jednotlivých krajín V4 a EÚ.

Analýza odlišností v poskytovaní pomoci medzi krajinami V4 je súčasťou 8. kapitoly, sústrediac sa na vybrané ukazovatele komparácie, vrátane zhodnotenia významu všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách (General Block Exemption Regulation – GBER) v týchto krajinách a posúdenie postupu zjednodušovania poskytovania pomoci v oblasti odbúrania notifikačnej povinnosti voči EK. Následne sú identifikované problémy a prekážky v poskytovaní pomoci v SR, vychádzajúc zo sekundárnych zdrojov (okrem iného aj z Kontroly účelnosti fitness check Komisie, problémy a prekážky identifikované zo strany PMÚ SR, z pripomienok/stanovísk v rámci verejných konzultácií organizovaných Komisiou zo strany krajín V4 a vybratých krajín EÚ k relevantným nariadeniam EK) a významným zdrojom sú stanoviská respondentov – PMÚ SR, ako aj poskytovateľov a vykonávateľov pomoci v realizovanom dopytovaní.

Posledná kapitola je venovaná odporúčaniam a návrhom pre poskytovanie štátnej pomoci a pomoci de minimis v oblasti informačnej a organizačnej, legislatívnej a procesnej. Tento

súbor môže slúžiť pre tvorcov politik a opatrení s dopadom na MSP v zlepšovaní systému poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis.

1 Analýza podmienok/možností čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v EÚ (s dôrazom na MSP)

Štátna pomoc v kontexte európskej politiky má napomôcť hospodárskemu rastu, tvorbe pracovných miest a celkovo k podpore konkurencieschopnosti Európy. V osobitných prípadoch štátna pomoc napomáha zabezpečeniu stability a rozvoju určitých odvetví alebo regiónov, predovšetkým v prípade hospodárskych kríz, ťažkostí alebo významných investícií. Regulovanie a monitorovanie štátnej pomoci, realizované pravidlami a smernicami EK, má zabezpečiť efektívne využívanie verejných zdrojov a spravodlivú hospodársku súťaž medzi členskými štátmi. Cieľom je zabrániť neoprávneným výhodám pre niektoré podniky alebo odvetvia, ktoré by mohli viesť k narušeniu hospodárskej súťaže a deformácii vnútorného trhu EÚ.

Argumentami zamerania štátnej pomoci na MSP je najmä skutočnosť, že MSP sú kľúčovým motorom hospodárskeho rastu a tvorby pracovných miest v EÚ a sú nevyhnutnými pre prosperitu EÚ. Podľa najnovšej štúdie „Monitoring SMEs' performance in Europe“ (EÚ, 2022) je nevyhnutné prispôbiť nástroje verejnej politiky potrebám MSP a lepšie využívať možnosti štátnej pomoci pre MSP.

Vďaka štátnej pomoci MSP získavajú potrebný kapitál, technologickú podporu či poradenskú podporu na rast a zvýšenie ich konkurencieschopnosti. Investície do výskumu a vývoja nových technológií a produktov využitím štátnej pomoci podporujú inovačnú schopnosť MSP. Významné zastúpenie má štátna pomoc pri podpore zamestnanosti a sociálnej súdržnosti, MSP sú často dôležitými zamestnávateľmi v regiónoch a významným faktorom znižovania nezamestnanosti. Podstatným aspektom štátnej pomoci pre MSP je skutočnosť, že tieto podniky často čelia ťažkostiam pri získavaní finančných prostriedkov na rozvoj svojej podnikateľskej činnosti. Štátna pomoc napomáha vyrovnať nerovnováhu v prístupe k financovaniu. MSP sú významným faktorom pri podpore regionálneho rozvoja, štátna pomoc uľahčuje týmto podnikom pôsobiť v menej rozvinutých regiónoch s obmedzenou infraštruktúrou a napomáha tak vyrovnávaniu regionálnych rozdielov a napĺňaniu strategických cieľov regionálnej politiky.

Jedným z kľúčových zistení v Prieskume prístupu podnikov k financiám – Survey on the Access to Finance of Enterprises - SAFE (EÚ, 2022) je skutočnosť, že v roku 2022 poklesol optimizmus MSP v EÚ v raste podnikov, pričom Maďarsko, ale aj ČR, Poľsko a len o niečo vyššie aj SR patria ku krajinám s najnižším podielom MSP, ktoré očakávajú svoj rast (na poslednej priečke je Nemecko). Aj v správe vyslancov MSP pri EK (2022) je identifikovaná medzi dôležitými témami pre ďalšie obdobie téma „uľahčenie prístupu malých a stredných podnikov ku kapitálu“ (okrem DPH v digitálnom veku, obchodný systém DPH, prepojenie medzi digitálnym a zeleným prechodom a iné). Osobitne je analyzovaná sústava problémov MSP spojených s likviditou a platbami pre MSP v súvislosti s vojnou na Ukrajine (len 40 % podnikov v EÚ sú vyplácané načas a tieto omeškания sú údajne príčinou štvrtiny všetkých MSP bankrotov). Z aktuálnej témy súvisiacej s energetickou krízou boli na európskej úrovni schválené a koordinované mnohé opatrenia pre MSP, a to zvýhodnené pôžičky a záruky, aby mali podniky prístup k financovaniu projektov energetickej účinnosti alebo diverzifikácie výroby alebo spotreby energie; dočasné regulačné opatrenia, najmä o znížení zdaňovania elektriny a plynu, DPH a spotrebných daní; dlhodobé opatrenia smerujúce k uhlíkovu neutrálnemu hospodárstvu, podpora nových alebo alternatívnych zdrojov energie; energetické audity, projekty na rozvoj zručností pre nasadenie obnoviteľnej energie.

Východiskom tejto kapitoly je definovanie základných pojmov a identifikovanie základnej aktuálnej legislatívy vzťahujúcej sa na čerpanie štátnej pomoci a pomoci de minimis. Následne je kvantifikované čerpanie štátnej pomoci v krajinách EÚ na základe zvolených ukazovateľov.

1.1 Východiská – definovanie základných pojmov a kategórií pomoci

Základné pravidlá štátnej pomoci vychádzajú zo ZFEÚ (jej tretej časti Vnútornej politiky a činnosti Únie, hlava VII Spoločné pravidlá pre hospodársku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva, kapitola 1 Pravidlá hospodárskej súťaže, oddiel 2 Pomoc poskytovaná štátmi, čl. 107 a čl. 108). Čl. 107 zabezpečuje, aby pomoc poskytnutá členským štátom alebo prostredníctvom štátnych zdrojov nenarúšala hospodársku súťaž a obchod v rámci EÚ, nezvýhodňovala určité spoločnosti alebo výrobu určitého tovaru. Preto s cieľom zabrániť tomu, aby spoločnosti podnikajúce na vnútornom trhu dostávali selektívne výhody, ktoré narušajú hospodársku súťaž, ZFEÚ obsahuje všeobecný zákaz štátnej pomoci.

Za určitých okolností je však pre dobre fungujúce hospodárstvo nevyhnutný vládny zásah, ktorý má kompenzovať zlyhanie trhu. ZFEÚ ponecháva priestor pre množstvo politických cieľov, ktoré možno podporiť prostredníctvom štátnej pomoci, a ktoré sa považujú za zlučiteľné s vnútorným trhom. Komisia je zodpovedná za presadzovanie pravidiel EÚ o štátnej pomoci (ide najmä o DG Competition, Generálne riaditeľstvo Pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka (DG Agriculture and Rural Development) a Generálne riaditeľstvo pre námorné záležitosti a rybolov (DG Maritime Affairs and Fisheries).

Štátna pomoc je vymedzená ako „pomoc poskytovaná štátmi v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“ (čl. 107 ZFEÚ). Zmluva následne vymenúva pomoc, ktorú je možné považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom. Komisia (podľa čl. 108 ZFEÚ) v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v členských štátoch. Komisii musí byť oznámený v predstihu zámer poskytnutia alebo upravenia pomoci na pripomienkovanie. Pre členské štáty platí v tejto súvislosti povinnosť pred poskytnutím štátnej pomoci požiadať Komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci – **všeobecná notifikačná povinnosť**. Môže byť rozhodnuté, že pomoc, ktorú štát zamýšľa poskytnúť, sa ako výnimka považuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom. **Výnimky zo všeobecnej notifikačnej povinnosti** platia pre:

- pomoc de minimis (pokiaľ nepresiahne stanovenú maximálnu výšku pomoci na podnik počas akéhokoľvek obdobia 3 fiškálnych rokov),
- skupinové výnimky (Block Exemption),
- individuálnu pomoc poskytovanú na základe platných a účinných schém štátnej pomoci,
- individuálnu pomoc poskytovanú na základe platných a účinných schém minimálnej pomoci.

Komisia o oznámenom opatrení členským štátom rozhoduje najmä vzhľadom na existujúcu pomoc v zmysle pravidiel EÚ, či je pomoc zlučiteľná s pravidlami EÚ vzhľadom na pozitívne účinky opatrenia prevažujúce nad narušením hospodárskej súťaže. Cieľom týchto výnimiek je znížiť administratívne zaťaženie vnútroštátnych a miestnych orgánov a povzbudiť vlády EÚ, aby nasmerovali pomoc na hospodársky rast bez toho, aby príjemcovia získali nespravodlivú konkurenčnú výhodu.

(bližšie objasnenie obsahuje Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedené v čl. 107 ods. 1 ZFEÚ 2016/C 262/01 a platné nariadenia, NARIADENIE RADY (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie čl. 108 ZFEÚ – kodifikované znenie procedurálneho nariadenia Rady č. 659/99, NARIADENIE RADY (EÚ) 2015/1588 z 13. júla 2015 o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci – kodifikované znenie implementačného nariadenia 994/98).¹

Platí, že štátnou pomocou sú také opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú nasledujúce štyri kumulatívne kritériá:

- podpora je poskytovaná štátom alebo zo štátnych zdrojov;
- zvyhodňuje jeden alebo viacero podnikov – existuje selektívna výhoda;
- podpora narúša alebo môže narušiť hospodársku súťaž;
- ovplyvňuje obchod medzi krajinami EÚ.

Podľa Nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa čl. 107 a 108 zmluvy (konsolidované znenie (zmenené a doplnené o Nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1237 z 23. júla 2021):

Podnik je každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť, bez ohľadu na jeho právnu formu. Sem patria najmä samostatne zárobkovo činné osoby a rodinné podniky, ktoré vykonávajú remeselnícke alebo iné činnosti, a partnerstvá alebo združenia, ktoré pravidelne vykonávajú hospodársku činnosť.

Kategóriu **mikropodnikov a MSP** tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 mil. EUR a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 mil. EUR. V rámci kategórie MSP sa malý podnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 50 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 10 mil. EUR. V rámci kategórie MSP sa mikropodnik definuje ako podnik, ktorý zamestnáva menej ako 10 osôb a ktorého ročný obrat a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 2 mil. EUR.

Bližšie definuje MSP revidovaná Príručka pre používateľov k definovaniu MSP (EÚ 2020), ktorá rozoznáva tri rôzne kategórie podnikov, a to samostatné podniky - ak je podnik úplne nezávislý, alebo má jedno či viac menšinových partnerstiev (každé menej ako 25 %) s inými podnikmi; partnerské podniky – ak majetková účasť iných podnikov v podniku dosahuje najmenej 25 %, ale najviac 50 %, ide o vzťah medzi partnerskými podnikmi; prepojené podniky – ak majetková účasť iných podnikov v podniku presiahne hranicu 50 %, tieto podniky sa považujú za prepojené.

Štátna pomoc sa poskytuje na tieto účely (resp. ciele):

- Horizontálna pomoc – regionálny rozvoj; životné prostredie, výskum a vývoj, inovácie; kultúra a záchrana kultúrneho dedičstva, zamestnanosť, financovanie MSP, miestne infraštruktúry, pomoc na ukončenie činnosti, podpora exportu a internacionalizácie, vzdelávanie, športové a multifunkčné rekreačné infraštruktúry a ďalšie
- Odvetvová pomoc – ochrana životného prostredia a energetiky, doprava, pomoc pre regionálne letiská

¹ Pozn.: Aktualizované legislatívne predpisy uvádza na svojej stránke PMÚ SR <https://www.antimon.gov.sk/4807-sk/legislativa-eu-pre-oblast-statnej-pomoci/?csrt=10089191488675758908>

- Pôdohospodárstvo
- Náprava vážneho narušenia hospodárstva – pomoc poskytnutá v súvislosti s nálezou COVID-19

Štátna pomoc sa poskytuje v priamej, ako aj v nepriamej forme, v závislosti od charakteru nástroja pomoci. Priama forma pomoci poskytuje príjemcovi pomoc v peňažnej forme a poskytuje sa prostredníctvom dotácie alebo grantu, príspevku, úhrady úrokov alebo časti úrokov z úveru, ako úhrada časti úveru, návratná finančná výpomoc poskytnutá za výhodnejších podmienok ako sú trhové podmienky; zvýšenie základného imania spôsobom, ktorý nie je v súlade s trhovými podmienkami; iná forma pomoci. Nepriama forma pomoci poskytuje príjemcovi výhody v nepeňažnej forme a poskytuje sa prostredníctvom štátnej záruky alebo bankovej záruky poskytnutej za výhodnejších podmienok ako sú trhové podmienky; úľava na dani; úľava na penále, pokute, sankčnom úroku alebo na iných sankciách; predaj nehnuteľného majetku štátu, vyššieho územného celku alebo obce za cenu nižšiu, ako je trhová cena; poradenská služba poskytnutá bezplatne alebo za čiastočnú úhradu; odklad platenia dane alebo povolenie zaplatenia dane v splátkach za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky; iná forma pomoci.

Štátna pomoc a jej nástroje sú rozdelené do štyroch základných **kategórií pomoci A – D**, pričom:

Kategória A zahŕňa pomoc, ktorá je poskytnutá príjemcovi v plnom rozsahu. To znamená, že prvok pomoci sa rovná kapitálovej hodnote pomoci. Ide o dve podskupiny podľa toho, či je pomoc poskytnutá prostredníctvom rozpočtu – A1 alebo prostredníctvom daňového systému, či systému sociálneho poistenia – A2.

A1: dotácie, nenávratné finančné príspevky (NFP), granty, poskytnutá služba, úhrada úrokov alebo časti úrokov z úveru poskytnutého podniku,

A2: úľavy na dani, odpustenie daní, cla, dovozných prírážok, úľavy na pokutách, úľavy na penále, úľavy na úrokoch a úľavy na zvýšení dane, odpustenie povinnosti zaplatiť penále, predaj alebo prenájom nehnuteľného majetku štátu, vyšší územný celok (VÚC) alebo obce za cenu nižšiu ako je trhová cena.

Kategória B zahŕňa všetky aktivity štátu alebo samospráv, ktorých výsledkom je nadobudnutie podielu alebo účasti v ľubovoľnej forme v súkromných spoločnostiach (napr. konverzia dlhu na akciový kapitál). Takéto nadobudnutie podielu alebo účasti na podniku, ktoré nezodpovedá správaniu sa racionálneho súkromného investora za trhových podmienok (napr. ak štát získa akcie za rovnakých okolností, za akých by ich získal súkromný subjekt), predstavuje poskytnutie výhody a v prípade splnenia ostatných podmienok čl. 107 ods. 1 ZFEÚ aj poskytnutie štátnej pomoci.

Kategória C obsahuje štátnu pomoc, ktorá je poskytovaná prostredníctvom úveru so zvýhodnenou úrokovou sadzbou, odklad platenia dane alebo povolenie splátok dane za výhodnejších podmienok, ako sú trhové podmienky.

C1: zvýhodnené úvery alebo pôžičky z verejných a súkromných zdrojov (poznámka: úhrada úrokov – čiastočná alebo úplná – je zaradená do skupiny A1),

C2: odklad platenia a povolenie splátky dane a cla.

Kategória D zahŕňa záruky, pričom kategória D1 predstavuje nominálne hodnoty záruk a kategória D1A predstavuje výšku štátnej pomoci pri zárukách na krytie rizika. Výška štátnej pomoci je obvyčajne nižšia ako nominálna hodnota záruky a zodpovedá výhode, ktorú podnik získava pri poskytnutí záruky.

1.2 Základné legislatívne predpisy vzťahujúce sa na štátnu pomoc a pomoc de minimis (najmä v priamom vzťahu k MSP)

Základnou legislatívou pre štátnu pomoc je ZFEÚ, aktuálne Konsolidované znenie ZFEÚ – TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE – HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA – Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže – Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi.

Čl. 107 (bývalý čl. 87 ZES) uvádza:

1. *Ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.*
2. *S vnútorným trhom je zlučiteľná:*
  - a) *pomoc sociálnej povahy poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov;*
  - b) *pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami;*
  - c) *pomoc poskytovaná hospodárstvu určitých oblastí Spolkovej republiky Nemecko v dôsledku rozdelenia Nemecka v rozsahu potrebnom na vyrovnanie hospodárskych nevýhod spôsobených týmto rozdelením. Päť rokov po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy môže Rada na návrh Komisie prijať rozhodnutie, ktorým sa zruší toto písmeno.*
3. *Za zlučiteľné s vnútorným trhom možno považovať:*
  - a) *pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou, ako aj na podporu regiónov uvedených v článku 349, pričom sa zohľadní ich štrukturálna, hospodárska a sociálna situácia;*
  - b) *pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu;*
  - c) *pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom;*
  - d) *pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom;*
  - e) *iné druhy pomoci, ako ich vymedzia rozhodnutia Rady prijaté na návrh Komisie.*

Čl. 10 (bývalý čl. 8 ZES) uvádza:

1. *Komisia v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v týchto štátoch. Navrhuje im príslušné opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie vnútorného trhu.*
2. *Ak Komisia po výzve, aby príslušné strany predložili pripomienky zistí, že pomoc poskytnutá štátom alebo zo štátnych zdrojov je nezlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107, alebo ak zistí, že táto podpora sa zneužíva, rozhodne o tom, že príslušný štát túto pomoc v lehote stanovenej Komisiou zruší alebo upraví. Ak sa daný štát nepodriadi tomuto rozhodnutiu v stanovenej lehote, Komisia alebo iný dotknutý štát môže, odhliadnuc*

od ustanovení článkov 258 a 259, predložiť vec priamo Súdnemu dvoru Európskej únie Na žiadosť členského štátu môže Rada jednomyselne rozhodnúť, že pomoc, ktorú štát poskytuje alebo zamýšľa poskytnúť, sa ako výnimka z ustanovení článku 107 alebo nariadení uvedených v článku 109 považuje za zlučiteľnú, a to za predpokladu, že takéto rozhodnutie odôvodňujú výnimočné okolnosti. Ak v súvislosti s touto pomocou Komisia už začala konať, ako je uvedené v prvom pododseku tohto odseku, podaním žiadosti Rade sa toto konanie zastavuje až do vyjadrenia Rady. Ak sa Rada do troch mesiacov od podania tejto žiadosti nevyjadrí, o veci rozhodne Komisia.

3. Komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky. Ak usúdi, že takýto zámer je nezlučiteľný s vnútorným trhom podľa článku 107, začne konanie podľa odseku 2. Členský štát nemôže vykonať navrhované opatrenia, pokiaľ sa vo veci nerozhodlo s konečnou platnosťou.
4. Komisia môže prijať nariadenia týkajúce sa kategórií štátnej pomoci, o ktorej Rada podľa článku 109 rozhodla, že môže byť oslobodená od povinnosti informovať, uvedenej v odseku 3 tohto článku.

Na uvedenú Zmluvu nadväzujú v súčasnosti platné, vybrané nižšie uvádzané nariadenia a návrhy nových nariadení. Tieto sú výsledkom kontroly účelnosti *Fitness Check* (Commission staff working document *Fitness Check* EK, 2020), ktorá mala preveriť nariadenia platné od reformy *State Aid Modernisation - SAM* (EK, 2012). SAM bola ambiciózná reforma, ktorá modernizovala pravidlá poskytovania štátnej pomoci pre obdobie 2014 – 2020 a ktorej cieľom bolo podporiť hospodársky rast a sústrediť schvaľovacie postupy EÚ na prípady pomoci veľkého rozsahu, ktoré by mohli viesť k nekalej súťaži. V priebehu obdobia boli realizované viaceré zmeny nariadení (napr. rozšírenie rozsahu pôsobnosti nariadenia GBER, zvýšenie stropov vymedzujúcich notifikačnú povinnosť a mnohé iné).

Kontrola účelnosti *Fitness Check* sa opiera o päť kritérií – účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, súdržnosť a pridanú hodnotu. Celkovo Komisia konštatuje, že celková architektúra SAM a pravidlá štátnej pomoci sú vo všeobecnosti vhodné na svoj účel, pričom „špecifické pravidlá môžu vyžadovať revíziu a/alebo aktualizáciu, vrátane objasnení, ďalšieho zefektívnenia a zjednodušenia, ako aj úpravy, aby odrážali najnovší legislatívny vývoj, aktuálne priority, vývoj trhu a technológií“. Okrem iného kontrola poukázala na priestor zvýšenia výdavkov pre oblasť GBER a rozšírenie výnimiek, ako aj úpravu pomoci de minimis.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa čl. 107 a 108 zmluvy, konsolidované znenie (zmenené a doplnené o Nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1237 z 23. júla 2021², konsolidované znenie z 1. 8. 2021³ – známe ako všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách – GBER.

² Znenie zamerané na uľahčenie vnútroštátneho financovania poskytnuté v kontexte nového viacročného finančného rámca (VFR).

³ Komisia schválila anglickú verziu zmeny a doplnku GBER – revíziu s cieľom ďalej uľahčiť a urýchliť ekologický a digitálny prechod („Dodatok GBER o zelenej dohode“, dňa 9. 3. 2023), poskytuje členským štátom väčšiu flexibilitu pri navrhovaní a implementácii podporných opatrení v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre prechod na klimatickú neutralitu a na net-zero industry. Pomôže to urýchliť investície a financovanie výroby čistých technológií v Európe v súlade s priemyselným plánom Green Deal. Formálne prijatie nariadenia sa uskutoční po dokončení prekladu textu do všetkých úradných jazykov. Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1523 (2. 6. 2023)

Nariadením Komisie sa rozširuje rozsah pôsobnosti GBER a zvyšujú sa prahové hodnoty pre oznamovanie a notifikáciu Komisiou, čo členským štátom umožní vykonávať tieto opatrenia pomoci jednoduchšie a rýchlejšie, s menšou administratívnou záťažou. Revidované pravidlá sa týkajú pomoci poskytovanej vnútroštátnymi orgánmi na projekty financované prostredníctvom centrálne riadených programov EÚ v rámci nového viacročného finančného rámca a opatrení štátnej pomoci, ktoré podporujú zelenú a digitálnu transformáciu a sú zároveň relevantné pre zotavenie sa z ekonomických účinkov pandémie koronavírusu. Ide o národné fondy vzťahujúce sa na finančné a investičné operácie podporované fondom InvestEU; projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií (RD&I), ktoré získali „pečať excelentnosti“ v rámci programu Horizont 2020 alebo Horizont Európa, ako aj spolufinancované projekty výskumu a vývoja alebo tímové akcie v rámci programu Horizont 2020 alebo Horizont Európa a projekty Európskeho územného spoločenstva (EÚS). Zjednodušenie sa týka napríklad výpočtu oprávnených nákladov (pri opatreniach týkajúcich sa ochrany životného prostredia a energetiky sa upúšťa od kontrafaktuálneho prístupu).

Nariadenie sa priamo dotýka pomoci pre MSP vo viacerých článkoch:

Oddiel 2 Pomoc pre MSP čl. 17 až 19 sa vzťahujú sa investičnú pomoc pre MSP, pomoc pre MSP na poradenské služby a pomoc na účasť MSP na veľtrhoch. Určuje sa zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom v zmysle čl. 107 odsek 3 ZFEÚ a jej oslobodenie od notifikačnej povinnosti podľa čl. 108 zmluvy, definované sú oprávnené náklady a intenzita pomoci. Čl. 4 určuje stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť. U MSP uvádza strop **pre investičnú pomoc** (čl. 17) 7,5 mil. EUR na jeden podnik a jeden investičný projekt, pre pomoc na **poradenské služby** (čl. 18) 2 mil. EUR na jeden podnik a jeden projekt a pre pomoc na **účasť na veľtrhoch** (čl. 19) 2 mil. EUR na jeden podnik za rok.

Na MSP je priamo zameraná aj **pomoc na náklady, ktoré vznikli MSP zúčastňujúcim sa na projektoch miestneho rozvoja vedeného komunitou** (MRVK, označených ako LEADER – miestny rozvoj v rámci Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka - EPFRV) alebo projektoch operačných skupín európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť (EIP) (čl. 19a). Pomoc je určená na úhradu nákladov na prípravnú podporu, budovanie kapacít, odbornú prípravu a vytváranie sietí na účely prípravy a vykonávania stratégie MRVK alebo projektu operačnej skupiny EIP; na implementáciu schválených operácií; prípravu a implementáciu činností spolupráce skupiny; prevádzkové náklady spojené s riadením vykonávania stratégie MRVK alebo projektu operačných skupín EIP alebo aktivizáciu komunity EIP alebo stratégie MRVK v záujme uľahčenia výmeny medzi zainteresovanými stranami. Na čl. 19a nadväzuje čl. 19b týkajúci sa obmedzených súm pomoci pre MSP, ktoré majú prínos z projektov miestneho rozvoja vedeného komunitou (MRVK) alebo projektov operačných skupín európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť (EIP).

Pomoc na alternatívne obchodné platformy zamerané na MSP (čl. 23) môže mať formu pomoci pre začínajúci podnik v prospech prevádzkovateľa platformy (ak je prevádzkovateľ platformy malým podnikom) a môže mať formu daňových stimulov v prospech nezávislých súkromných investorov, ktorí sú fyzickými osobami, pokiaľ ide o ich rizikové finančné investície realizované prostredníctvom alternatívnej obchodnej platformy do podnikov oprávnených za podmienok platných pre pomoc v rámci rizikového financovania pre MSP.

Pomoc na náklady na prieskum (čl. 24) určená na náklady na úvodné posúdenie a formálnu hĺbkovú analýzu uskutočnené správcami finančných sprostredkovateľov alebo investormi s cieľom určiť oprávnené podniky podľa čl. 21 a 22.

V rámci pomoci na výskum, vývoj a inovácie je priamo na MSP zameraná **pomoc na inovácie pre MSP** (čl. 28). V rámci pomoci ide o náklady na získanie, schválenie a ochranu patentov a iných nehmotných aktív; náklady na vyslanie vysokokvalifikovaných pracovníkov z organizácií venujúcich sa výskumu a šíreniu poznatkov alebo veľkých podnikov činných v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na novovytvorenú funkciu u príjemcu, pričom títo pracovníci nenahrádzajú iných pracovníkov; náklady na poradenské služby zamerané na inovácie a náklady na služby na podporu inovácií.

Okrem iného, nariadenie v oddieli 16 stanovuje podmienky pre **pomoc obsiahnutú vo finančných produktoch podporovaných z Fondu InvestEU**. Pomoc osobitne pre MSP sa týka najmä pomoci na výskum, vývoj, inovácie a digitalizáciu, pričom môže ísť o inovácie procesov alebo organizačné inovácie pre MSP, inovačné poradenské služby a inovačné podporné služby pre MSP či digitalizáciu (čl. 56e odsek 9), MSP alebo prípadne malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou (odsek 10) za stanovených podmienok. Z Fondu InvestEU sa poskytuje záruka EÚ na podporu operácií financovania a investičných operácií, ktoré vykonávajú implementujúci partneri a ktoré prispievajú k naplneniu cieľov vnútorných politík Únie (Nariadenie EP a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017). Fond predstavuje mechanizmus na poskytovanie poradenskej podpory pre vypracovanie projektov, do ktorých možno investovať, a prístupu k financovaniu, ako aj na súvisiacu pomoc pri budovaní kapacít (Poradenské centrum InvestEU). Ďalej sa ním zriaďuje databáza, ktorá umožňuje zviditeľnenie projektov, na ktoré sa predkladatelia projektov snažia získať financovanie, a ktorá investorom poskytuje informácie o investičných možnostiach (Portál InvestEU).

Uľahčenie prístupu k financovaniu pre MSP

Oddiel 3 Nariadenia Komisie (GBER) stanovuje základné pravidlá pre uľahčenie prístupu k financovaniu pre MSP (čl. 21), a to pomoc vo forme rizikového financovania. Táto pomoc sa realizuje viacerými formami:

- kapitál alebo kvázi kapitál alebo finančný príspevok na poskytnutie rizikových finančných investícií realizovaných priamo alebo nepriamo do oprávnených podnikov;
- úvery na poskytnutie rizikových finančných investícií realizovaných priamo alebo nepriamo do oprávnených podnikov;
- záruky na pokrytie strát z rizikových finančných investícií realizovaných priamo alebo nepriamo do oprávnených podnikov.

Na úrovni nezávislých súkromných investorov môže mať aj formu daňových stimulov pre súkromných investorov, ktorí sú fyzickými osobami poskytujúcimi priamo alebo nepriamo rizikové financovanie oprávneným podnikom. Na úrovni oprávnených podnikov môže mať formu kapitálových a kvázi kapitálových investícií, úverov, záruk alebo ich kombinácie. Celková výška rizikového financovania uvedeného v odseku 4 nepresiahne 15 mil. EUR na jeden oprávnený podnik v rámci akéhokoľvek opatrenia rizikového financovania. Nariadenie uvádza minimálne limity miery súkromnej účasti mobilizujúce dodatočné financovanie od nezávislých súkromných investorov na úrovni finančných sprostredkovateľov alebo oprávnených podnikov.

Potreba zlepšiť prístup MSP k rizikovému financovaniu je východiskom aj pre **Oznámenie Komisie Usmernenia o štátnej pomoci na podporu rizikových finančných investícií** (december 2021)⁴, a to najmä pre vysokorizikové odvetvia zamerané na inovácie a

⁴ OZNÁMENIE KOMISIE – Usmernenia o štátnej pomoci na podporu rizikových finančných investícií (C2021) 8712 final) (účinnosť od 1. 1. 2022)

špičkové technológie. V období 2014 – 2020 bolo preto posilnené používanie finančných nástrojov (negrantové finančné nástroje formou dlhových nástrojov ako sú úvery alebo záruky; alebo kapitálových nástrojov, a to čisto kapitálové, kvázi kapitálové investície alebo iné nástroje s rozdelením rizika). Oznámenie uvádza, ktoré programy prispeli k naplneniu tejto potreby.

Usmernenie o rizikovom financovaní objasňuje a zjednodušuje pravidlá, na základe ktorých môžu členské štáty podporovať a uľahčovať prístup k financovaniu pre európske startupy, MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou pri zabezpečení rovnakých podmienok na jednotnom trhu. Usmernenie sa okrem iného týka obmedzenia požiadavky poskytnúť pri najväčších schémach rizikového financovania analýzu likvidnej medzery, ktorá bola členskými štátmi vnímaná ako problémová, vyžaduje sa pri investíciách presahujúcich 15 mil. EUR na príjemcu. Usmernenie bližšie uvádza, aké dôkazy sú v týchto prípadoch potrebné na preukázanie konkrétneho zlyhania trhu alebo iných relevantných prekážok v prístupe k financovaniu. Usmernenie ďalej zjednodušuje požiadavky na posudzovanie schém zameraných výlučne na začínajúce podniky a MSP, ktoré ešte neuskutočnili prvý komerčný predaj predkladaním obmedzenejšieho množstva dôkazov o zlyhaní trhu, vhodnosti a primeranosti pomoci. Došlo aj k zosúladieniu niektorých definícií pojmov v usmernení s definíciami uvedenými v nariadení GBER (definovanie pojmu „inovatívne spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou“ a zosúladienie s pojmom „inovačný podnik“).

Pre oblasť poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vidiecke oblasti platí nové **Nariadenie Komisie (EÚ) č. 2022/2472 zo 14. decembra 2022, ktorým sa určité kategórie pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom pri uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ (Agricultural Block Exemption Regulation – ABER).**

Z hodnotenia *Fitness check* predchádzajúceho nariadenia vyplynulo, že sú potrebné niektoré cielené revízie a objasnenia niektorých pojmov, ďalšie zefektívnenie a zjednodušenie, ako aj úpravy s cieľom dôslednejšieho odzrkadľovania vývoja na trhu a technologického vývoja a aktuálnych strategických priorít EÚ, okrem iného najmä Európsku zelenú dohodu, stratégiu Z farmy na stôl a stratégiu v oblasti biodiverzity. Vybrané zmeny sa týkajú nasledujúcich oblastí:

- opatrení členských štátov v rámci reformovanej Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), ktoré sa vykonávajú ako súčasť ich strategických plánov SPP považované za opatrenia, ktoré sú v súlade s pravidlami EÚ týkajúcimi sa štátnej pomoci, čím sa zrýchli proces schvaľovania štátnej pomoci,
- zosúladienia intenzity pomoci v prípade opatrenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie ABER, s intenzitami pomoci stanovenými v strategických plánoch SPP v rámci reformovanej SPP,
- nových kategórií opatrení pomoci, na ktoré sa vzťahuje skupinová výnimka, napr. pomoc na náhradu škôd spôsobených chránenými druhmi zvierat a pomoc na kompenzáciu dodatočných nákladov, ktoré vznikli v prípadoch, keď sa poľnohospodárska pôda nachádza v oblastiach sústavy Natura 2000, vybrané opatrenia v oblasti lesníctva.

Nariadenie rozoznáva viacero kategórií pomoci. Osobitné zameranie na pomoc pre MSP je kategória Pomoc v prospech MSP pôsobiacich v odvetví poľnohospodárskej prvovýroby, spracovania poľnohospodárskych výrobkov a odbytu poľnohospodárskych výrobkov (oddiel 1) a Pomoc v prospech MSP vo vidieckych oblastiach (oddiel 7). Nariadenie stanovuje stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť (čl. 4), pričom pre MSP osobitne platí strop 2 mil. EUR na jeden podnik a jeden projekt pri pomoci na náklady, ktoré vznikli MSP zapojeným do

projektov MRVK označenou ako LEADER – miestny rozvoj v rámci EPFRV a určuje sa obmedzená výška pomoci pre MSP, ktoré majú prínos z projektov MRVK, 200 000 EUR na jeden projekt MRVK. Revízia pravidiel ABER (platná od 1. januára 2023) zavádza okrem iného opatrenia šité na mieru s blokovými výnimkami pre projekty miestneho rozvoja vedeného komunitou (Community Lead Local Development - CLLD) zameraných na podporu rozvoja vidieckych oblastí na lokálnej úrovni a zavádza nový strop ekty Operačnej skupiny Európskeho partnerstva pre inovácie zamerané na inovácie v sektore poľnohospodárstva a vo vidieckych oblastiach. (projekty do 500 000 EUR alebo do 2 mil. EUR na spoločnosť sú vyňaté zo skupinovej výnimky).

Pre oblasť rybolovu platí nové NARIADENIE KOMISIE (EÚ) č. 2022/2473 zo 14. decembra 2022, ktorým sa určité kategórie pomoci poskytovanej podnikom pôsobiacim vo výrobe, v spracovaní a odbyte produktov rybolovu a akvakultúry vyhlasujú za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa čl. 107 a 108 ZFEÚ (Fishery Block Exemption Regulation – FIBER).

Čerpanie pomoci de minimis sa riadi predovšetkým Nariadením Komisie č. 1407/2013 z roku 2013 o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ (platné pre obdobie 2014 – 2020). Pravidlá minimálnej pomoci sa vzťahujú len na podniky v zmysle čl. 107 odsek 1 ZFEÚ, t. j. na subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie a spôsob financovania, ako aj bez ohľadu na to, či dosahujú zisk.

V súčasnosti je platné jeho konsolidované znenie – zmenené a doplnené o Nariadenie komisie 2020/972 z 2. júla 2020, ktorým sa predlžuje platnosť nariadenia z roku 2013 s tým, že platnosť končí 31. 12. 2023. Kontrola vhodnosti pravidiel pomoci de minimis (dokončená v roku 2020) ukázala, že nariadenie celkovo splňalo svoj účel. Nahradené bude novým nariadením (zatiaľ v podobe **návrhu nariadenia** Komisie o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ na podporu de minimis, Brussels dňa 15. 11. 2022 C(2022)8067 final). Návrh Komisie je založený na komplexnom zhodnotení politiky štátnej podpory a kontroly účelnosti Komisiou.

Návrh nariadenia obsahuje najmä dve zmeny:

- **prispôbenie prahu de minimis** súčasnému hospodárskemu kontextu, návrh stropu výšky pomoci de minimis pre podnik počas obdobia 3 rokov na sumu **275 000 EUR** namiesto doterajšieho stropu 200 000 EUR (pre podnik prevádzkujúci cestnú nákladnú dopravu pre cudziu potrebu nesmie prekročiť 137 500 EUR namiesto doterajšieho stropu 100 000 EUR). Týmto návrhom sa snaží Komisia zohľadniť infláciu. Návrh osobitne upravuje aj strop pre pomoc vo forme pôžičiek, vo forme záruk a pomoc pre podniky prevádzkujúce cestnú nákladnú dopravu.
- **zlepšenie požiadaviek na transparentnosť zavedením povinného verejného registra.** Členské štáty musia zabezpečiť, aby bol k dispozícii centrálny register pomoci de minimis a úplné informácie o pomoci de minimis, ktorá bola poskytnutá akýmkoľvek poskytovateľom pomoci. Register musí byť zriadený do 6 mesiacov od nadobudnutia platnosti nového nariadenia.

Okrem iného návrh nariadenia definuje pojem „**jediný podnik**“ predstavujúci akékoľvek subjekty, ktoré medzi sebou majú aspoň jeden z nasledujúcich vzťahov: jeden subjekt vlastní väčšinu hlasovacích práv, ktoré náležia akcionárom alebo spoločníkom v inom subjekte; jeden subjekt má právo menovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu; jeden subjekt má právo uplatňovať vplyv v inom subjekte podľa zmluvy uzatvorenej s daným subjektom alebo podľa ustanovení v zakladateľskej zmluve alebo v stanovách tohto subjektu; jeden subjekt, ktorý je akcionárom alebo spoločníkom v inom subjekte, ovláda sám, v súlade s dohodou uzatvorenou s inými akcionármi alebo spoločníkmi daného subjektu, väčšinu hlasovacích práv náležiacich akcionárom alebo spoločníkom

v danom subjekte. (PMÚ SR vydal Metodické usmernenie Jediný podnik, feb. 2023, pre vysvetlenie tohto pojmu, usmernenie nemá všeobecne záväzný charakter).

Návrh obsahuje čl. 4 týkajúci sa **výpočtu hrubého grantového ekvivalentu**, ktorý má zabezpečiť transparentnosť a správne využitie stropu de minimis. Pre zjednodušenie tohto výpočtu sa výška pomoci, ktorá nie je poskytnutá formou grantu vyplateného v hotovosti, má prepočítavať na hrubý grantový ekvivalent. Nariadenie sa teda použije len pri pomoci, u ktorej je možné vopred presne vypočítavať hrubý grantový ekvivalent bez nutnosti realizovať hodnotenie rizík („transparentná pomoc“). V tejto súvislosti definuje návrh nariadenia, ktorá pomoc sa pokladá za transparentnú pomoc de minimis.

Pre oblasť poľnohospodárstva pre pomoc de minimis platí Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1408/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis v sektore poľnohospodárstva (konsolidované znenie).

Pre oblasť rybolovu a akvakultúry platí Nariadenie Komisie (EÚ) č. 717/2014 z 27. júna 2014 o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis v sektore rybolovu a akvakultúry – konsolidované znenie [zmenené a doplnené o NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2020/2008 z 8. decembra 2020]⁵

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis v prospech podnikov poskytujúcich SGEI – konsolidované znenie [zmenené a doplnené o NARIADENIA KOMISIE (EÚ) 2018/1923 zo 7. decembra 2018 a 2020/1474 z 13. októbra 2020]^{6,7}

1.3 Čerpanie štátnej pomoci v krajinách EÚ

Podľa čl. 6 nariadenia Komisie (Európske spoločenstvo - ES) č. 794/2004 musí EK každoročne zverejniť prehľad štátnej pomoci. Ide o *state aid scoreboard* obsahujúci údaje o výdavkoch členských štátov na všetky existujúce opatrenia štátnej pomoci (vrátane poľnohospodárstva, rybného hospodárstva a akvakultúry), nezachytáva pomoc de minimis. Je to nástroj benchmarkingu EK pre štátnu pomoc (od roku 2001), účelom je zabezpečiť transparentný a verejne prístupný zdroj informácií o celkovej štátnej pomoci. Výdavky na štátnu pomoc sú uvádzané v stálych cenách.

Štúdie sú uvedené na webovom portáli EK https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/scoreboard_en. Dáta k štátnej pomoci sú dostupné z databázy Eurostat https://webgate.ec.europa.eu/comp/redisstat/databrowser/explore/all/all_themes.

Najnovšie dáta, ktorými disponuje EK o čerpaní štátnej pomoci, sú za rok 2021. Podľa správy *State aid Scoreboard* možno konštatovať niekoľko poznatkov:

Počas roku 2021 poskytlo 27 členských štátov EÚ štátnu pomoc v celkovej výške 335 mld. EUR, čo je približne 2,3 % celkového HDP EÚ v roku 2021. V roku 2021, rovnako ako v roku 2020, zostalo v centre opatrení štátnej pomoci zmierňovanie ekonomických dopadov pandémie koronavírusu: 191 mld. z 335 mld. EUR minuli krajiny EÚ na krízový manažment. Ide o približne 57 % všetkých výdavkov na štátnu pomoc. V porovnaní s rokom 2020 poskytli členské štáty v roku 2021 o 1,9 % menej podpory (6,17 mld. EUR, údaj očistený o infláciu).

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0717-20201210&from=EN>

⁶ https://www.antimon.gov.sk/data/files/1778_celex-02012r0360-20201103-sk.txt.pdf?csrt=1339749740113363261

⁷ K tomu pozri aj kapitolu 7.

Na účely nekrízového riadenia vynaložili členské štáty 144 mld. EUR (43 % opatrení), z ktorých väčšina bola vynaložená na ochranu životného prostredia a energetiku; objem opatrení na podporu zelených cieľov bol 69 mld. EUR, takže táto kategória podpory zostala – podobne ako v predchádzajúcich rokoch – najpopulárnejšia s výnimkou krízovej podpory.

V roku 2021 sa zvýšil aj podiel pomoci, na ktorú sa vzťahujú nariadenia o skupinových výnimkách (GBER). 83 % všetkých opatrení štátnej pomoci (93 % bez krízovej pomoci) bolo poskytnutých v kompetencii členských štátov bez predchádzajúceho oznámenia Komisii.

Zaujímavé je, že v pomere k HDP poskytlo Maďarsko druhú najväčšiu podporu v rámci EÚ (3,4 % HDP v roku 2021), čo v nominálnom vyjadrení zodpovedá 5,34 mld. EUR, a to je hlboko pod výdavkami väčších členských krajín.

Významnosť nástrojov pomoci

Priame granty (vrátane dotácií na úroky) patria k výrazne najpodstatnejším nástrojom pomoci. Predstavujú 60 % celkových výdavkov na štátnu pomoc v období rokov 2010 – 2020 a v priebehu rokov bol zaznamenaný neustály nárast.

V roku 2020 sú opatrenia daňového zvýhodnenia druhým najpoužívaným nástrojom s podielom 29 %. Je to zhruba na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcich troch rokoch.

Výrazne sa znížil význam záruk (z 4 % v roku 2010 na 0,4 % v roku 2020). Zvýšilo sa ale využívanie iných nástrojov štátnej pomoci (kategória „iné“ predstavuje 7 % celkových výdavkov v roku 2020). Kapitálové intervencie majú malý význam, mimo roku 2017, kedy zohrali významnejšiu úlohu.

Priame granty sú pritom podstatné pre napĺňanie všetkých cieľov (s výnimkou podpory exportu a internacionalizácie, ktorá je financovaná najmä prostredníctvom kategórie „iné“ alebo cez daňové výhody, ako aj s výnimkou záchrany a reštrukturalizácie financovanou najmä cez dotované úvery a záruky).

Významnosť cieľov pomoci

Významne najväčší objem štátnej pomoci štáty EÚ venovali na ochranu životného prostredia a úspory energie (2015 – 2020), a to až 1,6-násobok v roku 2020 oproti roku 2015. Ide o 5-násobne vyššiu sumu financovania druhého najvyužívaného cieľa, ktorým je regionálny rozvoj. Tretí najpodstatnejší cieľ je výskum a vývoj, vrátane inovácií. Tieto tri hlavné nekrízové ciele predstavujú 71 % celkových výdavkov na úrovni EÚ na nekrízové ciele v období rokov 2015 – 2020. Samotná ochrana životného prostredia a úspory energie (teda prvý najdôležitejší cieľ) tvoria 52 % z celkového počtu za posledných šesť rokov. Zhruba v polovičnom objeme oproti tretiemu najpodstatnejšiemu cieľu je významný ďalší cieľ v oblasti kultúry, o niečo nižšie výdavky boli venované na cieľ sektorový rozvoj a nasleduje cieľ poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka.

Nasledujúca tabuľka zachytáva čerpanie štátnej pomoci v krajinách EÚ od roku 2014 – 2021.

Tabuľka 1 Čerpanie štátnej pomoci v krajinách EÚ, v mil. EUR

EÚ/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet
Belgicko	2 607,44	2 428,77	2 889,56	2 592,72	4 000,99	4 811,33	6 708,19	6 337,60	32 376,6
Bulharsko	1 450,36	924,79	864,50	946,34	751,01	433,56	862,38	1 210,81	7 443,75
Česko	2 357,66	2 793,01	3 152,95	3 480,71	4 161,02	3 714,95	6 432,99	6 423,27	32 516,56
Dánsko	2 742,80	3 671,99	4 936,88	4 825,98	4 992,44	4 709,09	7 949,29	5 289,19	39 117,66
Nemecko	37 628,28	42 888,09	47 972,18	49 655,21	49 803,30	55 145,45	122 284,33	121 211,54	526 588,38
Estónsko	253,45	251,43	215,15	281,96	303,32	363,85	489,78	450,97	2 609,91
Írsko	1 128,93	959,76	780,64	911,20	946,65	1 224,68	1 561,44	3 143,72	10 657,02
Grécko	962,65	984,97	908,32	588,74	615,98	1 052,09	7 221,20	5 369,38	17 703,33
Španielsko	4 033,77	3 512,59	3 289,94	4 091,59	5 169,71	8 479,16	14 622,36	20 447,44	63 646,56
Francúzsko	16 702,43	17 715,28	17 119,74	23 775,76	22 907,37	25 033,43	53 627,44	63 299,34	240 180,79
Chorvátsko	345,53	424,05	600,46	775,32	847,76	761,50	1 380,76	1 289,23	6 424,61
Taliansko	4 087,87	4 060,63	4 055,88	5 359,94	8 256,81	8 438,29	32 512,05	31 526,12	98 297,59
Cyprus	138,97	142,44	134,58	120,99	107,98	127,19	239,21	517,46	1 528,82
Lotyšsko	861,39	999,22	722,71	1 128,66	353,04	352,86	869,20	934,70	6 221,78
Litva	222,31	472,44	520,07	612,67	824,44	975,61	1 215,66	994,73	5 837,93
Luxembursko	224,75	245,40	227,54	181,67	185,52	215,41	474,52	651,49	2 406,3
Maďarsko	2 112,28	1 734,02	2 926,36	3 660,35	3 102,25	2 691,31	4 492,77	5 337,74	26 057,08
Malta	96,99	147,43	137,71	192,84	372,65	315,39	658,48	673,11	2 594,6
Holandsko	2 694,60	2 714,08	3 220,34	3 225,13	3 526,01	3 499,25	7 661,85	16 210,49	42 751,75
Rakúsko	1 692,44	2 120,67	2 165,36	2 105,21	2 017,99	2 098,73	7 751,92	10 477,61	30 429,93
Poľsko	5 714,04	4 036,43	5 275,21	7 714,33	6 418,55	6 150,79	27 792,37	10 498,93	73 600,65
Portugalsko	875,75	1 039,81	811,30	1 158,57	1 236,54	1 121,03	3 625,27	2 879,28	12 747,55
Rumunsko	1 465,87	1 572,49	1 294,53	1 119,57	1 277,01	1 556,30	5 555,40	4 984,65	18 825,82
Slovinsko	541,75	486,34	365,10	413,40	459,61	433,09	2 197,71	1 524,08	6 421,08
Slovensko	359,92	531,35	428,62	300,41	497,75	642,23	1 693,38	2 260,56	6 714,22
Fínsko	2 928,17	2 569,20	2 248,07	2 414,72	2 479,60	2 359,05	3 231,57	3 960,02	22 190,4
Švédsko	3 454,18	3 339,72	3 833,84	4 622,46	4 683,37	4 303,81	5 261,78	6 635,28	36 134,44

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Zrejmé je, že z krajín EÚ najviac vyčerpali krajiny Nemecko, Francúzsko, Taliansko a Poľsko.

Krajiny EÚ vyčerpali v období rokov 2014 – 2021 spolu sumu 1 372 025,11 mil. EUR štátnej pomoci. V *priemere čerpala jedna krajina* v jednom roku 6 351,97 mil. EUR štátnej pomoci. Medzi krajiny s najmenším celkovým objemom štátnej pomoci patrí Cyprus, Luxembursko, Malta a Estónsko. Iný pohľad vhodný na porovnanie čerpania štátnej pomoci v krajinách EÚ ponúka komparáciu v prepočte *objemu štátnej pomoci na obyvateľa* (uvádzaná

v nasledujúcej tabuľke). Prepočítali sme ukazovateľ objemu štátnej pomoci na obyvateľa vyjadrený ročným priemerom v EUR za obdobie 2014 – 2021. V tabuľke sú zoradené krajiny podľa abecedy a aj podľa výšky tohto ukazovateľa.

Tabuľka 2 Objem štátnej pomoci na obyvateľa v krajinách EÚ

Krajiny EÚ podľa abecedy	Štátna pomoc na obyvateľa ročný priemer, v EUR	Krajiny EÚ podľa poradia	Štátna pomoc na obyvateľa ročný priemer, v EUR
Belgicko	355,74	Dánsko	850,51
Bulharsko	131,46	Nemecko	799,32
Česko	384,21	Malta	686,45
Dánsko	850,51	Luxembursko	505,92
Nemecko	799,32	Fínsko	504,28
Estónsko	247,03	Švédsko	450,02
Írsko	276,58	Francúzsko	448,49
Grécko	205,38	Rakúsko	434,21
Španielsko	170,06	Lotyšsko	399,81
Francúzsko	448,49	Slovinsko	386,66
Chorvátsko	194,14	Česko	384,21
Taliansko	203,93	Belgicko	355,74
Cyprus	220,54	Maďarsko	332,31
Lotyšsko	399,81	Holandsko	311,75
Litva	256,12	Írsko	276,58
Luxembursko	505,92	Litva	256,12
Maďarsko	332,31	Estónsko	247,03
Malta	686,45	Poľsko	242,34
Holandsko	311,75	Cyprus	220,54
Rakúsko	434,21	Grécko	205,38
Poľsko	242,34	Taliansko	203,93
Portugalsko	154,30	Chorvátsko	194,14
Rumunsko	120,14	Španielsko	170,06
Slovinsko	386,66	Slovensko	154,31
Slovensko	154,31	Portugalsko	154,3
Fínsko	504,28	Bulharsko	131,46
Švédsko	450,02	Rumunsko	120,14

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/> a demografických dát Eurostat za obdobie rokov 2014 – 2021

Priemerný *objem štátnej pomoci na obyvateľa* ročne je suma 349,11 EUR. Najbližšie sa okolo priemeru EÚ pohybuje Belgicko. Krajiny nad Belgickom sú tie, ktoré čerpali väčší ako

priemerný objem štátnej pomoci ročne na obyvateľa, pod Belgickom sú krajiny s podpriemerným čerpaním. Najväčší objem štátnej pomoci na obyvateľa v priemere ročne čerpá Dánsko, a to až 850 EUR, nasleduje Nemecko a Malta. Naopak, najmenej Rumunsko v sume 120 EUR, nasleduje Bulharsko, SR a Portugalsko. Mierne nad priemerom sa pohybuje mierne nad priemerom ČR, Slovinsko, Lotyšsko a mierne pod priemerom EÚ Holandsko. Postavenie krajín V4 je osobitne uvedené v kapitole 6.

Nasledujúca tabuľka uvádza prehľad čerpanej štátnej pomoci vyjadrenej *podielom na HDP*.

Tabuľka 3 Podiel čerpanej štátnej pomoci na HDP v krajinách EÚ, 2014 – 2021, v %

Krajiny EÚ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgicko	0,57	0,52	0,61	0,54	0,82	0,96	1,42	1,26
Bulharsko	2,47	1,52	1,38	1,47	1,14	0,63	1,31	1,70
Česko	1,17	1,32	1,45	1,52	1,76	1,53	2,80	2,70
Dánsko	0,94	1,23	1,60	1,52	1,55	1,44	2,47	1,57
Nemecko	1,12	1,26	1,38	1,39	1,38	1,51	3,49	3,37
Estónsko	1,04	1,01	0,84	1,04	1,08	1,24	1,68	1,44
Írsko	0,51	0,35	0,28	0,29	0,28	0,35	0,42	0,74
Grécko	0,54	0,56	0,52	0,33	0,34	0,57	4,31	2,96
Španielsko	0,36	0,30	0,27	0,33	0,41	0,66	1,28	1,69
Francúzsko	0,71	0,75	0,72	0,97	0,92	0,99	2,29	2,53
Chorvátsko	0,71	0,86	1,17	1,46	1,56	1,35	2,68	2,21
Taliansko	0,23	0,23	0,23	0,30	0,45	0,46	1,95	1,77
Cyprus	0,77	0,76	0,67	0,57	0,48	0,54	1,06	2,16
Lotyšsko	3,05	3,40	2,40	3,63	1,09	1,07	2,69	2,77
Litva	0,50	1,04	1,11	1,26	1,63	1,84	2,29	1,77
Luxembursko	0,36	0,39	0,34	0,27	0,27	0,31	0,69	0,90
Maďarsko	1,71	1,36	2,24	2,69	2,16	1,79	3,13	3,47
Malta	0,94	1,31	1,19	1,50	2,71	2,18	4,94	4,58
Holandsko	0,35	0,35	0,41	0,40	0,42	0,41	0,94	1,89
Rakúsko	0,45	0,55	0,55	0,53	0,49	0,51	2,00	2,58
Poľsko	1,30	0,88	1,12	1,56	1,22	1,12	5,17	1,83
Portugalsko	0,45	0,52	0,40	0,55	0,57	0,51	1,78	1,34
Rumunsko	0,78	0,81	0,65	0,52	0,56	0,66	2,43	2,08
Slovinsko	1,29	1,13	0,82	0,89	0,94	0,86	4,56	2,92
Slovensko	0,43	0,60	0,48	0,32	0,52	0,65	1,77	2,29
Fínsko	1,28	1,12	0,95	0,99	1,01	0,95	1,32	1,58
Švédsko	0,75	0,70	0,78	0,92	0,91	0,82	1,03	1,23
priemer	0,92	0,92	0,91	1,03	0,99	0,96	2,29	2,12

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Členské štáty EÚ 27 čerpali v roku 2021 na štátnu pomoc zhruba 2,12 % HDP EÚ 27 a 2,29 % HDP EÚ 27 v roku 2020. V roku 2020 ide o 2,5-násobok sumy čerpanej v roku

2019 a zvýšenie o 1,33 percentuálneho bodu HDP v relatívnom vyjadrení. Do roku 2020, teda do prepuknutia dopadov COVID-19, bolo čerpanie vyjadrené percentuálne na HDP relatívne vyrovnané, pohybujúce sa okolo 1 %.

V roku 2021 najvyšší *podiel na HDP* mali jednoznačne Malta (4,58 %), Maďarsko (3,47 %) a Nemecko (3,37 %). Vysoké čerpanie tesne pod 3 % majú aj Grécko a Slovinsko. V roku 2020 to boli najmä opäť Poľsko (5,17 %), Malta (4,94 %), Slovinsko (4,56 %) a Grécko (4,31 %), pričom vysokým percentom nad 3 % čerpalo aj Nemecko.

Maximálny podiel čerpanej pomoci na HDP za celé obdobie dosiahla Malta (4,94 % v roku 2020) a Poľsko (5,17 % v roku 2020). Odhliadnuc od covidových rokov ide o Lotyšsko (3,63 % v roku 2017 a 3,4 % v roku 2015).

Naopak, v roku 2021 najmenším podielom na HDP čerpalo Írsko (0,74 %) a Luxembursko (0,90 %). V roku 2020 ide opäť o Írsko (0,42 %), Luxembursko (0,69 %) a Holandsko (0,94 %).

Medzi krajiny, ktoré čerpajú najnižším podielom na HDP v priebehu rokov (celková minimálna hodnota), patrí Dánsko v roku 2015, Taliansko v roku 2014 a v roku 2015, a to po 0,23 % na HDP. Najnižším podielom na HDP počas covidových rokov čerpalo Luxembursko (0,31 %), Holandsko (0,41 %), Írsko (0,42 %) a Rakúsko (0,51 %).

Celkový ročný priemer za krajinu za celé sledované obdobie 2014 – 2021 tvorí 1,27 % HDP. Celkový ročný priemer do obdobia covidových rokov, teda za roky 2014 – 2019, je 0,95 %.

Nasledujúca tabuľka uvádza aj poradie krajín podľa výšky podielu štátnej pomoci na HDP v sledovanom období.

Tabuľka 4 Podiel štátnej pomoci na HDP krajín EÚ – priemerné ročné hodnoty, v %

Krajiny EÚ podľa abecedy	Podiel štátnej pomoci na HDP Ročný priemer 2014 – 2021	Krajiny EÚ podľa poradia	Podiel štátnej pomoci na HDP Ročný priemer 2014 – 2021
Belgicko	0,84	Lotyšsko	2,51
Bulharsko	1,45	Malta	2,42
Česko	1,78	Maďarsko	2,32
Dánsko	1,54	Nemecko	1,86
Nemecko	1,86	Česko	1,78
Estónsko	1,17	Poľsko	1,78
Írsko	0,40	Slovinsko	1,68
Grécko	1,27	Dánsko	1,54
Španielsko	0,66	Chorvátsko	1,50
Francúzsko	1,24	Bulharsko	1,45
Chorvátsko	1,50	Litva	1,43
Taliansko	0,70	Grécko	1,27
Cyprus	0,88	Francúzsko	1,24
Lotyšsko	2,51	Estónsko	1,17
Litva	1,43	Fínsko	1,15
Luxembursko	0,44	Rumunsko	1,06
Maďarsko	2,32	Rakúsko	0,96
Malta	2,42	Švédsko	0,89
Holandsko	0,65	Cyprus	0,88
Rakúsko	0,96	Slovensko	0,88
Poľsko	1,78	Belgicko	0,84
Portugalsko	0,77	Portugalsko	0,77
Rumunsko	1,06	Taliansko	0,7
Slovinsko	1,68	Španielsko	0,66
Slovensko	0,88	Holandsko	0,65
Fínsko	1,15	Luxembursko	0,44
Švédsko	0,89	Írsko	0,40

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

V priemere za rok za celé obdobie sledovaných rokov 2014 – 2021 najväčším *podielom na HDP* čerpalo Lotyšsko (2,51 %), Malta (2,42 %) a Maďarsko (2,32 %). Všetky ostatné krajiny čerpali pod 2 %. V priemere za rok za celé obdobie sledovaných rokov 2014 – 2021 najnižším podielom čerpalo Írsko (0,40 %) a Luxembursko (0,44 %). Presne na úrovni priemeru je Grécko. Okolo priemeru sa pohybujú krajiny Francúzsko, Estónsko a Fínsko (mierne pod priemerom) a Litva, Bulharsko a Chorvátsko (mierne nad priemerom).

2 Čerpanie štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách V4

Kapitola je zameraná na skúmanie čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v období 2014 – 2021 na základe spracovaných dát databázy EK, DG Competition a dostupných zdrojov národných databáz jednotlivých krajín. Analyzované sú viaceré ekonomické ukazovatele čerpania štátnej pomoci za jednotlivé krajiny V4. Z hľadiska foriem pomoci je čerpanie analyzované podľa nástrojov štátnej pomoci za krajiny V4 ako celok, ako aj za jednotlivé krajiny. Podrobnejší pohľad je venovaný najmä prevládajúcim nástrojom štátnej pomoci v komparácii krajín V4 a krajín EÚ.

Východiskovým údajom v tomto skúmaní je *objem štátnej pomoci*, ktoré krajiny čerpali.

Tabuľka 5 Objem štátnej pomoci za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	2 357,66	2 793,01	3 152,95	3 480,71	4 161,02	3 714,95	6 432,99	6 423,27
Maďarsko	2 112,28	1 734,02	2 926,36	3 660,35	3 102,25	2 691,31	4 492,77	5 337,74
Poľsko	5 714,04	4 036,43	5 275,21	7 714,33	6 418,55	6 150,79	27 792,37	10 498,93
Slovensko	359,92	531,35	428,62	300,41	497,75	642,23	1 693,38	2 260,56

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Prirodzene najvyšší *objem štátnej pomoci* (aj vzhľadom na veľkosť krajiny) má Poľsko. Celkovo za sledované obdobie 2014 – 2021 vyčerpalo 73 600, 65 mil. EUR štátnej pomoci. ČR vyčerpala spolu 32 516,56 mil. EUR, Maďarsko 26 057,08 mil. EUR a SR 6 714,22 mil. EUR štátnej pomoci. Krajiny V4 teda spolu za obdobie rokov 2014 – 2021 čerpali 138 888,51 mil. EUR. Všetky krajiny EÚ v tomto období vyčerpali spolu 1 372 025,11 mil. EUR štátnej pomoci, to znamená, že krajiny V4 sa podieľali na tomto objeme 10,12 %.

Tabuľka 6 Podiel čerpania štátnej pomoci počas covidových rokov 2020 – 2021 na celkovom objeme štátnej pomoci čerpanej v rokoch 2014 – 2021, v mil. EUR

Krajina/rok	2014 – 2021	2020 – 2021	Podiel 2020 – 2021 / 2014 – 2021 (%)
Česko	32 516,56	12856,26	40
Maďarsko	26 057,08	9 830,51	38
Poľsko	73 600, 65	38 291,30	52
Slovensko	6 714,22	3 953,94	59

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

V ČR bolo najvyššie čerpanie štátnej pomoci dosiahnuté v roku 2018 (mimo covidových rokov). V tomto roku bol zaznamenaný aj najvyšší *medziročný index* v porovnaní s rokom 2017. V čase covidových rokov 2020 a 2021 bolo čerpaných spolu 12 856 mil. EUR, čo predstavuje 40 % štátnej pomoci čerpanej v celom období 2014 – 2021.

Maďarsko malo najvyššie čerpanie štátnej pomoci takisto v roku 2019 (mimo covidových rokov), pritom najvyšší *medziročný index* bol dosiahnutý v roku 2016 v porovnaní s rokom 2015. V čase covidových rokov 2020 a 2021 bolo čerpaných spolu 9 831 mil. EUR, čo predstavuje viac ako polovicu štátnej pomoci čerpanej v celom období 2014 – 2021 (52 %).

Poľsko čerpalo štátnu pomoc najviac v roku 2017 (mimo covidových rokov), pritom najvyšší *medziročný index* bol dosiahnutý v období 2017/2016 a 2016/2015. V čase covidových rokov 2020 a 2021 bolo čerpaných spolu 38 291 mil. EUR, čo predstavuje 38 % štátnej pomoci čerpanej v celom období 2014 – 2021.

SR mala najvyššie čerpanie štátnej pomoci takisto v roku 2018 (mimo covidových rokov), pritom najvyšší *medziročný index* bol dosiahnutý v roku 2018 v porovnaní s rokom 2017. V čase covidových rokov 2020 a 2021 bolo čerpaných spolu 3 954 mil. EUR, čo predstavuje viac ako polovicu štátnej pomoci čerpanej v celom období 2014 – 2021 (59 %).

Najväčšie čerpanie štátnej pomoci bolo v roku 2020 a následne v roku 2021, kedy sa prejavilo nastavenie štátnej pomoci na riešenie negatívnych dôsledkov COVID-19 (na základe Oznámenia Komisie Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19). Do roku 2020 bolo *priemerné ročné čerpanie štátov V4 spolu* 12 786,13 mil. EUR, mimo covidových rokov 2020 a 2021 bol priemerný medziročný index v hodnote 1,06. Index 2020 k priemeru dovtedy ročnej čerpanej pomoci predstavuje hodnotu 3,16. Teda štátna pomoc čerpaná v roku 2020 bola zhruba trojnásobne vyššia, ako bol dovtedajší ročný priemer čerpania štátnej pomoci. Štátna pomoc v roku 2021 predstavovala zhruba dvojnásobok priemernej ročnej štátnej pomoci v období 2014 – 2019. Celkovo covidové roky 2020 a 2021 vyčerpali 47 % pomoci v krajinách V4 za celé obdobie 2014 – 2021 (64 932,01 mil. EUR).

Tabuľka 7 Čerpaná štátna pomoc za krajiny V4 spolu v jednotlivých rokoch, v mil. EUR

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Krajiny V4 spolu	10 543,90	9 094,81	11 783,14	15 155,80	14 179,57	13 199,28	40 411,51	24 520,50
Medziročné indexy	-	0,86	1,29	1,29	0,94	0,93	3,06	0,61

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

V priemere jedna krajina EÚ v jednom roku čerpala 6 351,97 mil. EUR štátnej pomoci. Priemerné ročné čerpanie v prepočte na jednu krajinu V4 bolo v hodnote 4 340,27 mil. EUR, čo predstavuje 68,33 % priemerného ročného čerpania na krajinu v EÚ. Pritom priemerné ročné čerpanie štátnej pomoci v Poľsku (9 200,08 mil. EUR) je o 45 % vyššie ako priemer v EÚ, priemerné čerpanie za rok v ČR je 4 064,57 mil. EUR, v Maďarsku 3 257,14 mil. EUR a v SR 839,28 mil. EUR.

Tabuľka 8 Medziročný index čerpania štátnej pomoci za jednotlivé krajiny V4

Krajina/obdobie	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017	2019/2018	2020/2019	2021/2020
Česko	1,18	1,13	1,10	1,20	0,89	1,73	1,00
Maďarsko	0,82	1,69	1,25	0,85	0,87	1,67	1,19
Poľsko	0,71	1,31	1,46	0,83	0,96	4,52	0,38
Slovensko	1,48	0,81	0,70	1,66	1,29	2,64	1,33

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

V priemere za všetky krajiny sa medziročný index čerpania štátnej pomoci pohybuje na úrovni 1,31; bez covidových rokov 2020 a 2021 na úrovni 1,06.

V priemere na jedného obyvateľa v krajinách V4 bola ročne za obdobie 2014 – 2021 čerpaná štátna pomoc vo výške 272,50 EUR, za obdobie necovidových rokov 2014 – 2019 ide o hodnotu 193 EUR a v covidových rokoch 2020 – 2021 ide o hodnotu 510 EUR objemu štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa v krajinách V4. Najvyšší objem štátnej pomoci

v prepočte na obyvateľa v krajinách V4 spolu bol dosiahnutý v roku 2020 a v roku 2021, vzhľadom na riešenie štátnej pomoci orientovanej na riešenie negatívnych dôsledkov COVID-19. Mimo tohto obdobia bol najsilnejší rok 2017 a následne rok 2018.

Tabuľka 9 Objem štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa za krajiny V4 a EÚ, v EUR

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Krajiny V4	165	143	185	238	222	207	633	387
Priemer V4	273							
Priemer V4	193						510	
Priemer EÚ	349							

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

V priemere na jedného obyvateľa v EÚ bola ročne za obdobie 2014 – 2021 čerpaná štátna pomoc vo výške 349 EUR, krajiny V4 teda čerpali 78 % priemeru pomoci na obyvateľa v EÚ.

Tabuľka 10 Objem štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa v krajinách V4, v EUR

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	244	265	298	329	391	348	601	611
Maďarsko	214	176	298	374	317	275	461	550
Poľsko	150	106	139	203	169	162	733	278
Slovensko	66	98	79	55	91	118	310	415

Zdroj: Vlastné prepočty. Pozn.: Prepočet na počet obyvateľov v danom roku podľa dát Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/DEMO_GIND

Všetky krajiny okrem Poľska čerpali najvyšší *objem štátnej pomoci na obyvateľa* v roku 2021, Poľsko v roku 2020. Celkovo najvyšší objem čerpanej pomoci dosiahlo práve Poľsko v covidovom roku 2020 (733 EUR), následne ČR v roku 2021 (611 EUR) a Maďarsko v roku 2021 (550 EUR). Najvyšší objem čerpania pomoci na obyvateľa v SR tvorí hodnotu 415 EUR a bolo dosiahnuté tiež v roku 2021. Mimo covidových rokov najvyššiu hodnotu na obyvateľa dosiahla ČR (391 EUR v roku 2018), Maďarsko (374 EUR v roku 2017), Poľsko (203 EUR v roku 2017) a nakoniec SR (118 EUR v roku 2019).

Iný pohľad ponúkajú priemerné hodnoty čerpania za rok podľa krajín. Celkovo najvyššiu priemernú hodnotu čerpania pomoci za rok dosiahla jednoznačne ČR (386 EUR), pričom aj jeho priemerná hodnota za necovidové roky je najvyššia zo všetkých krajín (313 EUR), ako aj najvyššia priemerná hodnota dosiahnutá v covidových rokoch (606 EUR). Priemerné hodnoty čerpania ČR výrazne prevyšujú priemer za V4 krajiny spolu (priemerná výška čerpanej štátnej pomoci za krajiny V4 za rok je 273 EUR, za covidové roky 2020 a 2021 je to 510 EUR, za necovidové roky 2014 – 2019 ide o 193 EUR).

Vo výške čerpania pomoci v prepočte na rok a obyvateľa nasleduje Maďarsko, s veľkým odstupom Poľsko a SR. SR je pri všetkých troch sledovaných ukazovateľoch, teda v celkovom priemere čerpania na obyvateľa za jednotlivé roky, za covidové roky, za necovidové roky, na poslednom mieste s výrazným odstupom od priemeru V4.

Tabuľka 11 **Objem štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa, priemerné hodnoty, v EUR**

Krajina/rok	2014 – 2019	2020 – 2021
Česko	386	
Česko	313	606
Maďarsko	333	
Maďarsko	276	506
Poľsko	243	
Poľsko	155	506
Slovensko	154	
Slovensko	85	363

Zdroj: Vlastné prepočty. Pozn.: Prepočet na počet obyvateľov v danom roku podľa dát Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/DEMO_GIND

Čo sa týka *podielu štátnej pomoci na HDP* v krajinách V4, priemerne krajina V4 dosahuje ročne 1,69 % podiel. Krajiny EÚ čerpajú priemerne ročne (2014 – 2021) 1,27 % HDP, za necovidové roky 2014 – 2019 ide v priemere o podiel 0,95 % . Znamená to, že v priemere krajiny V4 venujú na štátnu pomoc o niečo vyšší podiel, ako je priemer krajín EÚ.

Najväčšia hodnota podielu štátnej pomoci na HDP bola dosiahnutá v Poľsku (5,17 % v roku 2020) a v Maďarsku (3,47 % v roku 2021). Najvyššia dosiahnutá hodnota v ČR je hodnota 2,80 % v roku 2020 a v SR 2,29 % v roku 2021. SR mala z krajín V4 za jednotlivé roky celkovo najnižšiu hodnotu podielu objemu štátnej pomoci na HDP krajiny, a to 0,32 % v roku 2017.

Tabuľka 12 **Podiel štátnej pomoci v krajinách V4 na HDP, v %**

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	1,17	1,32	1,45	1,52	1,76	1,53	2,8	2,7
Maďarsko	1,71	1,36	2,24	2,69	2,16	1,79	3,13	3,47
Poľsko	1,3	0,88	1,12	1,56	1,22	1,12	5,17	1,83
Slovensko	0,43	0,6	0,48	0,32	0,52	0,65	1,77	2,29

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Z krajín V4 má v sledovanom období 2014 – 2021 najväčší priemerný podiel objemu štátnej pomoci na HDP jednoznačne Maďarsko (2,32 %), takisto aj za necovidové roky 2014 – 2019 (1,99 %). Maďarsko je v ukazovateli *podiel štátnej pomoci na HDP* celkovo na 3. mieste z krajín V4. Za covidové roky 2020 – 2021 dosiahlo Poľsko najvyšší podiel štátnej pomoci na HDP (3,50 %) a o niečo nižší aj Maďarsko (3,30 %). Najnižší podiel objemu štátnej pomoci na HDP má opäť SR, za celé obdobie 2014 – 2021 ide o 0,88 % podiel, za necovidové roky 0,50 % podiel a sledované covidové roky 2,03 % podiel. Všetky tieto hodnoty sú zo všetkých krajín V4 a všetkých hodnôt najnižšie. Z krajín EÚ menší podiel v priemere za roky 2014 – 2021 má Portugalsko (0,77 %), Holandsko (0,65 %), Luxembursko (0,44 %), Taliansko (0,70 %), Španielsko (0,66 %) a Írsko (0,40 %).

Tabuľka 13 Podiel objemu štátnej pomoci na HDP v %, priemerné hodnoty

Krajina/rok	2014 – 2019	2020 – 2021
Česko	1,78	
Česko	1,46	2,75
Maďarsko	2,32	
Maďarsko	1,99	3,30
Poľsko	1,78	
Poľsko	1,20	3,50
Slovensko	0,88	
Slovensko	0,50	2,03

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

2.1 Formy štátnej pomoci a prevládajúce nástroje pomoci

Nástroje štátnej pomoci sú náklady alebo strata príjmov pre orgány verejnej moci a na druhej strane predstavujú výhodu pre príjemcov. EÚ/DG Competition sleduje štátnu pomoc v členení podľa nástrojov pomoci. Ide o priame granty, záruky, zníženie odvodov na sociálne zabezpečenie, návratné granty, daňové úľavy, odklad dane, iné formy daňových výhod, zníženie základu dane, zníženie sadzby dane, návratné výhody, subvenčné služby, fiškálne opatrenia, priamy grant/dotácia úrokovej sadzby, daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane, pôžička/vratné preddavky, poskytovanie rizikového financovania, odpis dlhu, rekapitalizácia, kapitálové nástroje, podriadený dlh, iné hybridné kapitálové nástroje (konvertibilné dlhopisy) a iné. V nasledujúcej tabuľke uvádzame jednotlivé nástroje štátnej pomoci a ich využívanie v krajinách V4. *State aid scoreboard* vysvetľuje v prílohe nástroje nasledovne:

Granty a oslobodenia od dane – ide o druhy pomoci v plnej výške prevedené na príjemcu. Predstavujú väčšinu pomoci poskytnutej vo väčšine členských štátov. Môžu byť rozdelené podľa toho, či bola pomoc poskytnutá prostredníctvom rozpočtu, alebo prostredníctvom daňového systému alebo systému sociálneho zabezpečenia.

Majetková účasť – tieto intervencie predstavujú pomoc v prípade, ak by inak súkromný investor za bežných trhových podmienok takúto investíciu neuskutočnil, vypočítava sa prínos intervencie pre príjemcu.

Mäkké úvery a daňové odklady – Prvok pomoci⁸ je nižší ako kapitálová hodnota pomoci. Ak členský štát neposkytne prvok pomoci, odhaduje sa náhrada 15 % z celkovej sumy požičanej vládou. Nižšia úroveň prvku pomoci oproti minulosti vyplýva zo všeobecne nižších úrokových sadzieb v členských štátoch v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami.

Vratné preddavky – v prípade, ak členský štát neuvedie pomer úhrady v prípade vratného preddavku, prvok pomoci sa odhaduje na 90 % všetkých preddavkov, keďže pomer splácania sa ukázal byť v priemere veľmi nízky.

Záruky – Prvok pomoci je oveľa nižší ako garantovaná kapitálová hodnota. Ak presná výška prvku pomoci nie je k dispozícii, straty pre vládu sa odhadujú. Ak je k dispozícii iba zaručená kapitálová hodnota, prvok pomoci sa odhaduje na 10 % tejto hodnoty. Aj keď štát nikdy neuskutočnil žiadnu platbu v rámci záruky, napriek tomu môže ísť o štátnu pomoc v

⁸ Pozn.: Výdavky na štátnu pomoc sú prezentované z hľadiska prvku pomoci poskytnutej členským štátom príjemcovi pomoci. Prvok pomoci nepredstavuje nominálnu sumu vynaloženú orgánom verejnej moci, ale meria ekonomickú výhodu prenesenú na podnik.

zmysle čl. 107 odseku 1 ZFEÚ. Pomoc sa poskytuje v čase poskytnutia záruky, nie vtedy, keď sa záruka požaduje, ani keď sa platba uskutočňuje podľa podmienok záruky.

Z uvádzaných nástrojov analyzujeme tie, ktoré patria k najdôležitejším, vzhľadom na objem čerpanej štátnej pomoci cez daný nástroj pomoci, resp. jeho podiel v rámci krajín V4 ako celok a v rámci jednotlivých krajín. Následne charakterizujeme súborne význam jednotlivých nástrojov v jednotlivých rokoch 2014 – 2021. Hrubý prehľad využívania všetkých nástrojov v krajinách V4 je súčasťou príloh.

Priamy grant/bonifikácia úrokov

Priamy grant/bonifikácia úrokov ako nástroj štátnej pomoci (priama forma pomoci) sú najdôležitejším nástrojom pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **35,28 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v roku 2017 (až 56,09 %), ale aj v roku 2018 tvoril viac ako polovicu z celkového objemu štátnej pomoci (53,47 %) a aj v roku 2019 tvoril takmer polovicu (49,72 %). Naopak, najmenší význam mal pre krajiny V4 ako celok v roku 2014 (1,12 %).

Tabuľka 14 **Objem štátnej pomoci – priamy grant/bonifikácia úrokov za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Priamy grant/bonifikácia úrokov	118,52	2 477,86	4 645,48	8 500,65	7 582,23	6 563,1	9 223,86	7 921,77
Podiel na štátnej pomoci	1,12 %	27,24 %	39,42 %	56,09 %	53,47 %	49,72 %	22,82 %	32,31 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Tabuľka 15 **Objem štátnej pomoci – priamy grant/bonifikácia úrokov za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	51,14	579,68	435,18	787,64	1 357,15	1 044,85	3 309,15	2 790,57
Maďarsko	10,65	841,66	2 047,07	2 830,99	2 386,78	1 993,18	1 889,81	1 873,43
Poľsko	54,05	1 053,50	2 143,06	4 832,88	3 732,77	3 383,67	3 918,43	3 190,09
Slovensko	2,68	3,02	20,17	49,14	105,53	141,40	106,47	67,68

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Podiel *priamych grantov/bonifikácia úrokov* na celkovom objeme štátnej pomoci sa v rámci krajín V4 v priebehu rokov 2014 – 2021 pohyboval od 0,5 % v Maďarsku v roku 2014 až po 77,34 % opäť v Maďarsku v roku 2017 a v ďalšom roku 76,94 %.

Pomerne za všetky roky najviac využívalo tento nástroj jednoznačne Maďarsko, v priemere 53,06 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *priamy grant/bonifikáciu úrokov*. O niečo menej významný je tento nástroj pre Poľsko (36 %), menší pre ČR (26,87 %) a najmenej využívalo tento nástroj celkovo SR (9,36 %).

Tabuľka 16 Podiel nástroja priamy grant/bonifikácia úrokov na celkovom objeme štátnej pomoci

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	2,17 %	20,75 %	13,80 %	22,63 %	32,62 %	28,13 %	51,44 %	43,44 %	26,87 %
Maďarsko	0,50 %	48,54 %	69,95 %	77,34 %	76,94 %	74,06 %	42,06 %	35,10 %	53,06 %
Poľsko	0,95 %	26,10 %	40,63 %	62,65 %	58,16 %	55,01 %	14,10 %	30,38 %	36,00 %
Slovensko	0,74 %	0,57 %	4,71 %	16,36 %	21,20 %	22,02 %	6,29 %	2,99 %	9,36 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Celkovo bol tento nástroj najmenej využívaný v roku 2014, platí to pre všetky krajiny. Následne v ďalších rokoch sa v každej krajine tento podiel výrazne zvýšil (mimo SR v roku 2015). ČR ho najviac využívala v covidových rokoch 2020 – 2021, v Maďarsku mal veľký význam najmä v rokoch 2016 – 2019, avšak celkovo v Maďarsku ide o podstatný nástroj štátnej pomoci (mimo spomínaného roku 2014). Poliaci využívali *priamy grant/bonifikáciu úrokov* najmä v rokoch 2017 – 2019 a SR celkovo s najnižším významom tohto nástroja z krajín V4 ho využila najmä v rokoch 2018 a 2019. V covidovom roku 2021 využilo tento nástroj minimálne.

Priamy grant

Tento nástroj je druhým najvýznamnejším nástrojom štátnej pomoci (ide o priamu formu pomoci). Zaujímavý je pohľad na podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci. Jeho priemerný objem za sledované roky je **33,33 %**, teda *priame granty* tvoria v krajinách V4 až tretinový podiel na štátnej pomoci. Najvyšší podiel *priamych grantov* bol dosiahnutý v roku 2014 (až 78 %), najväčší význam z hľadiska jeho podielu na štátnej pomoci mal tento nástroj teda jednoznačne v tomto roku. Vysoký podiel mali *priame granty* aj v roku 2015 a v covidovom roku 2021. Od roku 2016 výrazne poklesol podiel *priameho grantu* na celkovom objeme štátnej pomoci až po rok 2021, v období 2017 – 2020 mal teda tento nástroj oveľa menší význam.

Tabuľka 17 Objem štátnej pomoci – priamy grant za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Priamy grant	8 237,76	4 526,85	3 518,70	2 725,52	2 491,77	2 613,77	6 136,66	9 391,43
Podiel na štátnej pomoci	78,13 %	49,77 %	29,86 %	17,98 %	17,57 %	19,80 %	15,19 %	38,30 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Jednotlivé krajiny V4 využívali nástroj *priamy grant* v rôznej miere. Maximálny podiel priamych grantov na celkovom objeme štátnej pomoci v danom roku majú Poľsko a SR (zhodne 83 %, Poľsko v roku 2014, SR v roku 2015). Naopak, najmenej vo vzťahu k celkovému objemu štátnej pomoci v danom roku využívalo priamy grant Maďarsko (11 % podiel v roku 2017 a 12 % podiel v roku 2019).

Tabuľka 18 **Objem štátnej pomoci – priamy grant za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	1 711,30	1 705,26	548,71	465,63	570,59	680,81	1 059,54	1 546,6
Maďarsko	1 536,39	533,60	550,37	390,76	423,66	334,62	1 681,57	2 403,08
Poľsko	4 715,41	1 848,80	2 103,93	1 737,38	1 340,07	1 396,30	2 441,49	3 743,12
Slovensko	274,66	439,19	315,69	131,75	157,45	202,04	954,06	1 698,63

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívala nástroj *priamy grant* jednoznačne SR, v priemere až 59 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na direct grant. Ostatné krajiny V4 čerpajú štátnu pomoc v rámci tohto nástroja zhruba tretinovo (Poľsko 35 %, ČR a Maďarsko zhodne po 30 %).

Tabuľka 19 **Podiel nástroja priamy grant na celkovom objeme štátnej pomoci**

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	73 %	61 %	17 %	13 %	14 %	18 %	16 %	24 %	30 %
Maďarsko	73 %	31 %	19 %	11 %	14 %	12 %	37 %	45 %	30 %
Poľsko	83 %	46 %	40 %	23 %	21 %	23 %	9 %	36 %	35 %
Slovensko	76 %	83 %	74 %	44 %	32 %	31 %	56 %	75 %	59 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pre ČR mali *priame granty* najväčší význam v rokoch 2014 a 2015, následne ich význam výrazne poklesol. Maďarsko využívalo tento nástroj najmä v roku 2014, v oveľa menšej miere v roku 2015 a v covidových rokoch, v období medzitým jeho význam poklesol významnejšie. Pre Poľsko bol *priamy grant* dôležitým nástrojom hlavne v roku 2014, v ďalšom roku s takmer polovičným poklesom a tento pokles pokračoval aj v ďalších rokoch. Najmenej bol využívaný v roku 2020 a v ďalšom covidovom roku sa opäť jeho význam výrazne zvýšil. V SR, kde sa využívajú *priame granty* v najvyššej miere, sa pohybujú podiely od 31 % v roku 2019 až po 83 % v roku 2015. V každom roku sa teda pohybuje význam tohto nástroja od tretinového podielu až po štvor/päťtinový.

Iné

Iné ako nástroj štátnej pomoci je tretí dôležitý nástroj pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **8,90 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v rokoch 2016 – 2019. Minimálny význam mal v rokoch 2014 – 2015 a o niečo vyšší v covidových rokoch. V porovnaní s EÚ význam tohto nástroja neustále narastal, pričom najväčší význam zaznamenal počas covidových rokov (16% podiel).

Tabuľka 20 **Objem štátnej pomoci v rámci nástroja iné za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné	6,94	18,68	1 740,12	1 881,96	1 978,97	2 013,21	2 420,63	2 086,20
Podiel na štátnej pomoci	0,07 %	0,21 %	14,77 %	12,42 %	13,96 %	15,25 %	5,99 %	8,51 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Tento nástroj nevyužívali krajiny každý rok (napríklad Poľsko v rokoch 2014 a 2015, SR v roku 2014 alebo Maďarsko v rokoch 2016 a 2017). Podiel *iné* na celkovom objeme štátnej pomoci sa teda v rámci krajín V4 v priebehu rokov 2014 – 2021 pohyboval od 0 % až po takmer 55 % v ČR roku 2016.

Tabuľka 21 **Objem štátnej pomoci - iné za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	6,92	12,44	1 730,92	1 868,11	1 894,25	1 710,02	1 710,40	1 619,05
Maďarsko	0,02	0,23	0,00	0,00	1,43	0,01	117,41	102,09
Poľsko	0,00	0,0	2,23	0,82	13,08	187,53	481,30	231,53
Slovensko	0,00	6,01	6,97	13,03	70,21	115,65	111,52	133,53

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívala tento nástroj jednoznačne ČR, v priemere takmer 32 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve v rámci nástroja *iné*. Pre SR mal tento nástroj diametrálne menší význam (6,5 %) a v ostatných krajinách v Poľsku a v Maďarsku bol využívaný len v minimálnej miere.

Tabuľka 22 **Podiel nástroja - iné na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	0,2935	0,4454	54,8984	53,6704	45,5237	46,0308	26,5879	25,206	31,582
Maďarsko	0,0009	0,0133	0,0000	0,0000	0,0461	0,0004	2,6133	1,9126	0,5733
Poľsko	0,0000	0,0000	0,0423	0,0106	0,2038	3,0489	1,7318	2,2053	0,9053
Slovensko	0,0000	1,1311	1,6261	4,3374	14,1055	18,0076	6,5856	5,9069	6,4625

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využívala tento nástroj najmä medzi rokmi 2016 – 2019, kedy tvorilo zhruba polovicu celkového objemu štátnej pomoci, v covidových rokoch 2020 – 2021 zhruba štvrtinu a minimálne bolo využívané v rokoch 2014 – 2015. Maďarsko ho využívalo najmä v covidových rokoch, Poľsko už aj rok predtým. V SR nadobudol význam najmä v rokoch 20

18 – 2019, následne bolo využívané aj v covidových rokoch a v období 2014 – 2016 bolo využívané minimálne.

Daňový bonus

Daňový bonus ako nástroj štátnej pomoci je štvrtým najdôležitejším nástrojom pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **5,03 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v roku 2014 (až 10,6 %) a aj v roku 2015

bol daňový bonus relatívne významný (9,01 %). Naopak, najnižší podiel nedosahujúci ani 1 % v roku 2020 (0,76 %) a v roku 2021 (0,9 %) naznačuje minimálny význam tohto nástroja v covidových rokoch.

Tabuľka 23 Objem štátnej pomoci – daňový bonus za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Daňové úľavy	1 117,51	819,59	795,77	750,55	566,06	427,25	306,92	220,55
Podiel na štátnej pomoci	10,60 %	9,01 %	6,75 %	4,95 %	3,99 %	3,24 %	0,76 %	0,90 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Maximálny podiel nástroja *daňový bonus* na celkovom objeme štátnej pomoci má SR (v roku 2017 – 14,8 %) a Poľsko (v roku 2015 – 14,42 %). Naopak, najmenej vo vzťahu k celkovému objemu štátnej pomoci v danom roku využívalo *daňový bonus* Maďarsko (0,01 % podiel v roku 2021).

Tabuľka 24 Objem štátnej pomoci – daňový bonus za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	270,90	131,95	101,89	95,99	70,93	52,14	23,72	24,37
Maďarsko	177,55	54,89	139,52	123,90	56,74	6,91	57,73	0,29
Poľsko	620,97	581,91	504,70	486,20	413,41	351,16	209,96	175,86
Slovensko	48,09	50,84	49,66	44,46	24,98	17,04	15,51	20,03

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívala nástroj *daňový bonus* SR, v priemere 7,35 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *daňový bonus*. O niečo menej významný je tento nástroj pre Poľsko (6,97 %). Pre ČR a Maďarsko má význam oveľa menší (ČR 3,26 % a Maďarsko takmer 3 %).

Tabuľka 25 Podiel nástroja daňový bonus na celkovom objeme štátnej pomoci

Krajina/rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	11,49 %	4,72 %	3,23 %	2,76 %	1,70 %	1,40 %	0,37 %	0,38 %	3,26 %
Maďarsko	8,41 %	3,17 %	4,77 %	3,38 %	1,83 %	0,26 %	1,28 %	0,01 %	2,89 %
Poľsko	10,87 %	14,42 %	9,57 %	6,30 %	6,44 %	5,71 %	0,76 %	1,68 %	6,97 %
Slovensko	13,36 %	9,57 %	11,59 %	14,80 %	5,02 %	2,65 %	0,92 %	0,89 %	7,35 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

SR teda významnejšie využívala tento nástroj aj v rokoch 2014 – 2017, v ďalších rokoch jeho význam výrazne klesol. Pri ČR je po roku 2014, kedy *daňový bonus* využilo vo väčšej miere, jasný výrazný každoročný pokles významu tohto nástroja. Maďarsko, ktoré využíva zo všetkých krajín tento nástroj najmenej, ho takisto využilo najmä v roku 2014, následne bol percentuálne zastúpený v rámci štátnej pomoci v oveľa menšej miere. Pri Poľsku je jasný výrazný pokles využívania *daňového bonusu* v covidových rokoch.

Úver/vratné preddavky

Tento nástroj štátnej pomoci je ďalším dôležitým nástrojom pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **4,57 %**. Jednoznačne najviac bol využitý tento nástroj v covidovom roku 2020 (s 34,7% podielom). V ostatných rokoch sa využitie *úverov/vratných preddavkov* pohybuje pod 1 %, najmenej v roku 2014.

Tabuľka 26 **Objem štátnej pomoci – úver/vratné preddavky za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné formy daňových výhod	0,47	70,66	13,10	17,97	70,94	19,41	14 015,12	63,54
Podiel na štátnej pomoci	0,0045 %	0,7769 %	0,1112 %	0,1186 %	0,5003 %	0,1471 %	34,6810 %	0,2591 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v krajinách a v rokoch, kedy tento nástroj nebol využívaný až po 50,39 % (v Poľsku v covidovom roku 2020).

Tabuľka 27 **Objem štátnej pomoci – úver/vratné preddavky za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	0,47	2,68	0,00	1,09	6,40	8,99	9,54	16,11
Maďarsko	0,00	7,74	9,87	6,00	33,57	1,78	0,88	4,96
Poľsko	0,00	60,24	3,23	10,88	30,97	8,64	0,14	41,84
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,63

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívalo tento nástroj jednoznačne Poľsko, v priemere 6,64 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na úver/vratné preddavky. Ostatné krajiny využili tento nástroj len v minimálnej miere, Maďarsko v priemere 0,28 %, v ČR podielovo *úver/vratné preddavky* boli na úrovni 0,12 % a v SR úplne marginálne.

Tabuľka 28 **Podiel nástroja úver/vratné preddavky na celkovom objeme št. pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	0,02	0,10	0,00	0,03	0,15	0,24	0,15	0,25	0,12
Maďarsko	0,00	0,45	0,34	0,16	1,08	0,07	0,02	0,09	0,28
Poľsko	0,00	1,49	0,06	0,14	0,48	0,14	50,39	0,40	6,64
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,0035

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využívala tento nástroj najviac v roku 2021 a v roku 2019, ostatné roky vôbec nie alebo len nízkym podielom. Maďarsko čerpalo najvyšším percentom v roku 2018, aj to len zhruba jednopercenovým podielom, v ostatných rokoch je význam tohto nástroja len marginálny, resp. nečerpá vôbec. Poľsko čerpalo veľmi vysokým podielom v covidovom roku

2020 (50,39 %), v ostatných už len vo veľmi nízkej miere, resp. len marginálne. SR využila *úver/vratné preddavky* len v covidovom roku 2021, aj to len marginálnym podielom na celkovom objeme štátnej pomoci. V ostatných rokoch nevyužívalo tento nástroj vôbec.

Daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane

Tento nástroj štátnej pomoci je ďalším dôležitým nástrojom pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **2,46 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v roku 2015 (3,95 %), naopak najnižší podiel v predchádzajúcom roku 2014 v hodnote 0,05 %.

Tabuľka 29 **Objem štátnej pomoci – daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné formy daňových výhod	5,65	359,66	315,34	368,30	414,10	496,52	641,56	557,35
Podiel na štátnej pomoci	0,05 %	3,95 %	2,68 %	2,43 %	2,92 %	3,76 %	1,59 %	2,27 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v krajinách a v rokoch, kedy tento nástroj nebol využívaný, až po 6,61 % (v Poľsku v roku 2015).

Tabuľka 30 **Objem štátnej pomoci – daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	0,00	41,54	5,64	17,14	22,77	35,89	69,96	42,23
Maďarsko	5,64	51,46	53,31	62,22	59,68	64,99	88,68	239,21
Poľsko	0,01	266,66	256,39	288,94	331,65	371,49	456,58	249,99
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	24,15	26,34	25,92

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívalo tento nástroj Poľsko, v priemere 3,81 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane*, a Maďarsko v priemere 2,19 %. U ostatných krajín tento nástroj zohrával minimálnu úlohu, a to v ČR podielovo na úrovni 0,68 %, ako aj v SR s 0,81% podielom.

Tabuľka 31 **Podiel nástroja daňové zvýhodnenie alebo oslobodenie od dane na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Priemer
Česko	0,00	1,49	0,18	0,49	0,55	0,97	1,09	0,66	0,68
Maďarsko	0,27	2,97	1,82	1,70	1,92	2,41	1,97	4,48	2,19
Poľsko	0,00	6,61	4,86	3,75	5,17	6,04	1,64	2,38	3,81
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,76	1,56	1,15	0,81

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využívala tento nástroj najmä v roku 2015, v ostatných rokoch sa pohybuje hodnota podielu zväčša pod 1 % a v roku 2014 tento nástroj nevyužili vôbec. Maďarsko najvyšším percentom v roku 2021, v ostatných rokoch je jeho využívanie premenlivé. Poľsko čerpal najviac v roku 2015 a v roku 2019, ale relatívne vysoké hodnoty sú aj v rokoch 2016 – 2018. Počas covidových rokov Poľsko využilo *daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane* v nízkej miere. SR čerpala z tohto nástroja len v rokoch 2019 – 2021, v predchádzajúcich rokoch použitý nebol.

Subvenčné služby

Tento nástroj štátnej pomoci je dôležitým nástrojom pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **1,49 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v roku 2015 (2,10 %), naopak najnižší podiel 0,48 % v roku 2020.

Tabuľka 32 **Objem štátnej pomoci – subvenčné služby za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné formy daňových výhod	91,31	191,3	201,69	251,53	279,11	262,61	194,44	273,37
Podiel na štátnej pomoci	0,87 %	2,10 %	1,71 %	1,66 %	1,97 %	1,99 %	0,48 %	1,11 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v Poľsku v roku 2014 až po 3,27 % v Maďarsku v roku 2015.

Tabuľka 33 **Objem štátnej pomoci – subvenčné služby za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	44,43	59,72	67,71	65,30	69,83	69,44	20,68	70,03
Maďarsko	38,66	56,78	50,03	57,97	60,71	43,24	48,77	43,93
Poľsko	0,00	71,44	81,81	124,28	144,76	146,99	120,67	156,42
Slovensko	8,22	3,36	2,14	3,98	3,81	2,94	4,32	2,99

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívalo tento nástroj Maďarsko, v priemere 1,73 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *subvenčné služby*. Podobne sa toto percento pohybuje aj v ČR (1,63 %) a Poľska (1,44%). V SR zohral tento nástroj najmenšiu úlohu, a to podielovo na úrovni 0,79 %.

Tabuľka 34 **Podiel nástroja - subvenčné služby na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	1,88	2,14	2,15	1,88	1,68	1,87	0,32	1,09	1,63
Maďarsko	1,83	3,27	1,71	1,58	1,96	1,61	1,09	0,82	1,73
Poľsko	0,00	1,77	1,55	1,61	2,26	2,39	0,40	1,49	1,44
Slovensko	2,28	0,63	0,50	1,32	0,77	0,46	0,26	0,13	0,79

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využívala tento nástroj v rozmedzí rokov 2014 – 2019 zhruba na rovnakej úrovni, v oveľa menšej miere počas covidových rokov. Pre Maďarsko bol najdôležitejší v roku 2015,

ale aj v ďalších rokoch relatívne podobne využívaný ako v ČR a takisto jeho význam poklesol v covidových rokoch. Poliáci v roku 2014 štátnu pomoc na *subvenčné služby* nevyužili vôbec, na druhej strane, v rokoch 2018 a 2019 ju využili najviac za toto sledované obdobie. V SR zohrával väčšiu úlohu v roku 2014, v ďalších rokoch bol podiel oveľa nižší a podobne ako v ČR a Maďarsku cez covidové roky jeho význam oproti predchádzajúcim rokom výrazne poklesol.

Iné formy daňových výhod

Podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci tvorí v krajinách V4 v priemere **1,21 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v roku 2014 (2,57 %), naopak najnižší podiel 0,35 % v roku 2020 a v roku 2021 0,46 % naznačuje najmenší význam tohto nástroja v covidových rokoch.

Tabuľka 35 **Objem štátnej pomoci – iné formy daňových výhod za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné formy daňových výhod	270,49	150,19	177,99	124,60	237,88	81,15	141	112,86
Podiel na štátnej pomoci	2,57 %	1,65 %	1,51 %	0,82 %	1,68 %	0,61 %	0,35 %	0,46 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v krajinách a v rokoch, kedy tento nástroj nebol využívaný, až po 7,3 % (v Maďarsku v roku 2014).

Tabuľka 36 **Objem štátnej pomoci – iné formy daňových výhod za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	117,20	150,19	177,97	118,23	111,55	46,74	78,47	22,91
Maďarsko	153,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poľsko	0,01	0,00	0,00	6,37	126,33	34,41	62,53	89,95
Slovensko	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívala tento nástroj ČR, v priemere 3,11 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *iné formy daňových výhod*. U ostatných krajín tento nástroj zohrával minimálnu úlohu, a to v Maďarsku podielovo na úrovni 0,9 %, v Poľsku takmer 0,5 % a v SR absolútne marginálnu.

Tabuľka 37 **Podiel nástroja iné formy daňových výhod na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Priemer
Česko	4,9710	5,3774	5,6446	3,3967	2,6808	1,2582	1,2198	0,3567	3,1131
Maďarsko	7,2566	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,9071
Poľsko	0,0002	0,0000	0,0000	0,0826	1,9682	0,5594	0,2250	0,8568	0,4615
Slovensko	0,0000	0,0000	0,0047	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0006

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využívala tento nástroj najmä v rokoch 2014 – 2016, následne jeho význam klesá až po veľmi nízky podiel v roku 2021. Maďarsko ho čerpá relatívne vysokým percentom len v roku 2014, v ďalších rokoch už tento nástroj vôbec nevyužíva. Poľsko čerpalo najviac v roku 2018, v rokoch 2015 – 2016 tento nástroj vôbec nevyužilo, v ostatných rokoch je jeho význam pod 1 %. SR čerpala z tohto nástroja len v roku 2016, v ostatných rokoch použitý nebol.

Zníženie sadzby dane

Tento nástroj štátnej pomoci je ďalším dôležitým nástrojom pre krajiny V4 ako celok, pričom podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v priemere **0,85 %**. Najvyšší podiel bol dosiahnutý v rámci V4 v roku 2015 (1,58 %) a v roku 2014 (1,49 %), naopak najnižší podiel 0,15 % v roku 2021 a 0,30 % v roku 2021 naznačuje najmenší význam tohto nástroja v covidových rokoch.

Tabuľka 38 **Objem štátnej pomoci – zníženie sadzby dane za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné formy daňových výhod	157,61	143,92	96,8	69,3	135,95	138,05	122,65	37,36
Podiel na štátnej pomoci	1,49 %	1,58 %	0,82 %	0,46 %	0,96 %	1,05 %	0,30 %	0,15 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v niektorých krajinách a v rokoch, kedy tento nástroj nebol využívaný, až po 27,3 % (v SR v roku 2018).

Tabuľka 39 **Objem štátnej pomoci – zníženie sadzby dane za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	102,51	50,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Maďarsko	29,38	68,70	71,02	10,95	0,00	0,00	0,00	0,00
Poľsko	0,83	0,77	0,85	0,30	0,18	0,21	0,05	0,11
Slovensko	24,89	24,08	24,93	58,05	135,77	137,84	122,60	37,25

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívala tento nástroj SR, v priemere 11,78 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na pomoc určenú na *zníženie sadzby dane*. U ostatných krajín tento nástroj zohrával minimálnu úlohu, a to v Maďarsku podielovo na úrovni 1 %, v ČR 0,77 % a v Poľsku úplne marginálne (0,01 %).

Tabuľka 40 **Podiel nástroja zníženie sadzby dane na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	4,3480	1,8034	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,7689
Maďarsko	1,3909	3,9619	2,4269	0,2992	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0099
Poľsko	0,0145	0,0191	0,0161	0,0039	0,0028	0,0034	0,0002	0,0010	0,0076
Slovensko	6,9154	4,5319	5,8163	19,3236	27,2767	21,4627	7,2400	1,6478	11,7768

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využila tento nástroj pomoci len v rokoch 2014 – 2015, následne vôbec nie. V Maďarsku zohrával úlohu najmä v roku 2015, v rokoch 2018 – 2021 tento nástroj nevyužilo Maďarsko vôbec. Poľsko využilo *zniženie sadzby dane* v každom roku, ale len marginálne. SR je krajinou, ktorá využila spomedzi krajín V4 tento nástroj najviac, najmä v spomínanom roku 2018, ale relatívne vysoké percento na celkovej štátnej pomoci tvoril tento nástroj aj v roku 2017 a 2019, najnižší význam mal v covidových rokoch.

Záruky

Podiel tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci je v krajinách V4 v priemere **0,84 %**. Najviac bol využitý tento nástroj v covidových rokoch 2020 (s 2,31% podielom) a 2021 (s 4,13% podielom). V rokoch 2015 a 2019 krajiny V4 tento nástroj nevyužili a v roku 2018 len marginálne jedna krajina, a to Maďarsko.

Tabuľka 41 **Objem štátnej pomoci – záruky za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Iné formy daňových výhod	7,64	0,00	23,34	0,00	0,01	0,00	934,69	1 013,58
Podiel na štátnej pomoci	0,0725 %	0,0000 %	0,1981 %	0,0000 %	0,0001 %	0,0000 %	2,3129 %	4,1336 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v krajinách a v rokoch, kedy tento nástroj nebol využívaný, až po 6,61 % (v Poľsku v roku 2015).

Tabuľka 42 **Objem štátnej pomoci – záruky za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	6,02	0,00	23,34	0,00	0,00	0,00	101,10	237,71
Maďarsko	1,62	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	189,49	299,14
Poľsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	309,86	250,04
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	334,24	226,69

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívala tento nástroj jednoznačne SR, v priemere 4,25 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *záruky*. Ostatné krajiny využili tento nástroj len v minimálnej miere, z nich najviac ešte Maďarsko v priemere 1,24 %. V ČR podielovo záruky boli na úrovni 0,78 % a v Poľsku ešte menej v hodnote podielu 0,44 %.

Tabuľka 43 **Podiel nástroja záruky na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	0,2553	0,0000	0,7403	0,0000	0,0000	0,0000	1,5716	3,7008	0,7835
Maďarsko	0,0767	0,0000	0,0000	0,0000	0,0003	0,0000	4,2177	5,6042	1,2374
Poľsko	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,1149	2,3816	0,4371
Slovensko	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	19,7380	10,0280	4,2523

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využívala tento nástroj najmä v covidovom roku 2021 (až 3,7% podielom na štátnej pomoci), ale aj v predchádzajúcom covidovom roku. Viacero rokov tento nástroj nevyužili vôbec. Maďarsko čerpalo najvyšším percentom takisto v roku 2021 (až 5,6 %) a takisto aj v roku 2020, v ostatných rokoch je jeho význam marginálny, resp. nečerpá vôbec. Poľsko čerpalo len v covidových rokoch 2020 a 2021, ale v menšej miere ako predchádzajúce uvádzané krajiny. SR využila *záruky* takisto len v covidových rokoch relatívne vysokými percentami, a to v roku 2020 až takmer 20 % a v roku 2021 10 %. Vo všeobecnosti je teda možné konštatovať, že nástroj štátnej pomoci bol využívaný krajinami V4 najmä v období prekonávania negatívnych dôsledkov COVID-19.

Mäkké úvery

Tento nástroj štátnej pomoci tvorí na celkovom objeme štátnej pomoci v krajinách V4 v priemere **0,37 %**. Najviac bol využitý tento nástroj v covidových rokoch 2021 (1,18 %) a 2020 (s 0,64% podielom), ako aj v roku 2014 (0,66 %). V ostatných rokoch je využitie *mäkkých úverov* len marginálne.

Tabuľka 44 **Objem štátnej pomoci – mäkké úvery za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mäkké úvery	70,07	25,21	10,47	6,20	5,35	1,78	259,89	290,11
Podiel na štátnej pomoci	0,66 %	0,28 %	0,09 %	0,04 %	0,04 %	0,01 %	0,64 %	1,18 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu tohto nástroja na celkovom objeme štátnej pomoci sa pohybuje od 0 % v krajinách a v rokoch, kedy tento nástroj nebol využívaný, až po 4,42 % (v Maďarsku v roku 2020).

Tabuľka 45 **Objem štátnej pomoci – mäkké úvery za krajiny V4, v stálych cenách (v mil. EUR)**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	0,99	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Maďarsko	1,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	198,72	175,55
Poľsko	67,92	24,87	10,47	6,20	5,35	1,78	61,17	84,37
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30,19

Zdroj: Spracované na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pomerne za všetky roky najviac využívalo tento nástroj Maďarsko, v priemere 0,97 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na *mäkké úvery*. Ostatné krajiny využili tento nástroj v ešte menšej miere, Poľsko v priemere 0,40 %, v ČR podielovo *mäkké úvery* boli na úrovni 0,01 % a v SR 0,17 %.

Tabuľka 46 **Podiel nástroja mäkké úvery na celkovom objeme štátnej pomoci, v %**

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	priemer
Česko	0,04	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Maďarsko	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,42	3,29	0,97
Poľsko	1,19	0,62	0,20	0,08	0,08	0,03	0,22	0,80	0,40
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,34	0,17

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využila tento nástroj len v roku 2014 a 2015, aj to len veľmi marginálne. Maďarsko čerpalo pomerne vysokým percentom v covidovom roku 2020 a 2021, v roku 2014 len marginálne. Poľsko na rozdiel od ostatných krajín čerpalo *mäkké úvery* každý rok, najviac v roku 2014, ostatné roky v oveľa menšej miere. SR využila tento nástroj len v covidovom roku 2021, v ostatných rokoch nevyužívalo tento nástroj vôbec.

Prehľad najdôležitejších nástrojov štátnej pomoci v jednotlivých krajinách V4 za obdobie rokov 2014 – 2021 vyjadrené podielom z celkového objemu štátnej pomoci uvádza súhrnná tabuľka v prílohe. V prílohách sa nachádza aj súhrnná tabuľka zachytávajúca najdôležitejšie nástroje štátnej pomoci v krajinách V4 ako celku v jednotlivých rokoch vyjadrené podielom nástroja pomoci na celkovom objeme štátnej pomoci.

2.2 Čerpanie pomoci de minimis

Podľa Nariadenia Komisie o pomoci de minimis (pozri predchádzajúcu kapitolu) sa na malé sumy pomoci nevzťahuje kontrola štátnej pomoci, pretože sa vychádza z predpokladu, že nemajú vplyv na hospodársku súťaž, ani na obchod na vnútornom trhu v EÚ. Pomoc de minimis je súčasťou výnimiek zo všeobecnej notifikačnej povinnosti (bloková výnimka) a táto pomoc je pokladaná za zlučiteľnú s vnútorným trhom. Na pomoc de minimis sa neviaže oznamovacia povinnosť členských štátov EÚ voči Komisii. Členské štáty nemajú teda ani povinnosť podávať správy o pomoci de minimis. Dáta, ktoré zverejňujú krajiny na webových sídlach úradov, ktoré koordinujú a monitorujú poskytovanie tejto pomoci, sú určené predovšetkým podnikom (prijímateľom pomoci, resp. podnikom zvažujúcim podať žiadosť o pomoc) pre monitorovanie výšky poskytnutej pomoci za posledné 3 roky tak, aby neboli v rozpore so súčasnými podmienkami poskytnutia pomoci de minimis (neprekročili platný strop pomoci), nenarušili hospodársku súťaž a neovplyvnili obchod medzi členskými štátmi. Nastavenie podmienok čerpania pomoci je v kompetencii poskytovateľa pomoci v súlade s nariadeniami Komisie o pomoci de minimis.

ČR má vytvorený centrálny register pomoci de minimis na webovej stránke Ministerstva zemédelství (od roku 2010). Register je dostupný len pre prihlásených užívateľov, dáta sú v systéme za posledných 10 rokov. Pre verejnosť je možné v databáze pomoci de minimis vyhľadávanie konkrétneho prijímateľa pomoci podľa mena podniku, IČO, mena osoby, roku narodenia, sídla, inak sú v tejto databáze pomoci de minimis pre verejnosť k dispozícii len vybrané súhrnné dáta za posledné tri roky (vrátane aktuálneho roka). Databáza je teda, čo sa týka prístupu k dátam za čerpanie pomoci de minimis, pre verejnosť veľmi obmedzená. Súhrnné informácie sa dajú vyhľadať podľa rokov a podľa jednotlivých nariadení Komisie o pomoci de minimis.⁹

Maďarsko nezverejňuje na stránke koordinujúceho a monitorovacieho úradu správy za štátnu pomoc, v rámci ktorej by sa vyjadrovalo k čerpaniu pomoci de minimis. Register de minimis je pre verejnosť nedostupný.¹⁰

Poľsko vo svojich správach o čerpaní štátnej pomoci uvádza niektoré súborné údaje aj za čerpanie pomoci de minimis (Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom, UOKiK). Správu úrad zverejňuje len v poľštine.¹¹

⁹ Na základe emailovej komunikácie s Ministerstvom zemédelství ČR bol register pomoci de minimis zriadený za účelom pomoci poskytovateľom pomoci na jednoduchú a rýchlu administráciu pri poskytovaní pomoci. Register neplní žiadnu inú úlohu.

¹⁰ Koordinujúci a monitorovací úrad TVI (SAMO) na e-mailovú komunikáciu a dopytovanie informácií počas spracovania štúdie nereagoval.

¹¹ Na základe emailovej komunikácie s UOKiK v Poľsku tento dokument a informácie v ňom obsiahnuté sú určené len pre domáce potreby.

SR má dostupnú databázu IS SEMP, v rámci ktorej sú zverejňované vybrané dáta okrem štátnej pomoci aj za pomoc de minimis, a to za posledné tri roky (aktuálne za roky 2021 – 2023). Staršie dáta koordinujúci úrad pre PMÚ SR nezverejňuje ani neposkytuje.

Tabuľka 47 Dostupnosť dát za čerpanie pomoci de minimis v krajinách V4

Krajina	Pomoc de minimis	Dostupnosť dát
Česko	Centrálny register https://vpn.mze.cz/ https://eagri.cz/public/app/RDM/Portal/Subject/Search	<ul style="list-style-type: none"> register dostupný len pre prihlásených užívateľov časť databázy je prístupná pre vyhľadávanie konkrétnych prijímateľov pomoci poskytnutie súhrnných dát čerpania pomoci za posledné tri roky podľa nariadení Komisie dáta sú dostupné len súhrnne, bez možnosti ďalších informácií
Maďarsko	neúplný register de minimis	<ul style="list-style-type: none"> pre verejnosť je systém nedostupný, webová stránka koordinátora pomoci neobsahuje dáta k čerpaniu pomoci
Poľsko	databáza verejnej pomoci SUDOP https://sudop.uokik.gov.pl/	<ul style="list-style-type: none"> databáza prístupná aj verejnosti bez identifikácie vyhľadávanie možné podľa účelu, čísla opatrenia pomoci, právneho základu pomoci, veľkosti podniku, sektoru, regiónu, dátumu pomoci, formy pomoci (A – D), identifikačných údajov príjemcu a aj hrubej hodnoty pomoci od roku 2016 výstup z databázy je však na webovom rozhraní (listovanie po stránkach) výstupy z databázy nie sú vhodné na spracovanie veľkých súborov, pdf. alebo csv. formát je možný len pri údajoch za jeden konkrétny podnik dáta nedostupné za predchádzajúce roky prehľadné a podrobné členenie dát dáta dostupné aj za viac ako 3 roky (od roku 2016)
Slovensko	IS SEMP https://semp.kti2dc.sk/	<ul style="list-style-type: none"> databáza prístupná aj verejnosti bez identifikácie zoznam príjemcov pomoci de minimis za posledné 3 roky (vrátane aktuálneho roka) – meno prijímateľa, IČO, dátum poskytnutia pomoci, výšku prijatej pomoci, výška prijatej pomoci za jediný podnik individuálne vyhľadávanie poskytovateľov pomoci, príjemcov pomoci (pomocou IČO, názvu poskytovateľa alebo príjemcu, identifikačného čísla pomoci de minimis) systém ponúka niektoré zostavy nedostupné sú údaje čerpania pomoci len za posledné (aj neukončené) 3 roky čerpanie pomoci podľa regiónov/sídla spoločnosti zostavy sú neprehľadne zostavené, názvy nevytvádzajú jasne o obsahu plusom je dostupnosť pre verejnosť

Zdroj: Vlastné spracovanie

Čerpanie pomoci de minimis v SR

SR čerpala v roku 2022 zhruba 259 mil. EUR pomoci de minimis. To predstavuje takmer dvojnásobnú sumu oproti roku 2016, pričom výrazný nárast možno pripísať pomoci orientovanej na zmiernenie dôsledkov COVID-19. Rok 2021 bol ešte silnejším rokom predstavujúcim 135-násobok čerpanej pomoci v roku 2022.

V priemere bolo ročne podporených 33 206 podnikov, pričom najvyšší počet bol prirodzene zo sledovaných rokov dosiahnutý v rokoch 2021 a 2022. Najvyšší priemerný objem čerpanej podpory na jeden podporený podnik je ale zaznamenaný v roku 2018, a to vo

výške 9 635,96 EUR, pričom priemer na podnik naprieč sledovaným obdobím je 6 665,70 EUR.

Tabuľka 48 **Prijatá pomoc de minimis v SR v období 2016 – 2022**

	2016	2017	2018	2021	2022
Celková výška poskytnutej pomoci	135 358 923,99	123 674 687,80	214 882 046,80	350 516 643,40	259 194 941,25
Počet podporených podnikov	32 589	34 548	22 300	37 976	38 615
Priemerná výška poskytnutej pomoci	4 152,52	3 579,79	9 635,96	9 229,95	6 712,29

Pozn.: IS SEMP uvádza aj dáta za rok 2023, tie však nie sú vzhľadom na prebiehajúce čerpanie komparovateľné s predchádzajúcimi rokmi. Dáta za roky 2019 a 2020 nie sú v IS SEMP dostupné.

Zdroj: Dostupné dáta k 1. 6. 2023 z IS SEMP (roky 2021 a 2022) a Analýza inštitútu pomoci de minimis na Slovensku, SBA, Bratislava, 2019 (prebraté dáta za roky 2016 – 2018)

Pri prepočte čerpanej pomoci de minimis rozdelenej do kategórií podľa výšky v EUR možno konštatovať, že v roku 2016 bol najvyšší objem pomoci čerpaný prostredníctvom súm pomoci do 25 tis. EUR, platí to aj pre všetky sledované roky. Najvyšší objem pomoci bol v tejto veľkostnej kategórii čerpaný v roku 2021, a to 169 999 258,6 EUR, čo je zároveň aj ročne najvyššia suma zo všetkých rokov a kategórií. Čo sa týka objemu čerpanej pomoci, v priemere bolo ročne čerpaných v rámci tejto kategórie pomoci 118 205 816 EUR. Druhou dôležitou veľkostnou kategóriou pomoci naprieč skúmanými rokmi je jednoznačne pomoc vo veľkostnej kategórii 150 tis. – 200 tis. EUR (v priemere bol ročne čerpaný v tejto kategórii objem pomoci vo výške 32,95 mil. EUR). Nasleduje kategória 25 tis. – 50 tis. EUR (v priemere ročne 22,7 mil. EUR), následne kategória 50 tis. – 100 tis. EUR (v priemere 21,77 mil. EUR), kategória 100 tis. – 150 tis. EUR (v priemere 13,33 mil. EUR) a kategória nad 200 tis. EUR (v priemere 12,82 mil. EUR).

V rámci ďalších prepočtov zo zaujímavejších zistení možno uviesť, že priemer prijatej pomoci de minimis v roku 2021 pri veľkostnej kategórii nad 200 000 EUR bol až 325 075 EUR na podnik, v roku 2022 išlo o sumu 364 507 EUR na podnik. V roku 2022 prijalo pomoc nad 400 000 EUR 23 podnikov (z 93 podnikov v rámci veľkostnej kategórie pomoci nad 200 tisíc EUR) v celkovej sume 10,6 mil. EUR a pri priemernom čerpaní na podnik 459 115 EUR.

Tabuľka 49 **Prijatá pomoc de minimis podľa veľkostnej kategórie pomoci v SR, v EUR**

Veľkostná kategória pomoci	2016	2017	2018	2021	2022
do 25 000	105 043 521,9	110 089 659,53	77 279 091,81	169 999 258,6	128 617 548,1
25 001 – 50 000	10 953 024,20	5 927 227,05	9 467 494,28	55 742 760,11	31 360 594,41
50 001 – 100 000	7 593 562,02	4 137 824,87	14 108 588,90	55 278 107,39	27 764 529,27
100 001 – 150 000	3 335 128,98	1 277 413,55	22 676 483,86	22 007 349,59	17 373 724,31
150 001 – 200 000	7 966 072,11	2 242 562,80	91 350 387,95	39 425 882,44	23 757 602,23
nad 200 000	467 614,73	-	-	7 927 353,24	30 067 523,93

Pozn.: IS SEMP uvádza aj dáta za rok 2023, tie však nie sú vzhľadom na prebiehajúce čerpanie komparovateľné s predchádzajúcimi rokmi. Dáta za roky 2019 a 2020 nie sú v IS SEMP dostupné.

Zdroj: Dostupné dáta 1. 6. 2023 z IS SEMP (roky 2021 a 2022) a Analýza inštitútu pomoci de minimis na Slovensku, SBA, Bratislava, 2019 (prebraté dáta za roky 2016 – 2018)

Objemu čerpanej pomoci zodpovedá zhruba aj počet podporených podnikov v rámci jednotlivých veľkostných kategórií pomoci. Celkovo najviac podporených podnikov bolo v kategórii do 25 tis. EUR, a to v roku 2022 a aj v roku 2021 išlo o vysoký počet podnikov. Každý skúmaný rok (okrem roka 2018) išlo o viac ako 30 tisíc podnikov. V priemere ročne bolo podporených v rámci tejto kategórie pomoci takmer 32 tisíc podnikov. Druhou dôležitou veľkostnou kategóriou pomoci naprieč skúmanými rokmi je pomoc vo veľkostnej kategórii 25 tis. – 50 tis. EUR (v priemere bolo ročne podporených v tejto kategórii 664 podnikov). Nasleduje kategória 50 tis. – 100 tis. EUR (v priemere ročne 314 podporených podnikov), následne kategória 100 tis. – 150 tis. EUR (v priemere 108 podporených podnikov), kategória 150 tis. – 200 tis. EUR (v priemere 177 podnikov ročne) a v kategórii nad 200 tisíc EUR ide o 44 podnikov v priemere ročne.

Tabuľka 50 Počet podporených podnikov podľa veľkostnej kategórie pomoci v SR

Veľkostná kat. pomoci	2016	2017	2018	2021	2022
do 25 000	32 092	34 287	21 166	35 090	36 937
25 001 – 50 000	316	181	281	1 634	906
50 001 – 100 000	110	58	190	812	401
100 001 – 150 000	27	10	180	183	141
150 001 – 200 000	42	12	483	218	132
nad 200 000	2	-	-	36	93

Pozn.: IS SEMP uvádza aj dáta za rok 2023, tie však nie sú vzhľadom na prebiehajúce čerpanie komparovateľné s predchádzajúcimi rokmi. Dáta za roky 2019 a 2020 nie sú v IS SEMP dostupné

Zdroj: Dostupné dáta 1. 6. 2023 z IS SEMP (roky 2021 a 2022) a Analýza inštitútu pomoci de minimis na Slovensku, SBA, Bratislava, 2019 (prebraté dáta za roky 2016 – 2018)

Ako je už zrejmé z predchádzajúcich tabuliek, najvyšší podiel počtu podporených podnikov je jednoznačne vo veľkostnej kategórii do 25 tis. EUR, a to v každom roku viac ako 90 % podporených podnikov. Ak vyberieme rok 2022 v tejto kategórii, tak zhruba 96 % podnikov, ktoré čerpali pomoc v sume do 25 000 EUR z celkového počtu podporených podnikov v tomto roku, vyčerpalo takmer 50 % z celkového objemu pomoci de minimis čerpaného všetkými podnikmi v tomto roku. Zaujímavý je pohľad napríklad na rok 2018 a veľkostnú kategóriu 150 tis. – 200 tis. EUR, kedy zhruba 2 % podporených podnikov čerpalo takmer 43 % pomoci v tomto roku.

Z danej tabuľky je zrejmé, že pomoc de minimis bola jednoznačne určená v rámci veľkostných kategórií pomoci na tú najmenšiu pomoc, čo sa týka počtu podporených podnikov, ale aj objemu pomoci (s výnimkou roku 2018).

Tabuľka 51 Počet podporených podnikov v SR a prijatá pomoc za jednotlivé veľkostné kategórie pomoci v %

Veľkostná kategória pomoci	2016	2017	2018	2021	2022
do 25 000	98,47/77,60	99,24/89,02	94,91/35,96	94,53/48,50	95,65/49,62
25 001 – 50 000	0,97/8,09	0,52/4,79	1,26/4,41	4,30/15,90	2,35/12,10
50 001 – 100 000	0,34/5,61	0,17/3,35	0,85/6,57	2,14/15,77	1,04/10,71
100 001 – 150 000	0,08/2,46	0,03/1,03	0,81/10,55	0,48/6,28	0,37/6,70
150 001 – 200 000	0,13/5,89	0,03/1,81	2,17/42,51	0,57/11,25	0,34/9,17
nad 200 000	0,01/0,35	-	-	0,09/2,26	0,24/11,60

Pozn.: Údaj pred lomkou vyčísľuje podiel podporených podnikov v danej veľkostnej kategórii pomoci na celkovom počte podporených podnikov. Údaj za lomkou vyčísľuje podiel prijatej pomoci de minimis v danej veľkostnej kategórii pomoci na celkovom objeme prijatej pomoci.

Pozn.: IS SEMP uvádza aj dáta za rok 2023, tie však nie sú vzhľadom na prebiehajúce čerpanie komparovateľné s predchádzajúcimi rokmi. Dáta za roky 2019 a 2020 nie sú v IS SEMP dostupné.

Zdroj: Dostupné dáta 1. 6. 2023 z IS SEMP (roky 2021 a 2022) a Analýza inštitútu pomoci de minimis na Slovensku, SBA, Bratislava, 2019 (prebraté dáta za roky 2016 – 2018)

Čerpanie pomoci de minimis v ČR

Podľa dostupných dát (súhrnné informácie), ktoré Ministerstvo zemédelství ČR zverejňuje za posledné tri roky¹², v nasledujúcej tabuľke je uvedené čerpanie pomoci de minimis za dva roky (rok 2023 je síce dostupný, ale vzhľadom na neukončené čerpanie v tomto roku sú pre porovnanie dáta irelevantné).

Tabuľka 52 Čerpaná pomoc de minimis v ČR, v EUR

	2021	2022
Podpora podľa nariadenia Komisie (EU) č. 1408/2013 (poľnohospodárska prvovýroba)	4 211 767,11	2 702 638,44
Podpora podľa nariadenia Komisie (EU) č. 717/2014 (rybolov)	17 023,31	54 358,21
Podpora podľa nariadenia (EU) č. 1407/2013	279 366 791,54	298 461 347,32
Podpora podľa nariadenia Komisie (EU) č. 360/2012	6 522 006,32	2 716 453,02
Spolu	290 117 588,28	303 934 796,99

Zdroj: spracované podľa <https://eagri.cz/public/app/RDM/Portal/>

Tabuľka ponúka prehľad pomoci de minimis podľa jednotlivých nariadení tak, ako ich sleduje príslušné ministerstvo. Spolu bolo vyčerpaných v roku 2021 viac ako 290 mil. EUR a v roku 2022 spolu takmer 304 mil. EUR.

Pritom najvyššiu položku predstavuje jednoznačne čerpanie v rámci nariadenia č. 1407/2013 tvoriace viac ako 96 % pomoci de minimis v roku 2021 a až 98,2 % v roku 2022.

Ak predpokladáme kompatibilitu metodiky zberu dát za čerpanie pomoci de minimis, možno porovnať SR a ČR za využívanie pomoci de minimis. V prepočte na obyvateľa v ČR bola čerpaná pomoc v sume 27,62 EUR v roku 2021 a v roku 2022 ide o 28,93 EUR. V SR

¹² Ide o jediné dostupné údaje, ktoré koordinačný orgán zverejňuje a iné údaje na základe e-mailovej komunikácie s koordinátorom pomoci de minimis v ČR (Ministerstvo zemédelství SR, v kompetencii sekcie EÚ a zahraničných vzťahov, odbor pre vzťahy s EÚ, oddelenie verejnej podpory) nie sú dostupné ani v prípade vyžiadania.

ide o raz takú sumu, teda v roku 2021 64,35 EUR a v roku 2022 o 47,58 EUR. Vzhľadom na to, že doteraz EK nevyžadovala podávanie správ o čerpaní pomoci de minimis, je potrebné v budúcnosti preverenie týchto dát poskytovaných Komisii na základe povinného informovania.

Čerpanie pomoci de minimis v Poľsku

Čiastkové dostupné informácie ohľadom čerpania pomoci de minimis v Poľsku je možné získať z dostupných správ o štátnej pomoci (UOKiK).

Na základe týchto spracovaných dát pomoc de minimis bola určená najmä pre malé a mikropodniky, a to v priemere za sledované roky 82 % (teda viac ako 4/5 celkového objemu de minimis). Najväčší podiel pre malé a mikropodniky bol čerpaný v roku 2018, menší význam mal najmä v roku 2021. Spolu MSP v roku 2018 z celkového objemu určeného na pomoc de minimis vyčerpali až 95,5 %, v roku 2019 94,5 %, v roku 2020 93,1 %, v roku 2021 86,3 %. Zameranie pomoci de minimis na MSP je teda veľmi vysoké, v priemere za sledované roky 92,4 %. Podiel MSP na pomoci de minimis je najvyšší v roku 2018 a následne sa mierne každým rokom znižuje.

Tabuľka 53 Čerpanie pomoci de minimis podľa veľkosti podniku v Poľsku, v %

Poľsko	2018 Pomoc de minimis	2018 Celková pomoc	2019 Pomoc de minimis	2019 Celková pomoc	2020 Pomoc de minimis	2020 Celková pomoc	2021 Pomoc de minimis	2021 Celková pomoc
Veľké podniky	4,5	46,3	5,5	45,0	6,9	44,0	13,7	61,3
Stredné podniky	8,7	15,6	10,6	17,6	10,8	14,4	10,3	10,9
Malé a mikropodniky	86,8	38,1	83,9	37,4	82,3	41,6	76,0	27,8

Pozn.: Stĺpec „celková pomoc“ uvádza podiel súčtu štátnej pomoci a pomoci de minimis v jednotlivých veľkostných kategóriách podnikov na celkovej pomoci.

Zdroj: Prepočty na základe údajov Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom (UOKiK) za jednotlivé roky

Ak sa pozrieme na podiel MSP na celkovej pomoci (štátnej pomoci a pomoci de minimis), je situácia iná. V roku 2018 ešte MSP ako celok čerpali zhruba 53,7 % z celkového objemu, teda vyčerpali viac ako veľké podniky a aj v roku 2019 (55 %), v roku 2020 už čerpanie bolo zhruba vyrovnané a v roku 2021 už prevažne čerpali veľké podniky, a to 61,3 % a MSP 38,7 %. V priemere teda podniky MSP mali podiel na objeme štátnej pomoci a pomoci de minimis za sledované roky 48,5 %, teda čerpanie pomoci bolo v mierny prospech veľkých podnikov. Dá sa povedať, že pomoc de minimis je pomocou pre MSP, najmä malé a mikropodniky a pomoc celkovo je zhruba rovnomerne vyrovnaná medzi veľké podniky a MSP.

2.3 Charakteristika krajín V4 z hľadiska čerpania štátnej pomoci, komparácia krajín v prístupe k pomoci

Na základe predchádzajúcich dát a výpočtov možno charakterizovať jednotlivé krajiny V4 z hľadiska čerpania štátnej pomoci a komparovať ich.

Charakteristika SR v čerpaní štátnej pomoci v období rokov 2014 – 2021

SR má celkovo spomedzi krajín V4 najnižší objem čerpanej štátnej pomoci. Aj v prepočte objemu štátnej pomoci na obyvateľa za jednotlivé roky má najnižšie hodnoty (dosahuje len

56 % priemeru V4), platí to aj pri prepočte za covidové roky, ako aj za roky predchádzajúce. V tomto ukazovateli je ČR na úrovni 1,41-násobku priemeru V4. Z krajín EÚ dosahujú nižší objem už len Portugalsko, Bulharsko a Rumunsko.

Napriek tomu, že krajiny V4 čerpajú na štátnu pomoc vyššie percento na HDP ako je priemer EÚ, SR je z krajín EÚ na 20. mieste a z krajín V4 čerpá na štátnu pomoc najnižšie percento HDP, dosahujúce zhruba tretinu podielu ako má Maďarsko, ktoré je v tomto ukazovateli na 3. mieste spomedzi krajín EÚ.

Z nástrojov štátnej pomoci využíva SR jednoznačne najviac *priamy grant* (59 %), ostatné krajiny V4 len zhruba polovičným percentom. Vo výrazne menšej miere nasleduje nástroj *zniženie sadzby dane*, ktoré má v ostatných krajinách marginálny význam pohybujúci sa na 1 %, resp. menej (absolútne nevýznamný v Poľsku). *Priamy grant/bonifikácia úrokov*, ktorý má v SR len zhruba desiatinové zastúpenie, zohráva v ostatných krajinách V4 oveľa významnejšiu úlohu. Význam tohto nástroja spolu s *priamym grantom* je pre krajiny V4 ešte väčší ako v EÚ a ako dvojica patria k najvýznamnejším nástrojom v EÚ a aj vo V4 ako celku.

Priame granty a bonifikácia úrokov tvorili v EÚ v roku 2020 46 %, pričom takisto ako v krajinách V4 sa ich význam znížil, vzhľadom na využitie alternatívnych nástrojov počas riešenia krízy spôsobenej COVID-19 (v roku 2010 tvoril tento nástroj 54 %, v roku 2019 59 %). V roku 2021 už ich podiel tvoril 58 %. Ak zoberieme posledný dostupný rok 2021, tak väčšina krajín čerpá na tieto dva nástroje viac ako polovicu objemu pomoci (patria sem napríklad aj krajiny ako Rakúsko, Dánsko, Švédsko, Fínsko) a naopak menej ako tretinovo cez oba nástroje využívajú štátnu pomoc Grécko, Rumunsko, Chorvátsko). Rumunsko aj Chorvátsko, ale aj Španielsko využívajú v nadpriemernej miere oproti ostatným krajinám *garancie na úvery*.

Celý balík daňových výhod predstavuje v rámci EÚ druhý najdôležitejší nástroj. Pred covidovým rokom 2020 tvorili daňové výhody 33 % celkového objemu štátnej pomoci a spolu s *priamymi grantami a bonifikáciou úrokov* predstavovali až 90 % celkového objemu štátnej pomoci. Tieto nástroje využívajú najmä severské krajiny, predovšetkým Švédsko (až 46 %).

V SR ďalej, ale v oveľa menšej miere, len niekoľko percentným podielom, sú významné *daňové bonusy, iné, záruky*. Ostatné nástroje sa pohybujú pod 1 % podielu na štátnej pomoci. Významnejší rozdiel je vo využívaní nástroja *záruky*, ktorá má v SR významnejšiu úlohu ako pre ostatné krajiny V4, kde má marginálny význam.

Možno však konštatovať, že oproti ostatným krajinám V4 je pomoc mimo *priameho grantu* v SR rozloženejšia na viacero zhruba rovnako významných nástrojov oproti napríklad Poľsku a Maďarsku, ktoré majú pomoc významnejšie koncentrovanú na dva nástroje, resp. ČR zhruba rovnako na tri nástroje pomoci. Naproti tomu ale SR má najvýraznejšie zameranie (najvyšší podiel) na jeden nástroj, a to *priamy grant*. Ostatné krajiny V4 až takto vysokým percentom na jeden nástroj nečerpajú.

Charakteristika ČR v čerpaní štátnej pomoci v období rokov 2014 – 2021

ČR v prepočte objemu štátnej pomoci na obyvateľa za jednotlivé roky má najvyššiu hodnotu (dosahuje 140 % priemeru V4). Najvyššie hodnoty dosiahla krajina aj pri prepočte za covidové roky, ako aj za roky predchádzajúce. Z krajín EÚ sa pohybuje ČR zhruba nad úrovňou priemeru, najbližšie sú mu Belgicko a Slovinsko.

Krajiny V4 čerpajú na štátnu pomoc vyššie percento na HDP, ako je priemer EÚ, potvrdzuje to okrem Maďarska a Poľska aj ČR, ktorá je z krajín EÚ na 5. mieste rovnako ako Poľsko. Obe krajiny sú zhruba na úrovni Nemecka a Slovinska.

Z nástrojov štátnej pomoci využíva ČR najviac nástroj *iné* (takmer tretina objemu štátnej pomoci) a zhruba rovnako nástroj *priamy grant* a zhruba štvrtinou objemu štátnej pomoci *priamy grant/bonifikácia úrokov*. Spolu tieto nástroje tvoria 96 % objemu štátnej pomoci. S výrazným odstupom (v jednotkách percent) ide o *daňové bonusy a iné formy daňových výhod*.

Charakteristika Maďarska v čerpaní štátnej pomoci v období rokov 2014 – 2021

Výška objemu štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa za jednotlivé roky má v Maďarsku hodnotu o päťtinu vyššiu ako je priemer V4. V covidových rokoch je táto výška menšia ako v ČR, ale rovnaká ako v Poľsku. Z krajín EÚ sa pohybuje Maďarsko tesne pod priemerom, najbližšie sú mu Belgicko a Holandsko.

Krajiny V4 čerpajú na štátnu pomoc vyššie percento na HDP, ako je priemer EÚ, potvrdzuje to predovšetkým Maďarsko, ktoré je z krajín EÚ na 3. mieste. Vyššie percento na HDP čerpá už len Lotyšsko a Malta.

Z nástrojov štátnej pomoci využíva Maďarsko najviac nástroj *priamy grant/bonifikácia úrokov* (viac ako polovica objemu štátnej pomoci). Tretinou objemu ide o *priamy grant*. Tieto dva nástroje tvoria 83 % objemu štátnej pomoci. Nasledujú ale už len s jednotkovým čerpaním *daňové bonusy, daňové zvýhodnenia* alebo *oslobodenie od dane*.

Charakteristika Poľska v čerpaní štátnej pomoci v období rokov 2014 – 2021

Výška objemu štátnej pomoci v prepočte na obyvateľa za jednotlivé roky má v Poľsku hodnotu o niečo nižšiu, ako je priemer V4. V covidových rokoch je táto výška rovnaká ako v Maďarsku, v necovidových rokoch je však oproti Maďarsku nepomerne nižšia a len polovičná, ako má ČR. Z krajín EÚ sa pohybuje Poľsko zhruba na dvojtretinovej úrovni oproti priemeru, najbližšie sú mu Estónsko a Cyprus.

Poľsko v podieli na HDP je z krajín EÚ na 5. mieste, rovnako ako ČR. Najbližšie okrem ČR je mu v tomto ukazovateli Nemecko a Slovinsko.

Z nástrojov štátnej pomoci využíva Poľsko najviac nástroj *priamy grant/bonifikáciu úrokov* (viac ako tretinu objemu štátnej pomoci). Menej ako tretinou objemu ide o *priamy grant*. Tieto dva nástroje tvoria v Poľsku 71 % objemu štátnej pomoci. Nasledujú, ale s výrazne menším významom, *daňové bonusy, úver/návratné preddavky*. Posledný uvedený nástroj je pre Poľsko oveľa významnejší ako pre ostatné krajiny V4 (v SR takmer s nulovou úlohou).

3 Porovnanie uplatňovania jednotného nariadenia EÚ o štátnej a minimálnej pomoci v krajinách V4 s dôrazom na MSP

Kapitola vychádza z uvedenia národnej legislatívy k štátnej pomoci v krajinách V4, porovnáva krajiny z aspektu zabezpečovania koordinácie pomoci, transparentnosti štátnej pomoci z hľadiska využívania registrov štátnej pomoci, ich náplni a dostupnosti. Osobitná časť je venovaná uplatňovaniu štátnej pomoci na vybrané ciele pomoci zamerané na MSP v komparácii jednotlivých krajín V4 a EÚ.

Tabuľka 54 Základná národná legislatíva k štátnej pomoci v krajinách V4

Krajina	Legislatíva
Česko	<u>Zákon č. 215/2004 Sb., o úprave některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů - ve znění účinném od 1. 2. 2022</u> https://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejna-podpora.html
Maďarsko	<u>Zákon 37/2011 o postupe pri štátnej pomoci v zmysle súťažného práva Európskej únie a mapy regionálnej pomoci</u> https://tvi.kormany.hu/jogszabalyok
Poľsko	<u>Zákon z 30. apríla 2004 o konaní vo veciach štátnej pomoci (konsolidované znenie z roku 2023)</u> https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20041231291
Slovensko	<u>Zákon 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci) v znení neskorších predpisov (verzia platná od 1.1.2016)</u> https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/358/

Zdroj: Vlastné spracovanie

Uvedená tabuľka predstavuje základnú legislatívu, ktorá sa zaoberá ochranou hospodárskej súťaže v oblasti štátnej pomoci a upravuje základné práva a povinnosti poskytovateľa štátnej pomoci a poskytovateľa minimálnej pomoci, základné práva a povinnosti príjemcu štátnej pomoci a príjemcu minimálnej pomoci a výkon štátnej správy v oblasti poskytovania štátnej pomoci a minimálnej pomoci. Konkretizuje koordinátora pomoci a stanovuje jeho úlohy. Uvádza, na aké účely je možné poskytnúť štátnu pomoc. Osobitne menuje formy pomoci rozdelené do dvoch skupín, a to priama forma a nepriama forma. Definuje pojem schéma pomoci, základné pravidlá pomoci ad hoc, postup pri notifikácii štátnej pomoci, vymáhanie neoprávnenej štátnej pomoci na základe rozhodnutia EK, uvádza centrálny register ako informačný systém verejnej správy (IS VS) a povinnosti s ním spojené, povinnosti pri kontrole, pravidlá ukladania pokút, práva a povinnosti v súvislosti s poskytovaním informácií zúčastnenými subjektami – koordinátorom pomoci, poskytovateľom a prijímateľom pomoci.

3.1 Zabezpečovanie koordinácie štátnej pomoci a pomoci de minimis

Jednotlivé krajiny V4 majú rôzne organizačné zabezpečenie koordinovania a monitorovania štátnej pomoci a pomoci de minimis. Prehľadne ho uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 55 Úrady zabezpečujúce koordináciu štátnej pomoci a pomoci de minimis

Krajina	Názov úradu	Webová stránka
Česko	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže – UOHS (Office for the Protection of Competition) Ministerstvo zemědělství	https://www.uohs.cz/cs/verejna-podpora.html https://eagri.cz
Maďarsko	Támogatásokat Vizsgáló Iroda – TVI (State Aid Monitoring Office – SAMO)	https://tvi.kormany.hu/home
Poľsko	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów - UOKiK (Office of Competition and Consumer Protection) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Ministerstwo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka	https://uokik.gov.pl/home.php https://uokik.gov.pl/state_aid3.php https://www.gov.pl/web/rolnictwo
Slovensko	Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (Antimonopoly Office of the Slovak Republic)	https://www.antimon.gov.sk/ https://www.antimon.gov.sk/o-statnej-pomoci/?csrt=2927951717171792611

Zdroj: Vlastné spracovanie

ČR

V ČR pôsobí UOHS, ktorý je ústredným orgánom štátnej správy a je nezávislý vo svojej rozhodovacej činnosti (predsedu úradu menuje na návrh vlády prezident republiky). Vykonáva rôznorodé činnosti, pričom jednou z nich je pôsobenie ako koordinačného orgánu v oblasti verejnej podpory. Vykonáva koordinačnú, poradenskú, konzultačnú a monitorovaciu činnosť (mimo poľnohospodárstva a rybolovu), pričom tieto činnosti vykonáva najmä vo vzťahu k poskytovateľom verejnej podpory. Úrad zabezpečuje, aby poskytovanie verejnej podpory bolo v súlade s platnými pravidlami ES. V tejto súvislosti:

- koordinuje a sleduje poskytovanie verejnej podpory,
- spolupracuje s poskytovateľmi na notifikáciách národných opatrení verejnej podpory a predkladá ich EK na posúdenie,
- poskytuje poradenstvo najmä poskytovateľom verejnej podpory.

Právomoci UOHS sú vymedzené zákonom č. 215/2004 Zb. o úprave niektorých vzťahov v oblasti verejnej podpory a o zmene zákona o podpore výskumu a vývoja, v znení neskorších predpisov.

Okrem tejto činnosti Úrad zabezpečuje fungovanie trhov v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže, dohliada na verejné obstarávanie a koncesie tak, aby zabezpečil väčšiu transparentnosť pri vynakladaní verejných zdrojov, zabezpečuje dozor podľa zákona o významnej trhovej sile pri predaji poľnohospodárskych a potravinárskych produktov a jej zneužití.

Úrad nezverejňuje na svojej stránke výročné správy o štátnej pomoci, odkazuje na stránku EK (scoreboard). Úrad spracovanú výročnú správu o verejnej podpore poskytuje EK prostredníctvom jej systému State Aid Reporting Interactive (SARI)¹³.

Ministerstvo zemědělství ČR pôsobí ako koordinačný orgán v odvetví poľnohospodárstva a rybolovu podľa zákona č. 215/2004 Zb. o úprave niektorých vzťahov v oblasti verejnej podpory a o zmene zákona o podpore výskumu a vývoje, v platnom znení. Právomoci ministerstva v tejto oblasti spočívajú vo výkone koordinačnej, poradenskej, konzultačnej

¹³ Na základe e-mailovej komunikácie s UOHS ČR nemá úrad nad rámec State Aid Scoreboard (DG Competition) k dispozícii žiadne dáta, ktoré poskytuje verejnosti.

a monitorujúcej činnosti, pričom tieto činnosti vykonáva najmä vo vzťahu k poskytovateľom verejnej podpory.

Maďarsko

Všetky návrhy obsahujúce štátnu pomoc musia byť vopred oznámené organizácii TVI (v angličtine používaná skratka SAMO) zodpovednej za súťaž a koordináciu štátnej pomoci (§ 7 nariadenia vlády 37/2011 – III. 22 o postupe pri štátnej pomoci v zmysle súťažného práva EÚ a mapy regionálnej pomoci). Ide o ústredný koordinačný orgán zriadený v roku 1999 (pôsobí pod dohľadom námestníka štátneho tajomníka pre služby rozvojovej politiky Kancelárie predsedu vlády).

TVI skúma najmä harmonizáciu pomoci v rámci svojej jurisdikcie s pravidlami EÚ o štátnej podpore; schvaľuje podporné opatrenia, ktoré spadajú do pôsobnosti nariadení de minimis alebo nariadení o skupinových výnimkách, a ak je to potrebné, informuje o týchto opatreniach Komisiu; povoľuje zavedenie opatrenia pomoci a informuje o tom, skúma súlad výziev na predkladanie ponúk s domácou legislatívou a legislatívou EÚ, zasielanie návrhov grantov vyžadujúcich schválenie EK na schválenie EK, pripravuje výročnú správu na základe informácií od organizácií poskytujúcich granty pre Komisiu EÚ (na základe čl. 21 nariadenia Rady 659/1999/ES, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES o programoch obsahujúcich granty súkromný sektor), pomáha poskytovateľom grantov pri výklade a uplatňovaní pravidiel EÚ o štátnej pomoci.

Poľsko

UOKiK je úradom pre hospodársku súťaž a zároveň ochranu spotrebiteľa. Ide o ústredný orgán štátnej správy (pričom prezident UOKiK je nezávislý orgán menovaný predsedom vlády prostredníctvom otvoreného výberového konania). Svoje poslanie definuje úrad v oblasti zvyšovania úrovne blahobytu spotrebiteľov efektívnou ochranou ich záujmov a bezpečnosti a podporou rozvoja hospodárskej súťaže rešpektovaním princípov otvorenosti a dialógu vo vzťahoch s účastníkmi trhu (úrad vznikol v roku 1990 ako Protimonopolný úrad, v roku 1996 sa transformoval na Úrad pre hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa). UOKiK má v krajine vo väčších mestách regionálne pobočky.

Úrad v rámci svojich kompetencií monitoruje štátnu pomoc poskytovanú štátom (od roku 2000). Okrem toho zabezpečuje boj proti protisúťažným praktikám podnikateľov – zakázané dohody a zneužívanie dominantného postavenia, kontroluje koncentráciu podnikateľov, odstraňuje praktiky, ktoré nečestne využívajú zmluvnú výhodu, vyrovnávanie sa s oneskorením platieb v obchodných transakciách.

V Poľsku je koordinácia štátnej pomoci centralizovaná v UOKiK (oddelenie monitoringu štátnej pomoci). Stanoviská prezidenta úradu k opatreniam pomoci poskytovateľov pomoci nie sú záväzné. Jeho kompetenciou je okrem iného pripravovať návrhy schém pomoci na notifikáciu, podávať návrhy individuálnej pomoci, spolupracuje so subjektami pripravujúcimi schémy pomoci a orgánmi poskytujúcimi pomoc, ako aj žiadateľmi a príjemcami štátnej pomoci, zabezpečuje vedenie konaní vo veci vrátenia štátnej pomoci a monitorovanie štátnej pomoci. Pre oblasť poľnohospodárstva koordináciu štátnej pomoci zabezpečuje Ministerstvo Rolníctva i Rozvoja Wsi (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka).

SR

Od roku 2016 je koordinátorom štátnej pomoci v SR, vrátane pomoci de minimis PMÚ SR. Ide o nezávislý ústredný orgán štátnej správy SR, ktorý zabezpečuje ochranu hospodárskej súťaže (vrátane ochrany hospodárskej súťaže v oblasti štátnej pomoci). Pri vykonávaní svojich kompetencií v oblasti štátnej pomoci sa riadi úradom zákonom č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci). Úrad koordinuje tiež investičnú pomoc. V rámci kompetencií úradu je vydávanie stanovísk k schémam pomoci a pomoci ad hoc; registrácia schém de minimis; metodické usmernenie; spolupráca s poskytovateľmi pomoci a EK; vypracovanie výročnej správy o štátnej pomoci. PMÚ SR nemá kontrolnú funkciu v oblasti štátnej pomoci, s výnimkou pomoci de minimis (stanovisko PMÚ SR k návrhu schémy pomoci de minimis je pre poskytovateľov pomoci záväzná). Úrad každoročne zverejňuje správu za poskytovanie štátnej pomoci s vybratými ukazovateľmi.

3.2 Transparentnosť poskytovania štátnej pomoci

Podľa pravidiel EÚ o štátnej pomoci musia členské štáty EÚ zverejňovať údaje o poskytovaní štátnej pomoci v databáze **TAM** v jednotnej forme. Oznamovanie sa týka individuálnych grantov udelených na základe nariadení o skupinových výnimkách, grantov udelených na základe opatrení schválených rozhodnutím Komisie, ako aj podpory na základe dočasného oznámenia v súvislosti s pandemiou COVID-19. V prípade priameho oznamovania vkladá do systému údaje sám poskytovateľ pomoci, v prípade nepriameho oznamovania má túto úlohu koordináčny úrad v krajine (na základe údajov získaných od poskytovateľa pomoci). Povinnosť si musia splniť subjekty do 6 mesiacov od schválenia pomoci. Na plnenie informačnej/spravodajskej povinnosti členských štátov a úradov zodpovedných za koordináciu a monitorovanie štátnej pomoci úradov vedie EK systém SARI. Tieto dáta následne využíva Komisia na vypracovanie správy „State aid scoreboard“ (DG Competition).

Tabuľka 56 Zabezpečovanie transparentnosti prostredníctvom registrov štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách V4

Krajina	Štátna pomoc	Pomoc de minimis
Česko	Priamo prostredníctvom TAM	Centrálny register https://vpn.mze.cz/
Maďarsko	Priamo prostredníctvom TAM	Neúplný register de minimis
Poľsko	Databáza verejnej pomoci SUDOP https://sudop.uokik.gov.pl/ SRPP (systém registrácie verejnej pomoci) – poľnohospodárstvo https://srpp.minrol.gov.pl	Databáza verejnej pomoci SUDOP https://sudop.uokik.gov.pl/ SRPP (systém registrácie verejnej pomoci) – poľnohospodárstvo https://srpp.minrol.gov.pl
Slovensko	IS SEMP https://semp.kti2dc.sk/	IS SEMP https://semp.kti2dc.sk/

Zdroj: Vlastné spracovanie

ČR

Register verejnej pomoci (mimo registra de minimis) úrad na svojej webovej stránke neevduje. ČR nemá centrálny register štátnej pomoci. Dostupné sú výročné správy verejnej podpory za roky 1999 – 2003, následne je odkaz na scoreboard EK. Na zabezpečenie transparentnosti využíva krajina TAM systém. Povinnosť zabezpečiť transparentnosť, ktorá vyplýva z európskych právnych predpisov o štátnej pomoci, resp. z rozhodnutia EK, je plnená prostredníctvom webových stránok jednotlivých poskytovateľov pomoci. Poskytovatelia pomoci sami zodpovedajú za zber a uchovávanie údajov o štátnej pomoci, do systému TAM majú priamy prístup. Platí to aj pre systém SARI (len menší poskytovatelia zasielajú údaje koordinačnému orgánu, ktorý ich za nich vkladá do systému). Obe organizácie UOHS aj Ministerstvo zemědělství ČR plnia funkciu národného administrátora pre TAM. V ČR neexistuje centrálna kontrola vstupov do TAM, koordinačné orgány nedohliadajú na vstupy do tohto systému.

Od roku 2010 je funkčný Centrálny register pomoci malého rozsahu – de minimis (centrálna koordinácia je zabezpečovaná od roku 2016). Prístupová adresa do Centrálného registra je pre zaregistrovaných poskytovateľov uvedená priamo na stránke úradu (<https://vpn.mze.cz/>). Okrem vlastného vkladania dát je možné dáta do centrálného registra odovzdávať aj prostredníctvom webových služieb (týka sa to najmä poskytovateľov, ktorí prevádzkujú pre evidenciu podpôr vlastný IS). Registrovaný prijímateľ pomoci de minimis (bez ohľadu na odvetvie) má prístup na portál eAGRI na webovej stránke Ministerstva poľnohospodárstva.

Maďarsko

Maďarsko využíva systém TAM, pričom poskytovatelia pomoci vkladajú údaje priamo do tohto systému, alebo prostredníctvom TVI. Poskytovatelia pomoci sú zodpovední za zber údajov prostredníctvom ich vlastných systémov a vedú svoje interné databázy (bez ich harmonizácie so systémom TAM). Neexistuje centrálny register štátnej pomoci, neexistuje ani register de minimis pre nepoľnohospodársku pomoc a nerybárstvo (existuje niekoľko registrov štátnej pomoci, napr. pre štrukturálne fondy, pre domáce fondy v oblasti poľnohospodárstva, tieto databázy sú však oddelené od TAM). Register de minimis existuje, ale je neúplný, pretože sa napríklad nevzťahuje na komunálnu úroveň a poskytovatelia pomoci nie sú sankcionovaní za nevkladanie údajov o pomoci do tohto registra. Register je však pre verejnosť nedostupný.

Poľsko

Poľsko nevyužíva systém TAM, má národnú databázu verejnej pomoci SUDOP (System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej, v preklade systém zdieľania údajov o štátnej pomoci), ktorá obsahuje opatrenia pomoci realizované od roku 2016. Jeho súčasťou je akákoľvek poskytnutá štátna pomoc, vrátane pomoci de minimis (neobsahuje informácie o pomoci poskytnutej v poľnohospodárstve alebo rybnom hospodárstve), ako aj pomoc predstavujúcu kompenzáciu za poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (SGEI framework), pokiaľ nebola oznámená EK. Táto databáza poskytovanej štátnej pomoci je vytváraná vďaka povinnosti poskytovateľov pomoci podávať správy, tieto poskytovatelia podávajú pomocou systému plánovania, podávania správ a monitorovania pomoci (SHRIMP) (<https://shrimp.uokik.gov.pl>). Akákoľvek pomoc, vrátane pomoci de minimis, musí byť nahlásená prostredníctvom tejto aplikácie. SHRIMP je pravidelne revidovaná. Štátnu pomoc poskytnutú v poľnohospodárstve a rybárstve organizuje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (System registracji publicznej pomocy – System Rejestracji Pomocy Publicznej – SRPP). V systéme SUDOP sú evidované aj informácie o dlžnej sume príjemcu pomoci v

prípade jej vymáhania. Informácie uvádzané v SUDOP sú konzistentné s notifikáciami posielanými do systému SANI2 (EK).

SR

Zákon o štátnej pomoci od 1. januára 2016 vytvoril právny rámec pre zriadenie centrálného registra. Funkciu centrálného registra plní IS SEMP, ktorého správcom je PMÚ SR. IS SEMP obsahuje údaje o poskytnutej štátnej pomoci a minimálnej pomoci v SR a týka sa všetkých odvetví. Prístup do tohto systému majú okrem koordinátora pomoci aj poskytovatelia pomoci, resp. vykonávatelia schém a verejnosť. Webová stránka PMÚ SR obsahuje aj manuál práce s týmto registrom. Poskytovatelia pomoci, resp. vykonávatelia pomoci zodpovedajú za vkladanie údajov do systému. SR využíva aj systém TAM (údaje o pomoci presahujúcej 500 000 EUR vkladá do TAM priamo PMÚ SR). Údaje z IS SEMP prenáša PMÚ SR do systému TAM. Pozn.: predchádzajúci IS viedlo Ministerstvo financií SR, tento však obsahoval len údaje za pomoc de minimis. IS SEMP má význam aj pre podniky pre informáciu ohľadom výšky poskytnutej pomoci za posledné tri fiškálne roky tak, aby neprekročili povolený limit pomoci de minimis. IS SEMP pre verejnosť obsahuje základné informácie týkajúce sa schém štátnej pomoci a pomoci de minimis, týkajúce sa poskytovateľov pomoci a aj príjemcov pomoci. Vyhľadávanie v uvedených údajoch je možné pomocou IČO a názvu poskytovateľa alebo príjemcu, podľa identifikačného čísla štátnej pomoci.

Register transparentnosti EÚ

Osobitným nástrojom EK na zabezpečenie transparentnosti štátnej pomoci je Register transparentnosti EÚ (Transparency public search)¹⁴ obsahujúci údaje od roku 2016, ktorý eviduje individuálnu pomoc nad stanovenú hranicu pomoci¹⁵, závisiacu od právneho rámca pomoci a odvetvia. Účelom požiadaviek na transparentnosť je podporiť zodpovednosť orgánov poskytujúcich pomoc a znížiť asymetrie na trhu so štátnou pomocou. Členské štáty musia v tomto registri alebo na súhrnnom webovom sídle štátnej pomoci na celoštátnej alebo regionálnej úrovni uverejniť:

- a) úplné znenie rozhodnutia o poskytnutí individuálnej pomoci alebo schválenej schémy pomoci a jej vykonávacích ustanovení alebo príslušný odkaz;
- b) informácie o každom individuálnom poskytnutí pomoci, ktoré prekračuje 100 000 EUR (predtým hranica vyššia ako 500 000 EUR).

Tento register transparentnosti EK využíva doteraz 23 členských štátov EÚ a Island, vrátane SR. Poľsko, Rumunsko¹⁶, Španielsko¹⁷ a Slovinsko¹⁸ využívajú svoje vlastné registre transparentnosti.

Hranice transparentnosti sú 10 000 EUR pre príjemcov pôsobiacich v poľnohospodárskej prvovýrobe a 30 000 EUR pre príjemcov pôsobiacich v sektore rybolovu a akvakultúry. V prípade pomoci v rámci finančných produktov podporovaných fondom InvestEU musia byť zverejnené informácie o každej jednotlivéj pomoci presahujúcej 500 000 EUR. Pre pomoc poskytovanú podľa dočasného rámca pre COVID a dočasného krízového a prechodného

¹⁴ DG Competition spustilo od 19. júna 2023 nový nástroj na vyhľadávanie štátnej pomoci "COMP Cases", ktorý nahradil tento používateľsky nepriateľský nástroj. Zdroj: <https://competition-cases.ec.europa.eu/search>

¹⁵ Požiadavky na transparentnosť sú uvedené v článku 9 ods. 1 písm. c) a prílohe III nariadenia GBER a vo vyhradenej časti „transparentnosť“ príslušných usmernení alebo dočasného rámca.

¹⁶ <https://regas.consiliulconcurentei.ro/transparenta/index.html>

¹⁷ <http://www.infosubventiones.es/bdnstrans/GE/es/index>

¹⁸ <https://www.gov.si teme/objava-vecjih-prejemnikov-pomoci/>

rámca musia členské štáty zverejniť príslušné informácie o každej jednotlivej pomoci nad 100 000 EUR a nad 10 000 EUR v primárnom poľnohospodárstve a v sektoroch rybného hospodárstva.

3.3 Uplatňovanie štátnej pomoci na vybrané ciele pomoci pre MSP

Z ročných správ za štátnu pomoc PMÚ SR a správ o štátnej pomoci poľského úradu UOKiK je možné identifikovať celkový podiel MSP na čerpaní štátnej pomoci (prítomne len o čerpanie v rámci schém určených len pre MSP). Dostupné informácie sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 57 Podiel MSP na celkovom objeme čerpanej štátnej pomoci v SR a v Poľsku

V4/roky	2017	2018	2019	2020	2021
Poľsko	40,40 %	41,20 %	45,10 %	44,20 %	25,60 % ¹
Slovensko	26,29 % ²	34,70 % ³	38,92 %	63,33 %	76,09 %

Zdroj: Spracované podľa Správy o štátnej pomoci PMÚ SR a Report o pomoci publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom (UOKiK)

Pozn.: Komparovateľné dáta za ČR a Maďarsko sa nám nepodarilo zistiť.

¹ Podľa správy za štátnu pomoc za rok 2021 (UOKiK), ak by sa z analýzy vylúčila pomoc pre Idea Bank S. A., podiel veľkých podnikateľov by sa znížil na 49 % a podiel MSP by sa zvýšil na 51 %.

² Daný percentuálny údaj neobsahuje rozdelenie poskytnutej štátnej pomoci MSP za schémy č. SA.39935, č. N 165/2010, č. SA.42264, č. SA.42265 a investičné stimuly č. SK 22 2004, č. XR 158/2007 a č. N 659/2006, vzhľadom na skutočnosť, že pri týchto schémach nie je dostupné štatistické rozdelenie poskytnutej štátnej pomoci podľa typu podniku. Daný percentuálny údaj je vypočítaný zo vstupných údajov, ktoré predstavujú 95,44 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.

³ Daný percentuálny údaj neobsahuje rozdelenie poskytnutej štátnej pomoci MSP za investičné stimuly č. SK 22 2004, č. XR 158/2007 a č. N 659/2006, vzhľadom na skutočnosť, že pri týchto schémach nie je dostupné štatistické rozdelenie poskytnutej štátnej pomoci podľa typu podniku. Daný percentuálny údaj je vypočítaný zo vstupných údajov, ktoré predstavujú 98,83 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.

Aj na základe tohto obmedzeného počtu dát je zrejmé, že SR každoročne zvyšuje podiel MSP na celkovej štátnej pomoci. Znamená to, že sa darí smerovať túto pomoc na tieto podniky. V roku 2021 išlo už o 76 % objemu štátnej pomoci smerovanej na MSP. Oproti Poľsku, ktorého podiel MSP na celkovom objeme štátnej pomoci je každý rok vyrovnaný, tvoriaci niečo viac ako 40 % s výnimkou ešte covidového roka, kedy pomoc pre MSP predstavovala len 25 %. Prehľad štátnej pomoci pre MSP poskytovanej jednotlivými poskytovateľmi pomoci v SR v rokoch 2018 – 2021 vyjadrený podielom pomoci čerpanej MSP na celkovom objeme pomoci obsahuje príloha.

Nasledujúca časť sa venuje vybratým cieľom pomoci pre MSP. Nakoľko dostupné databázy neobsahujú a ani na požiadanie dáta čerpania pomoci MSP neboli získané, vybrali sme pre ďalšie skúmanie ciele pomoci, ktoré boli zamerané špecificky práve na MSP.

Štátna pomoc na cieľ podpory „MSP vrátane rizikového kapitálu“

V rámci databázy štátnej pomoci EK je pomoc „MSP vrátane rizikového kapitálu“ cieľom, ktorý na základe klasifikácie cieľov pomoci podľa EK je určený priamo MSP. Pri skúmaní tohto ukazovateľa vychádzame z postavenia tohto cieľa pomoci v krajinách EÚ (nasledujúca tabuľka). Jednoznačne najvyšším percentom čerpalo v priebehu rokov 2014 – 2021 priemerne ročne Portugalsko (až 10,45 %). Medzi ďalšie krajiny s pomerne vysokým čerpaním štátnej pomoci na tento cieľ patrí Luxembursko, Írsko, Taliansko. Naopak, najmenej na tento cieľ venovali prostriedky štátnej pomoci krajiny Estónsko (0,08 %), ČR a Rumunsko. Priemerný podiel tohto cieľa na štátnej pomoci je na úrovni 2,13 %. Na tejto úrovni sa

nachádza presne Maďarsko, mierne nad priemerom sa pohybujú Fínsko, Rakúsko, Belgicko a mierne pod priemerom Litva, Nemecko, Cyprus.

Tabuľka 58 Objem čerpanej štátnej pomoci na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ v EÚ, v mil. EUR

Krajiny EÚ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet	Priemerný ročný podiel na štátnej pomoci, v %
Belgicko	185,97	103,71	109,63	110,96	89,75	88,54	79,03	86,46	854,05	2,64 %
Bulharsko	1,62	7,57	9,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,69	0,25 %
Česko	13,28	12,89	0,91	5,72	3,63	9,09	7,93	5,71	59,16	0,18 %
Dánsko	25,56	28,91	25,88	19,55	24,85	39,85	19,40	16,66	200,66	0,51 %
Nemecko	717,42	770,27	652,71	1 128,67	915,42	726,77	702,71	1 058,80	6 672,77	1,27 %
Estónsko	0,06	0,05	0,00	0,21	0,25	1,26	0,26	0,09	2,18	0,08 %
Írsko	45,64	79,81	109,60	55,48	138,32	100,50	7,54	18,64	555,53	5,21 %
Grécko	25,95	42,05	39,59	0,84	11,76	46,51	227,49	125,87	520,06	2,94 %
Španielsko	58,18	40,58	46,59	66,41	65,35	77,44	54,12	84,63	493,3	0,78 %
Francúzsko	987,77	1 514,04	1 362,43	1 276,25	394,19	284,31	468,20	390,07	6 677,26	2,78 %
Chorvátsko	0,00	4,19	53,14	109,46	14,71	44,03	66,42	11,09	303,04	4,72 %
Taliansko	210,64	246,79	453,12	809,92	575,93	650,10	708,12	1 245,19	4 899,81	4,98 %
Cyprus	2,80	2,83	3,17	0,83	1,74	1,50	2,67	3,70	19,24	1,26 %
Lotyšsko	6,92	14,87	2,36	0,58	1,65	5,59	3,30	8,16	43,43	0,70 %
Litva	9,25	9,55	4,79	2,11	6,74	9,45	17,47	32,51	91,87	1,57 %
Luxembursko	13,93	13,07	14,61	17,67	30,07	12,22	9,20	27,02	137,79	5,73 %
Maďarsko	161,92	136,58	33,01	50,48	68,95	17,57	14,76	70,50	553,77	2,13 %
Malta	0,19	0,08	1,74	0,80	3,04	1,64	5,76	15,40	28,65	1,10 %
Holandsko	21,60	28,20	33,92	36,35	57,21	81,80	39,50	39,96	338,54	0,79 %
Rakúsko	80,80	68,74	71,32	78,18	102,84	112,71	158,14	105,97	778,7	2,56 %
Poľsko	5,60	0,84	6,19	123,60	75,62	84,35	137,43	102,19	535,82	0,73 %
Portugalsko	53,02	199,38	143,84	167,99	206,53	224,39	184,72	152,44	1 332,31	10,45 %
Rumunsko	2,89	3,77	3,62	0,31	1,33	5,01	3,18	5,08	25,19	0,13 %
Slovinsko	4,85	6,16	3,05	4,05	5,39	1,33	4,45	2,87	32,15	0,50 %
Slovensko	1,38	4,84	9,04	0,00	0,00	1,17	18,32	14,61	49,36	0,74 %
Fínsko	31,66	57,13	62,24	55,20	60,53	81,44	84,52	54,81	487,53	2,20 %
Švédsko	0,00	29,54	15,75	23,56	24,25	44,90	29,75	18,17	185,92	0,51 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pre krajiny V4 ako celok bol podiel tejto pomoci na celkovom objeme štátnej pomoci v priemere 1,02 %, teda ide len o polovičné čerpanie na tento cieľ oproti priemeru krajín EÚ. V absolútnom vyjadrení spolu za krajiny V4 ide o sumu 1 198,11 mil. EUR pri priemernom ročnom čerpaní 149,76 mil. EUR. Najviac bola využitá táto pomoc vo V4 v rokoch 2014 (1,73 %) a 2015 (s 1,71% podielom).

Tabuľka 59 Objem a podiel štátnej pomoci na cieľ pomoci „MSP vrátane rizikového kapitálu“ za krajiny V4 spolu, v stálych cenách (v mil. EUR)

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
MSP vrátane rizikového kapitálu	182,18	155,15	49,15	179,8	148,2	112,18	178,44	193,01
Podiel na štátnej pomoci	1,73 %	1,71 %	0,42 %	1,19 %	1,05 %	0,85 %	0,44 %	0,79 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Najväčší objem pomoci na tento cieľ čerpalo spomedzi krajín V4 Poľsko (spolu za sledované obdobie 536 mil. EUR), Maďarsko (554 mil. EUR) a oveľa menšie sumy ČR (59 mil. EUR) a SR (49 mil. EUR).

V priemere ročne najväčší objem štátnej pomoci čerpalo Maďarsko (69 mil. EUR) a Poľsko (67 mil. EUR), ČR čerpala v priemere 7 mil. EUR a najmenšia hodnota je pri SR, ktorá v priemere ročne čerpala 15 mil. EUR na tento cieľ.

Tabuľka 60 Objem štátnej pomoci na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“, v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	13,28	12,89	0,91	5,72	3,63	9,09	7,93	5,71
Maďarsko	161,92	136,58	33,01	50,48	68,95	17,57	14,76	70,50
Poľsko	5,60	0,84	6,19	123,60	75,62	84,35	137,43	102,19
Slovensko	1,38	4,84	9,04	0,00	0,00	1,17	18,32	14,61

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Spektrum podielu využitia štátnej pomoci na cieľ podpory MSP vrátane rizikového kapitálu na celkovom objeme štátnej pomoci za všetky krajiny V4 spolu sa pohybuje od 0,42 % v roku 2016 až po uvádzaných 1,73 %. Podľa jednotlivých krajín a rokov v krajinách a v rokoch, kedy bola štátna pomoc využívaná na tento cieľ, je spektrum využitia od 0 % (SR v rokoch 2017 a 2018) až po 7,88 % (v Maďarsku v roku 2015).

Pomerne za všetky roky najviac využívalo túto pomoc Maďarsko v priemere 2,13 % štátnej pomoci za roky 2014 – 2021 bolo čerpaných práve na cieľ podpory MSP vrátane rizikového kapitálu. Ako už bolo uvedené vyššie, tým je Maďarsko vo využívaní štátnej pomoci na tento cieľ na úrovni priemeru EÚ. Ostatné krajiny využili tento cieľ v menšej miere, Poľsko v priemere 0,73 % a zhruba rovnako aj SR 0,74 % (približne je takto významný cieľ aj v Španielsku, Lotyšsku a Holandsku). Podiel v ČR je na úrovni 0,18 % (najbližšie z krajín V4 to zodpovedá prístupu k pomoci v Rumunsku, resp. v Estónsku).

Tabuľka 61 Podiel cieľa štátnej pomoci na účely podpory MSP vrátane rizikového kapitálu na celkovom objeme štátnej pomoci, v %

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Priemer
Česko	0,56 %	0,46 %	0,03 %	0,16 %	0,09 %	0,24 %	0,12 %	0,09 %	0,18 %
Maďarsko	7,67 %	7,88 %	1,13 %	1,38 %	2,22 %	0,65 %	0,33 %	1,32 %	2,13 %
Poľsko	0,10 %	0,02 %	0,12 %	1,60 %	1,18 %	1,37 %	0,49 %	0,97 %	0,73 %
Slovensko	0,38 %	0,91 %	2,11 %	0,00 %	0,00 %	0,18 %	1,08 %	0,65 %	0,74 %

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

ČR využila teda túto pomoc vo viacerých rokoch len marginálne a aj celkovo zo všetkých krajín najmenej. Najväčšie využitie malo v rokoch 2014 a 2015. Maďarsko čerpano pomerne vysokým percentom takisto v týchto rokoch, v ostatných rokoch výrazne menej. Poľsko využilo túto pomoc na rozdiel od predchádzajúcich krajín najmä v roku 2017, 2018 a 2019, v ostatných rokoch je čerpanie pod 1 %. Pre SR bola podpora MSP vrátane rizikového kapitálu najvýraznejšia v roku 2016, v ostatných rokoch oveľa nižšia a, ako už bolo uvedené, v rokoch 2017 a 2018 k čerpaniu na tento cieľ nedošlo.

Pomoc pre MSP na základe blokovej výnimky v krajinách V4

V ďalšom skúmaní analyzujeme čerpanie štátnej pomoci určenej priamo MSP na základe blokovej výnimky (aid under block exemption) v období rokov 2014 – 2021 v krajinách V4. Čerpanie, ktoré sa krajinami V4 uskutočnilo vo väčšej miere v cieľoch, ktoré sleduje Komisia, je uvedené v samostatných tabuľkách a zároveň sú v samostatnej tabuľke uvedené ciele pomoci, ktoré krajiny nerealizovali, resp. čerpanie v rámci týchto cieľov bolo len minimálne.

Tabuľka 62 Celkový objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4, v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet
Česko	1 139,33	1 579,01	557,14	952,60	1 551,78	1 148,73	139,37	1 197,27	8 265,23
Maďarsko	530,42	899,84	2 103,37	2 923,73	2 506,68	2 037,81	1 939,06	2 068,81	15 009,72
Poľsko	2 307,15	1 357,44	2 516,42	5 265,20	4 286,10	4 008,95	4 205,38	3 744,97	27 691,61
Slovensko	69,45	94,13	65,46	44,09	171,96	207,20	210,32	209,56	1 072,17

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Na základe dát je zrejmé, že SR na základe blokovej výnimky poskytovala nepomerne najmenší objem štátnej pomoci. Čo sa týka pomoci na konzultácie pre MSP, tu najväčší podiel na tento cieľ v rámci celkového objemu štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v sledovanom období 2014 – 2021 venovalo ČR. SR, naopak, na tento cieľ špecificky určený pre MSP pomoc nečerpala.

Tabuľka 63 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – pomoc na konzultácie pre MSP (čl. 18 a čl. 28), v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet	Podiel
Česko	7,56	12,67	0,00	2,08	1,96	1,13	0,06	0,31	25,54	0,31 %
Maďarsko	2,55	0,07	0,10	1,28	4,92	1,85	1,86	3,35	15,98	0,11 %
Poľsko	5,58	0,00	2,19	5,42	3,87	3,32	6,88	5,58	32,84	0,12 %
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %

Pozn.: Stĺpec „podiel“ vyčísluje podiel cieľa na celkovom objeme štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajine

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Štátnu pomoc na základe blokovej výnimky pre participáciu MSP na veľtrhoch využila pomerovo najmä ČR, pričom venovalo na tento cieľ 0,19 % celkovej pomoci, ktorá bola poskytnutá na základe blokovej výnimky vo svojej krajine. SR v rámci tohto cieľa pomoc opäť nečerpala.

Tabuľka 64 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – participácia MSP na veľtrhoch (čl. 19), v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet	Podiel
Česko	0,00	0,00	0,90	3,63	0,56	5,06	4,44	0,93	15,52	0,19 %
Maďarsko	0,00	1,11	2,51	1,64	1,21	0,21	0,27	1,73	8,68	0,06 %
Poľsko	0,00	0,00	0,13	5,03	2,52	4,30	5,81	3,52	21,31	0,08 %
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %

Pozn.: Stĺpec „podiel“ vyčísluje podiel cieľa na celkovom objeme štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajine

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Na cieľ štátnej pomoci určenej pre startup podniky čerpala pomerovo z celkového objemu štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajine najmä SR. Z ostatných krajín využilo blokovo výnimku na tento cieľ aj Poľsko a Maďarsko, pričom ČR v minimálnej miere.

Tabuľka 65 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 - Pomoc pre start-up podniky (čl. 22), v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet	Podiel
Česko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,38	0,37	0,81	0,01 %
Maďarsko	0,00	2,19	22,15	37,64	29,58	5,35	5,60	27,33	129,84	0,87 %
Poľsko	0,00	0,00	3,87	85,56	60,84	52,38	74,38	57,21	334,24	1,21 %
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,17	18,32	13,45	32,94	3,07 %

Pozn.: Stĺpec „podiel“ vyčísluje podiel cieľa na celkovom objeme štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajine

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Inovácie pre MSP podporené v rámci blokovej výnimky sa týkali z krajín V4 najmä ČR, ktorá venovala na tento cieľ 0,23 % celkového objemu pomoci čerpanej na základe blokovej výnimky v krajine. SR nečerpala na tento cieľ vôbec.

Tabuľka 66 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – inovácie pre MSP (čl. 28), v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet	Podiel
Česko	0,07	0,42	0,48	0,27	0,22	0,39	2,83	14,28	18,96	0,23 %
Maďarsko	0,00	1,15	0,00	0,46	0,13	0,91	0,49	0,00	3,14	0,02 %
Poľsko	0,00	9,22	2,78	52,47	48,56	75,61	14,95	17,85	221,44	0,80 %
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %

Pozn.: Stĺpec „podiel“ vyčísluje podiel cieľa na celkovom objeme štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajine

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Investičná pomoc pre MSP ako cieľ špecificky určený pre MSP a pomoc čerpaná na základe blokovej výnimky bola využitá najmä v Poľsku. SR opäť nečerpala v rámci tohto cieľa na základe blokovej výnimky.

Tabuľka 67 Objem štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajinách V4 – investičná pomoc pre MSP (čl. 17), v mil. EUR

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Súčet	Podiel
Česko	3,63	0,08	0,00	0,01	1,10	2,84	3,05	4,11	14,82	0,18 %
Maďarsko	5,64	18,26	8,25	9,92	33,24	10,17	7,03	18,41	110,92	0,74 %
Poľsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %
Slovensko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %

Pozn.: Stĺpec „podiel“ vyčísluje podiel cieľa na celkovom objeme štátnej pomoci na základe blokovej výnimky v krajine

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Čerpanie štátnej pomoci v krajinách V4 – databáza transparentnosti, vybrané ukazovatele

EK v rámci svojej databázy a umožnenia transparentnosti dát (Transparency public search) sleduje využívanie štátnej pomoci v členských krajinách podľa cieľových skupín MSP a veľké podniky (od roku 1. júla 2016). Databáza podporuje zabezpečovanie transparentnosti štátnej pomoci (pozri časť Transparentnosť poskytovania štátnej pomoci).

Nasledujúca tabuľka komparuje jednotlivé krajiny V4 na základe tejto databázy v rámci základných ukazovateľov využitia štátnej pomoci malými a strednými podnikmi v období 2016 – 2021.

Tabuľka 68 Súborné dáta za čerpanie štátnej pomoci MSP v krajinách V4 (2016 – 2021)

V4/ukazovatele	Počet subjektov	Objem pomoci (v EUR)	Priemer na jeden subjekt (v EUR)
Česko	6 466	88 317 210	13 869
Maďarsko	32 686	5 885 186 372 ¹	180 052
Slovensko	90 097	1 422 993 633	15 794

Pozn.: Poľsko nepracuje s touto databázou (pozri časť Transparentnosť čerpania štátnej pomoci). Pri prepočte sa pracuje s priemerným počtom obyvateľov v krajine na rok za obdobie 2016 – 2021.

¹ Maďarsko v databáze uvádza pri niektorých nástrojoch len rozmedzie pomoci (napr. 60 000 – 500 000 EUR), nie presnú sumu. Preto sú z dát nástroje okrem grantu/bonifikácie úrokov a priameho grantu vylúčené.

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Z tabuľky je zrejmé, že Maďarsko využíva napriek obmedzeným dátam z uvádzaných krajín V4 štátnu pomoc najviac nad minimálnu výšku pomoci, nad ktorú sa každá pomoc podľa nariadenia EK uvádza v dostupnej databáze Transparency public search. Vysoký priemer v Maďarsku je dôsledkom výberu len pomoci vo forme grantov/bonifikácia úrokov a priamych grantov. Naopak, ČR je aj počtom subjektov, aj objemom pomoci zastúpená v databáze oveľa menej, to znamená, že individuálna pomoc čerpaná touto krajinou nedosahuje stanovené hranice pre povinnosť registrácie v databáze. V nasledujúcom texte bližšie analyzujeme SR.

SR

Na základe dát uvedených v tabuľke je bližšie analyzovaná SR podľa regiónov NUTS II. SR celkovo čerpala v období 2016 – 2021 spolu za všetky NUTS II objem štátnej pomoci 1 423 mil. EUR pre prijímateľov pomoci, ktorými boli MSP. Pomoc čerpalo spolu viac ako 90 tis. subjektov.

Tabuľka 69 Štátna pomoc čerpaná MSP podľa NUTS II – Slovensko, 2016 – 2021, v EUR

NUTS II	Objem štátnej pomoci	Podiely NUTS II v %	Počet subjektov	Podiely NUTS II v %
Bratislavský kraj	349 156 117	25 %	23 492	26,07 %
Západné Slovensko	796 078 535	55 %	40 521	44,97 %
Stredné Slovensko	250 774 023	18 %	25 979	28,83 %
Východné Slovensko	26 984 958	2 %	105	0,12 %
Spolu	1 422 993 633	100 %	90 097	100,00 %

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Najviac z celkového objemu čerpaného balíka štátnej pomoci tvorila pomoc pre MSP na západnom Slovensku (a to až 55 %), ďalej s výrazným odstupom pre subjekty z Bratislavského kraja štvrtina celkového objemu (25 %), stredné Slovensko ani nie pätinu objemu (18 %) a najmenej čerpalo východné Slovensko (2 %). Čo sa týka počtu podnikov, podielovo na celkovom počte podporených subjektov vyzerá situácia čiastočne inak. Najviac subjektov čerpalo pomoc opäť zo západného Slovenska (až takmer 45 %), následne ide s výrazným odstupom stredné Slovensko a Bratislavský kraj, najmenej subjektov bolo z východného Slovenska, a to len 0,12 %.

Tabuľka 70 **Objem štátnej pomoci pre MSP na Slovensku podľa NUTS II za jednotlivé roky**

NUTS II	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bratislavský kraj	863 039	20 275 309	2 212 143	20 623 952	143 692 073	182 627 949
Západné Slovensko	21 153 741	152 447 070	116 940 106	65 094 762	220 321 179	108 193 948
Stredné Slovensko	998 770	14 863 010	8 379 939	784 645	114 157 033	111 590 627
Východné Slovensko	0	0	250 000	6 151 180	7 242 451	13 341 327
Spolu	23 015 550	187 585 389	127 782 188	92 654 539	485 412 736	415 753 851

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Zo skúmaných rokov bolo čerpanie štátnej pomoci pre MSP najsilnejšie v covidových rokoch 2020 a 2021. Je to výrazný nepomer oproti čerpaniu v ostatných rokoch, z celkového objemu čerpanej pomoci pre MSP za obdobie 2016 – 2021 bolo v období 2020 – 2021 vyčerpaných 63 %.

Nástroje štátnej pomoci

Z nástrojov pomoci sú pre SR najvýznamnejšími nástrojmi, z ktorých čerpali MSP, *priamy grant, grant/bonifikácia úrokov, záruky a iné*. Ostatné nástroje zohrávajú minimálnu úlohu.

Grant/bonifikácia úrokov

Celkovo štátnu pomoc pre MSP využitím nástroja *grant/bonifikácia úrokov* ako priamej formy pomoci využilo v sledovanom období 2014 – 2021 136 subjektov v celkovom objeme 86,8 mil. EUR. V priemere jeden subjekt čerpal pomoc v hodnote 1,3 mil. EUR. Regionálne je rozloženie čerpania veľmi nerovnomerné. Najviac v rámci daného nástroja čerpal Bratislavský kraj, pričom najväčší počet podporených subjektov bol na západnom Slovensku. Západné Slovensko dosiahlo aj v priemere najvyššie čerpanie v prepočte na jeden podporený subjekt. Naopak Východné Slovensko, ktoré čerpal najmenej z celkového objemu, vykazuje aj najnižšiu čerpanú podporu na jeden subjekt.

Tabuľka 71 **Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – grant/bonifikácia úrokov**

NUTS II	Objem štátnej pomoci	Počet subjektov	Priemer
Bratislavský kraj	45 433 217	44	1 032 573
Západné Slovensko	19 720 885	57	2 544 623
Stredné Slovensko	20 270 101	12	1 689 175
Východné Slovensko	1 376 772	23	59 860
Spolu	86 800 976	136	1 331 558

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

MSP čerpali najvyšší objem štátnej pomoci na *grant/bonifikáciu úrokov* v rokoch 2017 a 2018, pričom najväčší objem vyčerpaní na tieto účely subjekty zo západného Slovenska. Naopak, v týchto silných rokoch východné Slovensko nečerpalo vôbec, resp. oproti ostatným regiónom veľmi nízku sumu pomoci. Každý rok, mimo roku 2021, čerpal výrazne najväčší objem pomoci práve západné Slovensko.

Tabuľka 72 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – grant/bonifikácia úrokov za jednotlivé roky

NUTS II	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bratislavský kraj	0	9 307 017	1 050 000	13 873 250	14 465 197	2 752 229
Západné Slovensko	18 853 741	47 272 150	47 823 946	14 482 766	15 873 975	736 946
Stredné Slovensko	0	2 398 758	8 089 156	9 782 187	0	0
Východné Slovensko	0	0	250 000	70 000	50 374	1 006 398
Spolu	18 853 741	58 977 925	57 213 102	38 208 203	30 389 546	4 495 573

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Priamy grant

Čerpanie pomoci MSP v rámci *priameho grantu* (ako priamej formy pomoci) bolo v celkovom objeme v SR v hodnote 255,7 mil. EUR pre takmer 81 tis. subjektov. V priemere čerpá najviac Bratislavský kraj, ale aj východné Slovensko. Západné a stredné Slovensko v priemere čerpali zhruba rovnako. Najväčší počet subjektov čerpalo túto pomoc na západnom Slovensku (až takmer 33 tisíc subjektov) a, naopak, najmenej len 44 subjektov využilo pomoc v rámci priamych grantov na východnom Slovensku.

Tabuľka 73 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – priamy grant

NUTS II	Objem štátnej pomoci	Počet subjektov
Bratislavský kraj	119 449 561	23 507
Západné Slovensko	76 001 109	32 900
Stredné Slovensko	59 794 120	24 496
Východné Slovensko	470 252	44
Spolu	255 715 042	80 947

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Priamy grant využili MSP najmä v roku 2018, pričom v rokoch 2016 a 2017 k čerpaniu v rámci tohto nástroja nedošlo. V ostatných rokoch je už čerpanie zhruba vyrovnané. Celkovo najsilnejším rokom podľa jednotlivých NUTS II bol pre Bratislavský kraj rok 2021 s čerpaním takmer 90 mil. EUR. Naopak, opäť najslabším rokom bol rok 2020 pre východné Slovensko s čerpaním len 2 tisíc EUR.

Tabuľka 74 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – priamy grant za jednotlivé roky

NUTS II	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bratislavský kraj	0	0	0	0	29 565 322	89 884 239
Západné Slovensko	0	0	0	0	56 296 592	19 704 516
Stredné Slovensko	0	0	219 718	112 089	41 393 024	18 069 289
Východné Slovensko	0	0	0	0	2 129	468 124
Spolu	0	0	219 718	112 089	127 257 067	128 126 168

Pozn.: Nulové hodnoty znamenajú, že k poskytnutiu pomoci v danom roku nedošlo.

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Záruky

Štátnu pomoc na *záruky* ako nepriamej formy pomoci využilo zhruba 5 tisíc MSP v SR v hodnote viac ako 385 mil. EUR. Regionálne možno povedať, že s výnimkou východného Slovenska bolo čerpanie medzi ostatnými regiónmi relatívne rovnomerné. Výrazne nízke čerpanie vo východnom Slovensku bolo spôsobené zapojením sa len 2 subjektov. Najviac subjektov čerpalo v Bratislavskom kraji, avšak aj tento počet je mimo východného Slovenska relatívne vyrovnaný.

Tabuľka 75 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – záruky

NUTS II	Objem štátnej pomoci	Počet subjektov
Bratislavský kraj	142 690 890	1 938
Západné Slovensko	132 927 446	1 896
Stredné Slovensko	109 656 547	1 413
Východné Slovensko	7 560	2
Spolu	385 282 443	5 249

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Pri pohľade na využitie pomoci v rámci nástroja *záruky* v sledovanom období je jasné, že tento nástroj bol využívaný len v covidových rokoch 2020 a 2021. Najväčšie čerpanie bolo v roku 2020 v Bratislavskom kraji a západnom Slovensku, relatívne vyrovnané čerpanie medzi kraji bolo v roku 2021 s výnimkou opäť východného Slovenska s veľmi nízkym čerpaním v oboch rokoch.

Tabuľka 76 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – záruky za jednotlivé roky

NUTS II	2020	2021
Bratislavský kraj	90 393 680	42 533 765
Západné Slovensko	89 147 255	53 534 232
Stredné Slovensko	54 530 882	55 125 665
Východné Slovensko	1 152	6 408
Spolu	234 072 970	151 200 071

Pozn.: V rokoch 2016 - 2019 nie je v databáze transparentnosti evidované poskytnutie pomoci v rámci tohto nástroja.

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Iné

V rámci nástroja *iné*¹⁹ čerpali MSP celkovo sumu 401 mil. EUR. Táto pomoc bola využitá celkovo 342 subjektami. Najväčší objem vyčerpalo jednoznačne západné Slovensko aj pre najväčší počet subjektov. Nepomerne najnižší objem vyčerpalo v rámci tohto nástroja východné Slovensko.

¹⁹ Napr. kompenzácia dodatočných nákladov na pracovnú silu so zdravotným postihnutím, na asistenciu takejto pracovnej sily, pomoc pri zamestnaní pracovníka so zdravotným postihnutím vo forme dotácie na mzdu, pomoc na nábor znevýhodnených pracovníkov vo forme dotácie na mzdu, iné.

Tabuľka 77 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – iné, v EUR

NUTS II	Objem štátnej pomoci	Počet subjektov
Bratislavský kraj	42 879 805	33
Západné Slovensko	295 460 872	226
Stredné Slovensko	56 206 418	52
Východné Slovensko	6 454 223	31
Spolu	401 001 318	342

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Jednoznačne najväčší objem pomoci bol čerpaný v roku 2017, k čomu prispelo najmä západné Slovensko výrazne, až zhruba desaťnásobne väčším čerpaním ako ostatné regióny, pričom východné Slovensko nečerpalo v tomto roku vôbec. Aj v ostatných rokoch čerpá západné Slovensko výrazne viac ako ostatné regióny. V roku 2018 je jediným regiónom, ktorý využil tento nástroj pomoci.

Tabuľka 78 Čerpanie štátnej pomoci pre MSP – iné za jednotlivé roky

NUTS II	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bratislavský kraj	0	10 575 629	0	3 700 529	7 447 874	21 155 774
Západné Slovensko	0	104 983 481	69 116 159	50 011 996	46 990 674	24 358 562
Stredné Slovensko	998 770	12 361 851	0	672 556	8 450 939	33 722 302
Východné Slovensko	0	0	0	0	200 000	6 254 223
Spolu	998 770	127 920 960	69 116 159	54 385 081	63 089 487	85 490 861

Zdroj: Spracované podľa dát DG Competition, 2023

Čerpanie štátnej pomoci na účel „pomoc na inovácie pre MSP“ – Transparency Public Search

Databáza Komisie Transparency Public Search umožňuje vyhľadávanie čerpania štátnej pomoci podľa veľkosti podniku a účelu pomoci.

Čerpanie štátnej pomoci MSP z hľadiska účelu skúmame na pomoci určenej na „pomoc na inovácie pre MSP (čl. 28)“ (na základe klasifikácie účelov podľa EK dostupnom na DG Competition v rámci transparentnosti čerpania štátnej pomoci).

ČR

Pomoc bola v sledovanom období čerpaná len v rokoch 2016 až 2020 (v roku 2019 čerpaná na tento účel nebola) najmä prostredníctvom poskytovateľa pomoci Ministerstvo priemyslu a obchodu prostredníctvom opatrenia pomoci Podpora inovácií (36 projektov s podielom takmer 92 % na čerpanej pomoci na tento účel) a poskytovateľ Ministerstvo priemyslu a obchodu, Odbor výzkumu vývoje a inovácií so schémou pomoci The Country for the Future, Podprogram 3 (6 podporených podnikov s 8% objemom čerpanej pomoci na tento účel). Najviac podnikov bolo podporených v roku 2017 (11 podnikov).

Celkovo čerpaných bolo v tomto období 45 861 376 EUR pre 42 subjektov. Pomoc bola čerpaná prostredníctvom nástroja *grant/bonifikácia úrokov*. Maďarsko čerpalo na tento účel v rámci rôznych odvetví (31 odvetví).

Maďarsko

Pomoc bola v sledovanom období čerpaná len v rokoch 2017 až 2020 najmä prostredníctvom poskytovateľa pomoci Ministerstvo financií (námestník štátneho sekretariátu pre programy hospodárskeho rozvoja) prostredníctvom opatrenia pomoci Podpora výskumu a vývoja a inovácií z Operačného programu Hospodársky rozvoj a inovácie (GINOP) – až 75 % podporených podnikov a 50% objemu čerpanej pomoci. Ostatnými poskytovateľmi boli Nemzetgazdasági Minisztérium, Garantiqa Hitelgarancia Zrt.²⁰, Ministerstvo inovácií a technológií.

Celkovo bolo v tomto období čerpaných 519 676,29 EUR pre 24 subjektov. Pomoc bola čerpaná prostredníctvom nástroja *grant/bonifikácia úrokov* (s výnimkou pomoci poskytovateľa Garantiqa u jedného podniku, ktorý využil nástroj pomoci *záruky*). Maďarsko čerpalo na tento účel v rámci rôznych odvetví (22 odvetví).

SR

Pomoc bola v sledovanom období čerpaná len v roku 2020 a 2021 prostredníctvom Schémy štátnej pomoci na podporu inovácií prostredníctvom projektov priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja v znení dodatkov č. 1 – 3 (poskytovateľ pomoci najmä Ministerstvo dopravy a výstavby SR, v jednom prípade Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR). Celkovo bolo v tomto období čerpaných 19 522 329,62 EUR pre 24 subjektov. Pomoc bola čerpaná prostredníctvom nástroja *Iné – NFP*. V rámci tohto účelu boli podporené podniky najmä z odvetvia Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby (46 %), ďalšie podporené podniky boli z iných rôznych 9 odvetví.

Tabuľka 79 Čerpanie štátnej pomoci v krajinách V4 na „pomoc na inovácie pre MSP“

V4/ukazovateľ	Počet subjektov	Objem pomoci (v EUR)	Podporené odvetvia	Nástroj pomoci (u väčšiny prípadov)
Česko	42	45 861 376,23	rôzne odvetvia	grant/bonifikácia úrokov
Maďarsko (2017 – 2020)	24	519 676,29	rôzne odvetvia	grant/bonifikácia úrokov
Slovensko (2020,2021)	24	19 522 329,62	46 % Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	Iné – NFP

Zdroj: spracované podľa dát DG Competition, 2023

Pozn.: Poľsko sa v danom registri nenachádza. Jednotlivé krajiny čerpali pomoc na tento účel v rôznom období (uvádzané pod názvom krajiny v zátvorke). Prepočet národnej meny krajín na euro je podľa priemerného kurzu za obdobie čerpania tejto pomoci. NFP.

²⁰ Organizácia pôsobí na rovnocennom základe ako úverové inštitúcie. Jej základným cieľom je podporovať rozvoj sektora MSP, preberá záruky za úvery, záruky, lízingové a faktoringové transakcie.

4 Analýza príčin a odlišností v poskytovaní štátnej a minimálnej pomoci v jednotlivých krajinách V4 a identifikácia prekážok v poskytovaní pomoci v SR s dôrazom na MSP

Vychádzajúc z analýz predchádzajúcich častí je kapitola zameraná na identifikovanie odlišností v poskytovaní štátnej a minimálnej pomoci v krajinách V4, sústrediac sa na vybrané ukazovatele komparácie, vrátane zhodnotenia významu GBER v týchto krajinách a posúdenia postupu zjednodušovania poskytovania pomoci v oblasti odbúrania notifikačnej povinnosti voči EK. Následne sú identifikované problémy a prekážky v poskytovaní pomoci vychádzajúc zo sekundárnych zdrojov (okrem iného aj z Kontroly účelnosti fitness check Komisie, problémy a prekážky identifikované zo strany PMÚ SR, z výťahov pripomienok/stanovísk v rámci verejných konzultácií organizovaných Komisiou zo strany krajín V4 a vybraných krajín EÚ k relevantným nariadeniam EK) a významným zdrojom sú stanoviská respondentov – PMÚ SR, ako aj poskytovateľov a vykonávateľov pomoci v realizovanom dopytovaní.

4.1 Príčiny a odlišnosti v poskytovaní pomoci v krajinách V4

Na základe analýz poskytovania pomoci v krajinách V4 uvedených v 5. a 6. kapitole vyplýva, že SR čerpá na štátnu pomoc celkovo najmenej, či už vo vyjadrení objemu čerpania pomoci absolútne, v pomere k počtu obyvateľov, alebo v podieli na HDP. Štátna pomoc je koncentrovaná jednoznačne predovšetkým v rámci nástroja *priamy grant*. Najmenší význam mal tento nástroj v období rokov 2017 – 2019, kedy sa pomoc rozdelila vo väčšej miere aj na iné nástroje, a to v prospech *priamych grantov/bonifikácie úrokov* a na nástroj *iné*, resp. aj na *zníženie sadzby dane*. SR takmer nevyužíva štátnu pomoc poskytovanú prostredníctvom *úveru/návratných preddavkov* a podľa klasifikácie nástrojov pomoci ani iné formy daňových výhod. Na druhej strane, aj keď nízkym percentom, ale vo väčšej miere ako ostatné krajiny V4 využíva SR *záruky*. Zameranie SR na *priamy grant* je zo všetkých krajín V4 najvýraznejšie, avšak na druhej strane, ostatné prostriedky pomoci sú čerpané oproti ostatným krajinám V4 väčšou paletou nástrojov pomoci, aj keď vo výrazne menšom zastúpení.

Celkovo na MSP čerpala SR štátnu pomoc v sledovaných rokoch v rozmedzí zhruba 26 % (v roku 2017) až viac ako 76 % (v roku 2021). Čerpanie na MSP je podielovo vyššie ako zistené čerpanie v Poľsku. Napriek tomu, že SR v rokoch 2017 a 2018 nečerpala vôbec na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ je vo využití tohto cieľa pomoci na úrovni priemeru V4. Najviac bola štátna pomoc na tento cieľ venovaná v covidovom roku. Pomoc určenú pre MSP na základe blokovej výnimky (aid under block exemption) využila SR v podstate len na pomoc pre startup podniky, a to v oveľa väčšej miere ako ostatné krajiny V4.

V rámci dát vykazovaných v databáze transparentnosti EK (Transparency public search) celkovo najväčšiu pomoc čerpali MSP na západnom Slovensku, vzťahuje sa to na objem pomoci, aj počet podnikov. Najväčší objem pomoci bol čerpaný prostredníctvom *záruk* a nástroja *iné*. V prípade *záruk* ide zhruba o vyrovnané čerpanie všetkých krajov, okrem východného Slovenska s najmenším podielom. Čerpanie *na záruky* je pritom evidované v databáze len v covidových rokoch 2020 a 2021. Pri nástroji *iné* najväčším podielom čerpalo jednoznačne západné Slovensko v rámci počtu podnikov, aj objemu pomoci. Databáza sleduje osobitne „pomoc na inovácie pre MSP“, pričom databáza zachytila čerpanie v rokoch 2020 a 2021, a to v rámci nástroja *iné*, najmä pre odvetvie počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby. Na rozdiel od ostatných krajín V4, ktoré čerpali rozloženejšie na rôzne odvetvia.

V rámci pomoci de minimis možno konštatovať, že sa objem poskytnutej pomoci každoročne zvyšuje, medzi rokmi 2016 a 2022 až na dvojnásobok a mierne rastie aj počet podporených podnikov. Jednoznačne najviac čerpanou je pomoc vo veľkostnej kategórii pomoci do 25 tis. EUR, a to vychádzajúc z dát o objeme pomoci, ako aj počte podnikov. V porovnaní s ČR čerpá SR celkovo vyšším objemom pomoci a z prepočtu pomoci de minimis na obyvateľa v týchto krajinách možno konštatovať, že SR čerpá zhruba raz taký objem pomoci na obyvateľa ako ČR.

ČR čerpá na štátnu pomoc celkovo najviac vo vyjadrení objemu čerpanej pomoci v pomere k počtu obyvateľov, pričom v podieli na HDP sa pohybuje zhruba na úrovni ostatných krajín V4 (mimo SR). Štátna pomoc je koncentrovaná zhruba rovnako na tri nástroje, a to nástroj *iné, priamy grant* a o niečo menším podielom na *priamy grant/bonifikáciu úrokov*. Najvýznamnejšie postavenie nástroja *iné* je najmä vďaka rokom 2016 – 2019. Pritom je zaujímavé, že v predchádzajúcich rokoch mal len minimálne zastúpenie, pričom bol vo väčšej miere využitý *priamy grant*. Významné postavenie nástroja *priamy grant* je naozaj najmä jeho vysokým využitím v rokoch 2014 – 2015 a u *priameho grantu/bonifikácie úrokov* ide najmä o covidové roky. ČR takmer nevyužíva štátnu pomoc poskytovanú prostredníctvom *úveru/návratných preddavkov a mäkkých úverov*. Naopak, nepomerne viac ako ostatné krajiny V4 využíva nástroj *iné*.

Na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ ČR čerpala veľmi nízkym percentom z celkového objemu, jednoznačne najnižším zo všetkých krajín V4, avšak na tento cieľ investovala prostriedky každý rok (najviac v roku 2014).

Pomoc určenú pre MSP na základe blokovej výnimky (aid under block exemption) využila ČR najmä na pomoc na konzultácie pre MSP (najvyšší podiel z krajín V4) a na inovácie pre MSP. Oproti ostatným krajinám V4 čerpala vysokým percentom aj na participáciu MSP na veľtrhoch. V rámci dát vykazovaných v databáze transparentnosti EK (Transparency public search) je sledovaná osobitne „pomoc na inovácie pre MSP“. ČR čerpala podľa dostupných dát zhruba sumou raz tak vysokou ako SR pre menej ako dvojnásobok počtu podnikov, a to v rámci nástroja *grant/bonifikácia úrokov* na rôzne odvetvia (bez osobitného zamerania na jedno alebo viac odvetví).

Čerpanie pomoci de minimis je oproti SR nižšie vo vyjadrení celkového objemu pomoci a takisto výrazne nižší pri prepočte pomoci na obyvateľa.

Poľsko je v čerpaní objemu čerpanej pomoci v pomere k počtu obyvateľom zhruba na úrovni priemeru V4, tento pomer však výrazne vylepšujú covidové roky, inak je tento ukazovateľ nepomerne nižší. V podieli na HDP sa pohybuje zhruba na úrovni ostatných krajín V4 (mimo SR). Štátna pomoc je koncentrovaná zhruba rovnako na dva nástroje, a to na *priamy grant/bonifikáciu úrokov* a na *priamy grant*. Najvýznamnejšie postavenie *priameho grantu/bonifikácie úrokov* je najmä vďaka rokom 2017 – 2019 a *priameho grantu* v rokoch 2014 – 2016. Poľsko, na rozdiel od ostatných krajín, využilo v priemere štátnu pomoc poskytovanú prostredníctvom *úveru/návratných preddavkov*. V jednotlivých rokoch nečerpalo pomerovo viac ako ostatné krajiny, avšak podľa dát uprednostnilo tento nástroj najmä v covidovom roku 2020, a to až polovicou objemu štátnej pomoci. Uprednostnilo ho tak voči *priamemu grantu a grantu/bonifikácii úrokov*. Naopak, Poľsko celkovo za sledované roky len minimálne využilo *zníženie sadzby dane*, kde sa odlišuje najmä voči SR, pre ktorú je tento nástroj druhým najvýznamnejším, aj keď s vysokým odstupom od najvýznamnejšieho nástroja.

Celkovo na MSP čerpalo Poľsko štátnu pomoc v sledovaných rokoch v rozmedzí 40 – 51 %. Čerpanie na MSP je teda podielovo nižšie ako zistené čerpanie v SR. Na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ Poľsko čerpalo zhruba na úrovni priemeru V4, podielovo

približne rovnako ako SR. Pritom čerpalo zhruba rovnomerne každý rok zo sledovaného obdobia.

Pomoc určenú pre MSP na základe blokovej výnimky (aid under block exemption) využilo Poľsko najmä na pomoc pre startup podniky. Rovnaký prístup mala aj SR, aj keď Poľsko čerpalo na tento účel nižším podielom.

Čerpanie pomoci de minimis je v Poľsku zamerané najmä na MSP a v rámci nich najmä na malé a mikropodniky, ktoré počtom výrazne prevyšujú veľké podniky, avšak z hľadiska objemu čerpanej pomoci ide o pomoc v mierny neprospech MSP voči veľkým podnikom.

Maďarsko je v čerpaní objemu čerpanej pomoci v pomere k počtu obyvateľov nad priemerom V4. Maďarsko čerpá štátnu pomoc najväčším podielom na HDP spomedzi krajín V4 a aj celkovo z krajín EÚ ide o vysoký podiel. Štátna pomoc je koncentrovaná najmä na jeden nástroj, a to na *priamy grant/bonifikáciu úrokov*. Každoročne (mimo rokov 2014 a covidové roky) využíva tento nástroj vysokým podielom, v covidových rokoch ho čiastočne nahradil nástroj *priamy grant*. Významnosť nástroja *priamy grant* zvyšujú práve roky 2020 a 2021 a rok 2014 s vysokým podielom tohto nástroja. Okrem týchto dvoch nástrojov bolo čerpanie pomoci prostredníctvom každého nástroja, aj keď veľmi nízkymi podielmi.

Na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ Maďarsko čerpalo v rámci V4 výrazne najvyšším podielom. Celkové postavenie tohto cieľa však výrazne vylepšujú roky 2014 a 2015, vo väčšine ostatných rokoch oproti ostatným krajinám V4 až tak výrazný rozdiel nie je zreteľný.

Pomoc určenú pre MSP na základe blokovej výnimky (aid under block exemption) využilo Maďarsko najmä na pomoc pre startup podniky. Rovnaký prístup mala aj SR a Poľsko, aj keď Maďarsko čerpalo na tento účel nižším podielom. Na rozdiel od ostatných krajín bol podielovo využitý aj účel – investičná pomoc pre MSP, pričom SR a Poľsko na tento účel nečerpali.

V rámci dát vykazovaných v databáze transparentnosti EK (Transparency public search) je sledovaná osobitne „pomoc na inovácie pre MSP“. Maďarsko čerpalo podľa dostupných dát prostredníctvom nástroja *grant/bonifikácia úrokov* na rôzne odvetvia (bez osobitného zamerania na jedno alebo viac odvetví).

Z organizačného hľadiska pracujú všetky úrady koordinujúce a monitorujúce štátnu pomoc v krajinách V4 ako organizácie štátnej správy. Nie vždy je koordinácia zabezpečovaná jedným úradom, ako je to v SR alebo v Maďarsku. Poľsko aj ČR idú cestou oddelenia kompetencií pre oblasť poľnohospodárstva, oba na ministerstve pre poľnohospodárstvo. Úrady zabezpečujúce koordináciu vo všetkých krajinách V4 (vrátane alebo mimo poľnohospodárstva) sú úradmi, ktoré zabezpečujú ochranu hospodárskej súťaže (v Poľsku v kombinácii s ochranou spotrebiteľa).

Prístup k transparentnosti poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis je v krajinách V4 rozdielny. ČR a Maďarsko využívajú systém TAM (EK) ako register štátnej pomoci. Poľsko a SR majú zriadený vlastný register štátnej pomoci, ktorý je využívaný aj ako register pomoci de minimis. ČR má vytvorený register pomoci de minimis v gescii Ministerstva земедельстві, pričom tento obsahuje celkovú pomoc de minimis. Maďarsko má vytvorený register pomoci de minimis len mimo poľnohospodárskej pomoci a rybníctva.

Registre sú zvyčajne dostupné len pre prihlásených oprávnených užívateľov (najmä poskytovatelia pomoci, vykonávatelia pomoci, prijímatelia pomoci, žiadatelia pomoci), pre verejnosť sú nedostupné (Maďarsko) alebo dostupné len v obmedzenom režime s možnosťou vyhľadať konkrétneho prijímateľa pomoci alebo výťahy súhrnných dát za 3 roky pri pomoci de minimis (SR, ČR, Poľsko).

Správy o štátnej pomoci ČR a Maďarsko nevypracúva (povinnosť voči EK si plnia prostredníctvom SARI). Naopak, SR a Poľsko správy vypracúva, obsahujú vybrané údaje aj za štátnu pomoc a pomoc de minimis. Poľská správa obsahuje aj členenie pomoci de minimis podľa veľkosti podniku, čo správa PMÚ SR neobsahuje.

Význam GBER v krajinách V4

SAM reforma mala zefektívniť a zjednodušiť proces poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis okrem iného aj posilnením poskytovania pomoci prostredníctvom GBER (resp. ABER a FIBER). Na základe skúmania krajín V4 však podiel GBER rastie len v Maďarsku a Poľsku. V SR a ČR klesá. Roky 2020 a 2021 sú špecifickými rokmi, nakoľko prevládala notifikovaná pomoc, vzhľadom na mobilizáciu pomoci v súvislosti s COVID-19. Najviac GBER využíva z krajín V4 Maďarsko. Číselné, percentuálne vyjadrenia prehľadne zachytáva aj graf nižšie.

Tabuľka 80 Podiel pomoci v rámci GBER v krajinách V4 na celkovom obj. pomoci, v %

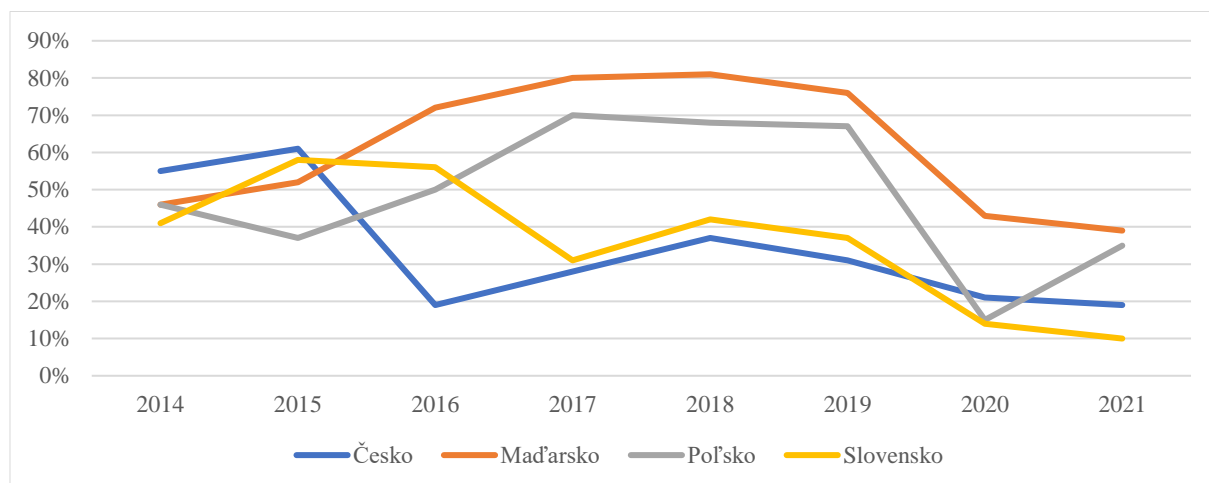
V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	55	61	19	28	37	31	21	19
Maďarsko	46	52	72	80	81	76	43	39
Poľsko	46	37	50	70	68	67	15	35
Slovensko	41	58	56	31	42	37	14	10

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Podľa právnych predpisov z roku 2008, ktoré GBER v roku 2014 nahradilo, spadá od roku 2015 viac ako 96% nových opatrení pod GBER (<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/general-block-exemption-regulation.html>). Potvrďuje to aj predcovidový rok 2019, kedy išlo o 95,5 % opatrení, ktoré spadali pod GBER (Scoreboard 2020, EK). Covidové roky vyžadujúce veľké množstvo nových opatrení sú osobitnými rokmi so zníženým podielom, pričom v roku 2020 išlo v rámci EÚ o 63 % a v roku 2021 o 65 % všetkých aktívnych opatrení v rámci GBER (v roku 2014 to bolo 41 %). Spolu GBER a ABER tvorili v roku 2020 80 % a v roku 2021 81 % všetkých opatrení pod GBER.

Pri výdavkoch na štátnu pomoc sa situácia ani v EÚ nevyvíja až tak priaznivo, ako je to pri počte opatrení. Aj keď sa objem pomoci podľa GBER od SAM zvyšuje, podiel zostáva zhruba rovnaký, na úrovni 36 % (v rokoch 2017 – 2019). V covidových rokoch ide o podiel ešte nižší (pod 20 %).

Graf č. 1 Podiel pomoci v rámci GBER v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci – grafické znázornenie

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Pre krajiny V4, odhliadnuc od covidových rokov, teda možno badať nadpriemerné využívanie GBER naozaj len u Maďarska a Poľska, pričom ČR a SR sa držia zhruba na úrovni priemeru EÚ.

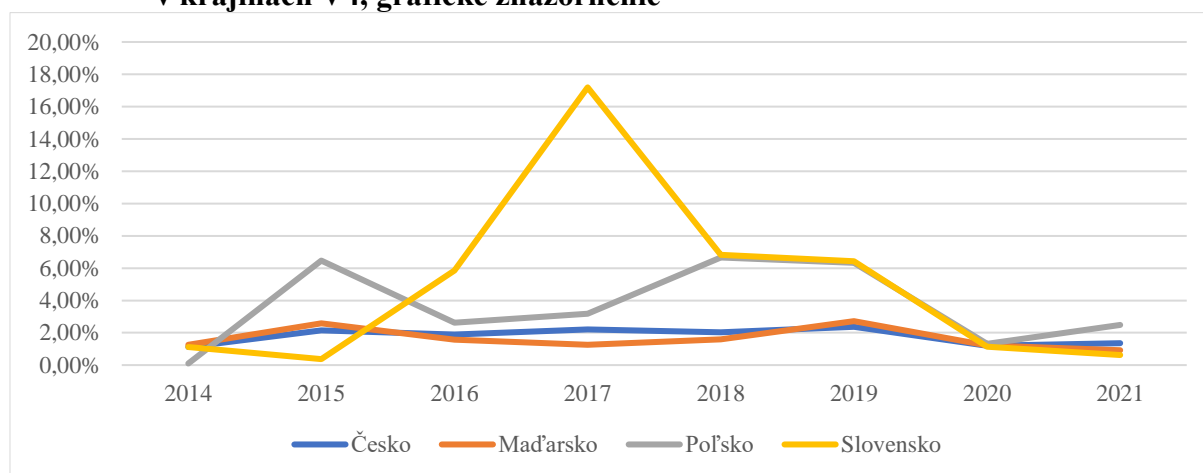
100 % v danom prepočte tvorí notifikovaná pomoc, GBER, ABER a FIBER. Ako je zrejmé z uvádzaných percentuálnych pomerov, podiel ABER a FIBER je len minimálny. V rámci FIBER v sledovanom období čerpalo len Maďarsko (v roku 2020 0,01 mil. EUR a v roku 2021 0,22 mil. EUR). Pre úplnosť uvádzame aj podiel štátnej pomoci v rámci ABER na celkovom objeme štátnej pomoci v krajinách V4.

Tabuľka 81 Podiel štátnej pomoci v rámci ABER na celkovom objeme štátnej pomoci v krajinách V4, v %

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	1,12	2,14	1,90	2,20	2,03	2,37	1,19	1,35
Maďarsko	1,25	2,58	1,58	1,26	1,59	2,72	1,21	0,92
Poľsko	0,10	6,47	2,62	3,18	6,66	6,32	1,31	2,48
Slovensko	1,12	0,37	5,86	17,19	6,83	6,43	1,13	0,62

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Je zrejmé, že najvyšší podiel na štátnu pomoc v rámci ABER v priebehu sledovaných rokov čerpalo Poľsko, pričom ČR a Maďarsko sú vo využívaní ABER zhruba narovnať. Najmä z grafového vyjadrenia vystupuje na prvý pohľad rok 2017 v SR, pričom vývoj u nás sa posunul od najnižšieho čerpania až po rok 2017, kedy SR čerpala prostredníctvom ABER až 17 % štátnej pomoci, následne sa vyvíjalo zhruba na úrovni Poľska. Všetky krajiny sa vyrovnali v covidovom roku 2020, kedy podobne ako pri GBER išlo o veľký počet nových opatrení, čo môže byť príčinou nízkeho pomeru ABER oproti minulým rokom. V poslednom sledovanom období je ABER v krajinách v tomto ukazovateli zhruba vyrovnaný.

Graf č. 2 Podiel štátnej pomoci v rámci ABER na celkovom objeme štátnej pomoci v krajinách V4, grafické znázornenie

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

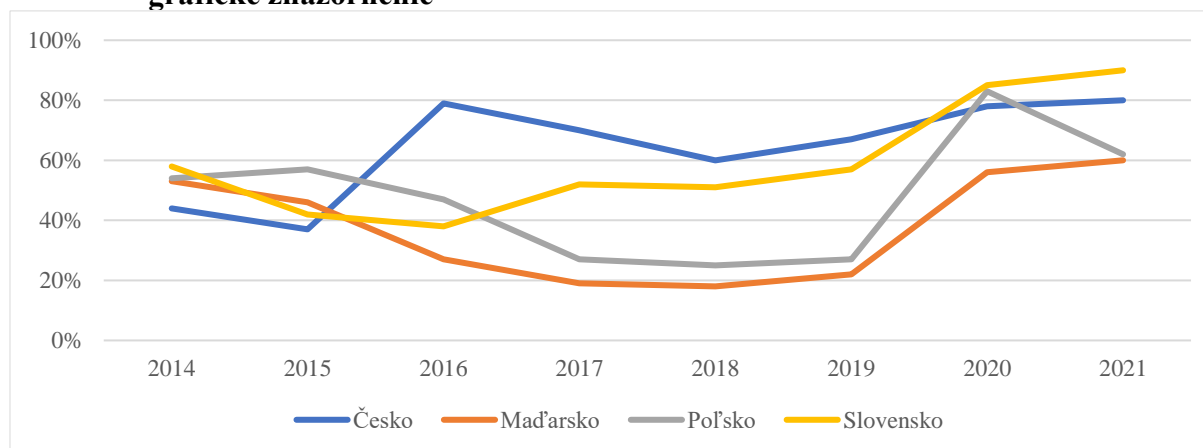
Prehľady čerpania v rámci GBER a ABER a uvedené konštatovania sú zrejmé aj z nasledujúcej tabuľky a grafu, ktoré zachytávajú podiel notifikovanej pomoci na celkovej štátnej pomoci.

Tabuľka 82 Podiel notifikovanej pomoci v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci, v %

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česko	44	37	79	70	60	67	78	80
Maďarsko	53	46	27	19	18	22	56	60
Poľsko	54	57	47	27	25	27	83	62
Slovensko	58	42	38	52	51	57	85	90

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Ide teda o opačnú situáciu. Podiel notifikovanej pomoci rastie v SR, ako aj v ČR, naopak Maďarsko a Poľsko ju využívajú čím ďalej tým menej.

Graf č. 3 Podiel notifikovanej pomoci v krajinách V4 na celkovom objeme pomoci – grafické znázornenie

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

4.2 Problémy a prekážky v poskytovaní pomoci

EK pravidelne prehodnocuje nariadenia a pravidlá vzťahujúce sa na poskytovanie štátnej pomoci. Významné sú iniciatívy s cieľom podpory využitia potenciálu MSP a zlepšenie ich prístupu k financovaniu. V tomto kontexte sa uznáva potreba zjednodušovať pravidlá štátnej pomoci, podporovať zapojenie MSP a prilákať súkromné investície.

Tento zámer mala okrem iného aj kontrola účelnosti *fitness check* (Commission staff working document Fitness Check, EK 2020), ktorá ukázala, že systém štátnej pomoci vyžaduje objasnenie, zefektívnenie a zjednodušenie určitých pravidiel, ktorým by sa mohlo prispieť k redukcii administratívnej záťaže a aj celkovo k rýchlejšiemu prístupu k pomoci. Monitoring, transparentnosť, vyhodnocovanie, ako aj partnerstvo s členskými štátmi zostali dôležitým stavebným kameňom systému.

Tabuľka 83 Problémy pri poskytovaní štátnej pomoci a de minimis pomoci v EÚ

Oblasť problému	Popis problému
Transparentnosť	<ul style="list-style-type: none"> potreba kompletnejších a presnejších informácií
Administratívna záťaž	<ul style="list-style-type: none"> zníženie, resp. aspoň nezvyšovanie administratívnej záťaže
Reporting	<ul style="list-style-type: none"> zabezpečenie dodržiavania termínov na podávanie správ členskými štátmi a vkladanie údajov do systému zodpovednými inštitúciami chyby pri reportingu čiastočne vyplývajúce z komplexnosti úkonov potrebných na zhodnotenie kumulácie pomoci pri overovaní dosiahnutia stropu transparentnosti 500 EUR (odstránenie tejto chybovosti je možné vyžadovaním reportovania každej pomoci bez ohľadu na jej výšku) klásť dôraz aj na priebežné správy za schémy pomoci na získanie včasných informácií o efektívnosti schém a posúdenie kvality dát objasniť zmysel hodnotenia a zabezpečiť podporu využívania výsledkov hodnotenia v rozhodovacích procesoch
GBER	<ul style="list-style-type: none"> potreba objasniť/upraviť niektoré nariadenia niektoré aspekty GBER nezodpovedajú súčasnému technologickému rozvoju, aktuálnemu trhu a novým prioritám Komisie
Pomoc de minimis	<ul style="list-style-type: none"> aktuálne pravidlá nereflektujú vplyv na ekonomický rozvoj potreba objasniť a zjednodušiť nariadenia vo vzťahu k väčšiemu využívaniu finančných nástrojov
Výška stropu pomoci de minimis	<ul style="list-style-type: none"> požiadavka na zvýšenie stropu, zohľadňujúc infláciu na vnútornom trhu (nad 200 000 EUR za tri fiškálne roky) osobitne relevantné pre MSP – problém dostupnosti finančných zdrojov aj za bežných trhových podmienok
Monitoring pomoci de minimis	<ul style="list-style-type: none"> nevyhovujúci súčasný duálny systém – register alebo vyhlásenie samotným žiadateľom
Rizikové financovanie – „prvý komerčný predaj“	<ul style="list-style-type: none"> problematické identifikovanie dátumu „prvého komerčného predaja“ pre určenie veku podniku pre poskytnutie pomoci (do 7 rokov od tohto dátumu), nesúlad s čl. 22(2) GBER, kde sa odkazuje na vek vychádzajúci z registrácie podniku, potrebné zjednotenie ustanovení pre zjednodušenie žiadostí o pomoc so zachovaním pomoci smerovanej na mladé MSP potreba zjednodušiť požiadavky na posudzovanie schém zameraných výlučne na začínajúce podniky a MSP, ktoré ešte neuskutočnili svoj prvý komerčný predaj

Oblasť problému	Popis problému
Rizikové financovanie – nový produktový alebo geografický trh	<ul style="list-style-type: none"> pri pomoci orientovanej na rozšírenie podnikania je problematické kritérium pomoci pre podniky vstupujúce na nový produktový alebo geografický trh, potrebné zlepšenie pravidiel a zjednodušenie ich uplatňovania oddelením poskytovania pomoci z definície špecifického trhu pri zachovaní zamerania pomoci na skutočné základné zlyhanie trhu
Rizikové financovanie – súkromný spoluinvestor	<ul style="list-style-type: none"> požiadavka spoluinvestora z privátneho sektora je problematická pri krajinách, v ktorých je nevyvinutý privátny investičný trh, zapojenie súkromných investorov je však žiadúce, potreba úpravy pravidiel v prípade nedostatočne rozvinutého finančného trhu smerom k zmierneniu úrovne participácie súkromného spoluinvestora po priamej a čo najjednoduchšej konzultácii
Usmernenia k rizikovému financovaniu	<ul style="list-style-type: none"> zložitý obsah usmernení k posúdeniu ex ante na preukázanie špecifického zlyhania trhu, potreba konsolidácie požiadaviek týkajúcich sa posúdenia ex ante a zefektívnenie konkrétneho obsahu a dokazovania v rôznych prípadoch zjednotenie definícií v GBER a v Usmernení k rizikovému financovaniu
Rizikové financovanie – zameranie investícií	<ul style="list-style-type: none"> potreba podporiť zlepšenie prístupu k financovaniu v kontexte investícií do Zelenej dohody, Priemyselnej stratégie a digitálnej transformácie

Zdroj: Spracované podľa Commission Staff Working Document FITNESS CHECK of the 2012 State aid modernisation package, railways guidelines and short-term export credit insurance, EK, 2020

Informovanosť obyvateľov krajín EÚ o štátnej pomoci

Podľa štúdie Perception and awareness about transparency of state aid (Special Eurobarometer, s. 15) sú obyvatelia SR informovaní o štátnej pomoci zhruba na úrovni priemeru EÚ, znamená to, že sa necítia byť dobre informovaní. Maďarsko je v tomto rebríčku tesne pred SR, ČR je s odstupom dvomi krajinami od SR a výrazne najlepšie z krajín V4 je Poľsko. Krajiny na vrchu rebríčku sú Švédsko, Luxembursko a Dánsko. V jednoduchosti nájdenia informácií o štátnej pomoci je SR aj ČR tesne pod priemerom EÚ, Maďarsko ešte s odstupom niekoľkých krajín. Znamená to, že nachádzanie informácií o štátnej pomoci je pokladané za komplikované. Najlepšie je na tom opäť Poľsko, relatívne vysoko nad priemerom. Na vrchole rebríčka sa hýbu Dánsko, Slovinsko a Holandsko. Z hľadiska dostupnosti informácií o štátnej pomoci vnímajú Poliaci aj Slováci skôr dostatok informácií verejne dostupných, patria po tejto stránke ku krajinám na vrchnej časti rebríčka. ČR a Maďarsko sa pohybujú tesne nad priemerom EÚ a znamená to, že dostupnosť informácií pre verejnosť je nedostatočná. V Poľsku, SR a ani v ČR ale nie je preceňovaná dôležitosť transparentnosti poskytovania pomoci (oproti priemeru EÚ) v skvalitnení manažovania verejných zdrojov. Väčší význam je jej prisudzovaný v Maďarsku.

Problémy a prekážky pri štátnej pomoci MSP identifikované zo strany PMÚ SR

Úrad koordinujúci a monitorujúci štátnu pomoc napomáha informovať verejnosť o možnostiach a pravidlách poskytovania štátnej pomoci. Pracovné stretnutia s poskytovateľmi, resp. aj vykonávateľmi pomoci, sú zdrojom podstatných informácií týkajúcich sa problémov vnímaných najmä poskytovateľmi a vykonávateľmi pomoci a sprostredkovane aj žiadateľov a prijímateľov pomoci.

Zabezpečovanie informovanosti verejnosti je jedna z hlavných priorít PMÚ SR. Okrem toho PMÚ realizuje školenia a praktické workshopy, metodickú a konzultačnú činnosť (vrátane e-mailovej komunikácie na tento účel), ďalšie poskytovanie aktuálnych informácií, platnej legislatívy a metodických usmernení²¹ na svojom webovom sídle.

²¹ Metodické usmernenia k štátnej pomoci a pomoci de minimis sú uvedené na <https://www.antimon.gov.sk/9220-sk/statna-pomoc-aktivity-pmu-sr-ako-koordinatora-pomoci-v-oblasti->

Žiadosti o usmernenie zo strany PMÚ SR sa týkali najmä²²:

Rok 2021 – vysvetľovania uplatňovania pravidiel EÚ v oblasti štátnej a minimálnej pomoci, otázky ohľadom IS SEMP. Okrem toho aj usmernenia počas pandémie COVID-19 a v súvislosti s Plánom obnovy a odolnosti SR.

Rok 2020 – žiadosti o vypracovanie záväzného stanoviska koordinátora pomoci k schémam pomoci, resp. k schémam v znení dodatku a notifikácií štátnej pomoci. Okrem toho žiadosti o poskytnutie usmernení počas pandémie COVID-19 (otázky ohľadom predaja majetku vo vlastníctve samosprávy za cenu nižšiu ako je trhová, ohľadom testu štátnej pomoci, posúdenia štátnej pomoci, odpustenia nájomného v čase pandémie COVID-19, žiadosti o dotáciu v čase pandémie COVID-19).

2019 – žiadosti o vypracovanie záväzného stanoviska koordinátora pomoci k schémam pomoci, otázky pri uplatňovaní pravidiel EÚ v oblasti štátnej a minimálnej pomoci, výkladu pojmu jediný podnik. Významný podiel žiadostí sa týkal IS SEMP. Otázky od samospráv sa týkali najmä predaja alebo prenájmu majetku vo vlastníctve samosprávy za cenu nižšiu ako je trhová, lokálneho, resp. miestneho charakteru opatrenia pomoci, rozdielov medzi hospodárskou a nehopodárskou činnosťou.

2018 a 2017 – žiadosti o vypracovanie záväzného stanoviska koordinátora pomoci k schémam pomoci, odborných otázok pri uplatňovaní pravidiel EÚ v oblasti štátnej a minimálnej pomoci, výkladu pojmu jediný podnik, otázky od samospráv (podobne ako v roku 2019), a otázky ohľadom IS SEMP.

2016 – otázky týkajúce sa výkladu pojmu jediný podnik, štátnej pomoci a minimálnej pomoci pri čerpaní európskych štrukturálnych a investičných fondov a nových povinností pri evidencii štátnej a minimálnej pomoci. Významným podielom boli otázky od samospráv týkajúce sa prenájmu nehnuteľnosti alebo žiadostí o stanovisko k novému zákonu o poskytovaní štátnej pomoci, otázky týkajúce sa centrálného registra (IS SEMP) a správy o poskytnutej štátnej pomoci.

Pripomienky a stanoviská k posledným nariadeniam a návrhom nariadení o poskytovaní de minimis pomoci

Na základe pravidelného prehodnocovania nariadení o štátnej pomoci otvára EK (prostredníctvom DG Competition) verejné konzultácie zverejňované na webovom sídle Public Consultation²³. V nasledujúcom texte je poskytnutý výber pripomienok/stanovísk k dvom nariadeniam, ktoré boli uvedené v kapitole 4 a sú najrelevantnejšie vo vzťahu k riešenej téme.

Štátna pomoc – výnimky pre malé sumy pomoci (pomoc de minimis), aktualizácia (konzultácia prebehla v roku 2022):

Cieľom iniciatívy (verejnej konzultácie) bolo preskúmať nariadenie de minimis, navrhnúť revidovaný prah, ktorý berie do úvahy infláciu a zlepšiť požiadavky na transparentnosť vytvorením povinného – verejného registra pomoci (k tomu pozri aj kapitolu 4).

[zvyšovania-povedomia-o-pravidlach-pre-poskytovanie-statnej-pomoci-a-minimalnej-pomoci-v-rokoch-2018-2022/?cst=4542571078523741952](https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations_en)

²² Spracované na základe Výročných správ PMÚ SR

²³ https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations_en

Vybrané pripomienky/stanoviská vybraných krajín a subjektov:**Poľsko**

PKEE (Poľský zväz elektriny, veľký podnik) – odporúča zvýšiť strop pomoci na 1 800 000 EUR na podnik indexovaný podľa miery inflácie Eurostatu. Upozorňuje, že register pomoci de minimis nemôže nahlasujúcim subjektom ukladať dodatočné administratívne povinnosti. Za registratúru a správnosť údajov musí plne zodpovedať správca registratúry (verejný subjekt). Nahlasovanie použitia de minimis sa musí uľahčiť okrem iného zavedením mechanizmu na opravu chýb a zabezpečením vysokej úrovne reakcie verejných inštitúcií.

PGE Polska Grupa Energetyczna (veľký podnik) – malo by sa povoliť rôznym spoločnostiam v rámci tej istej kapitálovej skupiny samostatne vypočítať výšku štátnej pomoci až do výšky hranice de minimis. Tým by sa zvýšili investičné príležitosti do kľúčových technológií a poskytla by sa primeraná a potrebná flexibilita z hľadiska rýchleho vývoja rôznych technológií. Urýchli to aj rozvoj obnoviteľných zdrojov a posilní energetickú nezávislosť od dovážaných fosílnych palív.

Krajowa Grupa Spółczyca SA (veľký podnik) – Súčasné znenie definície „jediný podnik“ škodí spriazneným subjektom v rámci kapitálovej skupiny.

ENEA SA – navrhuje stanoviť prípustnú výšku verejnej pomoci na 300 000 EUR v období 3 zdaňovacích období podniku (resp. 200 000 EUR pre podniky pôsobiace v sektore dopravy), žiadajú, aby nebola spôsobená dodatočná administratívna záťaž súvisiaca s povinným verejným registrom.

PGNiG SA (veľký podnik) – prah navrhujú na úrovni 800 tis. EUR. Upozorňujú, že vzhľadom na to, že prahová hodnota pre kapitálové skupiny je určená pre celé skupiny, finančná podpora pre dcérske spoločnosti môže byť nedostatočná. Preto by sa mal zvážiť mechanizmus výpočtu pomoci de minimis pre každú spoločnosť v rámci kapitálovej skupiny oddelene. Návrh na povinný register môže byť pre príjemcov veľmi výhodný, pretože môže znížiť administratívnu záťaž pri monitorovaní pomoci de minimis. Aby sa však zaručilo, že povinný register bude plniť svoju úlohu, mali by sa poskytnúť primerané nástroje, ktoré zabezpečia, že každý prípad pomoci bude zahrnutý do registra.

ČR

Moravskoslezský kraj:

V prípade výpočtu hrubého grantového ekvivalentu vo forme úverov odporúčajú zjednodušiť spôsob stanovenia úverovej marže u obcí a malých/stredných podnikov, pretože tieto subjekty nemajú bežne vyhotovené ratingy od nezávislých agentúr. Oznámenie Komise o revízií metod stanovovaní referenčných a diskontných sazieb (Úřední věstník, C 14 z 19. ledna 2008) pripúšťa použitie ratingových systémov bánk k stanoveniu miery zlyhania, tieto systémy však nie sú jednotné, nie sú verejne prístupné a jednotlivé banky ich považujú za svoje know-how v prístupe k svojim klientom. Odporúčanie – zjednodušiť a zjednotiť tieto pravidlá, aby poskytovateľ mal jednoznačný postup pri stanovení hrubého grantového ekvivalentu podpory.

Zväz mies a obcí ČR – navrhuje strop pomoci na úrovni 500 000 EUR alebo skrátenie sledovaného účtovného obdobia na 2 roky. Otázne je, ako by bola zabezpečená kompatibilita registra s národnými registrami a či zriadenie ďalšieho registra by skôr neznamenal väčšiu administratívnu záťaž pre subjekty s povinnosťou vkladať údaje o pomoci de minimis.

Ministerstvo zemědělství ČR – návrh výšky stropu na 1 mil. EUR.

Maďarsko

Úrad pre monitorovanie štátnej pomoci, Maďarsko – navrhuje úroveň stropu na sumu rovnajúcu sa 2 – 2,5-násobku súčasných 200 000 EUR. Nepodporujú povinné zavedenie centrálného registra pomoci de minimis. Hoci je jasné, že autentický register by mierne znížil administratívnu záťaž podnikov, maďarské orgány sa domnievajú, že systém kontroly pomoci de minimis založený na vyhlásení je tiež jednoduchý a predstavuje obmedzenú administratívnu záťaž a zavedenie centrálného registra by bolo nákladné, neúmerne jeho prínosom.

Privítali by, aby Komisia prestala uplatňovať osobitný prah pre podniky vykonávajúce cestnú nákladnú dopravu v prenájme alebo za úhradu. Aj tento sektor si bude v nadchádzajúcich rokoch vyžadovať pomoc na dekarbonizáciu a elektrifikáciu, aby sa dosiahli ciele EÚ a dolná hranica de minimis, ktorá sa na ne vzťahuje, sťažuje pomoc pri takomto úsilí.

Rakúsko

Mesto Viedeň (Program Interreg CE) – hranica stropu by mala byť stanovená na 5 000 EUR. Malo by sa však ponechať na uváženie jednotlivých členských štátov, či sa rozhodnú, či zriadia vnútroštátny register, alebo budú dodržiavať povinnosti monitorovania prostredníctvom vlastných vyhlásení.

Wirtschaftskammer Oesterreich – navrhuje výšku stropu na úroveň najmenej 300 000 EUR. Otázne je, ako bude v registri zabezpečená ochrana vkladateľských dát a finančných dát a upozorňujú, že je potrebné dbať na prostredie priateľské užívateľovi a na zamedzenie novým administratívnym povinnostiam.

Dánsko

Konfederácia dánskeho priemyslu – navrhuje strop na úrovni 250 000 EUR. Povinný register bude výhodný aj pre väčšie spoločnosti štruktúrované v skupinách, kde sa pomoc de minimis musí kumulovať na úrovni skupiny. Konfederácia preto veľmi víta povinný centrálny register, pretože výrazne zníži administratívnu záťaž pre firmy a zníži riziko prekročenia stropov.

Užitočné by bolo, aby členské štáty každoročne podávali Komisii správy o uplatňovaní nariadenia de minimis. Takéto výročné správy de minimis by sa mali zverejniť na webovej stránke Komisie. Uľahčilo by to hodnotenie a analýzu celkovej úrovne a účinku pomoci de minimis na hospodársku súťaž v rôznych členských štátoch.

Konfederácia sa domnieva, že by bolo užitočné rozpracovať pojem pomoci na činnosti súvisiace s vývozom (ktorá je vyňatá z nariadenia de minimis), pretože sa zdá, že výklad toho, čo predstavuje pomoc pri vývoze, spôsobuje v praxi problémy niektorým orgánom poskytujúcim pomoc. Nakoniec by sa malo urobiť viac pre zvýšenie informovanosti o pravidlách štátnej pomoci vo všeobecnosti a pomôcť členským štátom, podnikom a občanom vykladať pravidlá.

Štátna pomoc – preskúmanie pravidiel o výnimkách pre malé sumy pomoci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu (konzultácie január – jún 2023)

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní čl. 107 a 108 ZFEÚ na pomoc de minimis poskytovanú podnikom, poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu („nariadenie de minimis SGEI“, v SJ „Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme“ - SVHZ) https://competition-policy.ec.europa.eu/public-consultations/2023-sgei_en

Vybrané pripomienky/stanoviská:**SR** (PMÚ SR):

- *Považuje za účelné zvýšiť strop pomoci de minimis pre poskytovanie SVHZ a navrhuje výšku 700 000 EUR pre tri fiškálne roky.*
- *Považuje za nevyhnutné zosúladiť pojem prijímateľa pomoci de minimis na SVHZ so všeobecným nariadením o pomoci de minimis, a uplatňovať tak rovnané podmienky definície oprávneného prijímateľa pomoci, ktorým by bol jediný podnik. Uvedené nielen zosúladí overovanie podmienok pomoci de minimis v rámci neprekročenia povolených stropov, ale vylúči rozdielne podmienky (diskrimináciu), t. j. nerovnaný prístup v rámci overovania, ak je podnik prijímateľa pomoci de minimis v rámci vybranej hospodárskej činnosti a zároveň prijímateľom pomoci de minimis SVHZ, ak je na inú vybranú činnosť poverený na SVHZ.*
- *Navrhuje vypustiť podmienku zákazu poskytnutia pomoci podniku v ťažkostiach pri SVHZ (okruh oprávnených prijímateľov zabezpečujúcich/poverených SVHZ v oblasti pôsobnosti jedného z poskytovateľov pomoci, sú prevažne neziskové subjekty, ktoré zabezpečujú výkon SVHZ len za intervencie a podpory štátu (napr. aj zdravotnícke zariadenia).*
- *Čo sa týka transparentnosti pomoci – súhlasí s návrhom vytvorenia verejného registra pre členské štáty na zabezpečenie lepšieho dodržiavania pravidiel s cieľom posilniť transparentnosť v prospech zainteresovaných strán a členských štátov.*

ČR (Ministerstvo práce a sociálnych vecí ČR):

- *Podporuje návrh na zvýšenie stropu de minimis na minimálne 800 000 EUR na jedného prijímateľa, nie na jeden podnik.*
- *Z výzvy na predloženie dôkazov nie je jasné, či sa navrhuje vyňať pojem podnik v ťažkostiach z nariadenia o SVHZ de minimis s cieľom prispôbiť pravidlá všeobecnému nariadeniu de minimis. Riadiaci orgán však vyzýva, aby v prípade poskytovania malých súm pomoci podľa všetkých typov nariadení de minimis netestovali podniky v podmienkach ťažkostí, pretože táto požiadavka komplikuje proces poskytovania pomoci a predstavuje neprimeranú administratívnu záťaž, ktorá nie je potrebná.*

Rakúsko (Wiener Stadtwerke):

- *Podporuje zvýšenie stropu pomoci de minimis.*
- *Upozorňuje predovšetkým na problém a výraznú prekážku u žiadateľov o pomoc v súvislosti s dokladovaním „jediného podniku“ (navzájom prepojené spoločnosti určitými riadiacimi, dozornými, kontrolnými a/alebo hlasovacími právami sa považujú za jednu spoločnosť, čl. 2, ods. 2 nariadenia). Ide o problém pri spoločnostiach, ktoré poskytujú širokú škálu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. Navrhujú zrušenie príslušného článku a odstavca.*

Na základe uvedených pripomienok je zrejmé, že všetky subjekty vyjadrujú pozitívne stanovisko k započítaniu inflácie pri výške stropu poskytovania pomoci de minimis. Stanoviská jednotlivých organizácií v rôznych krajinách sa ale výrazne odlišujú vo výške tohto stropu. Problematická je stále definícia pojmu „jediný podnik“ a upozorňujú na komplikácie s tým súvisiace. Čo sa týka verejného registra pomoci de minimis, väčšina subjektov je za jeho zriadenie (s výnimkou jednoznačného stanoviska maďarského TVI), avšak u všetkých s dôrazom na to, aby nespôsobil inú/ďalšiu administratívnu záťaž a bolo aj dohliadnuté na jeho napĺňanie dátami.

Podľa štúdie Slovak Investment Holding (SIH)²⁴ (2023, s. 46) dodržiavanie pravidiel štátnej pomoci, keď je súčasťou grantovej zložky, spôsobilo finančným sprostredkovateľom administratívne komplikácie. Medzi dostupnými schémami štátnej pomoci mala de minimis obmedzenie relatívne nízkej sumy Gross Grant Equivalent (ekvivalent hrubého grantu), zatiaľ čo GBER sa vyznačuje pomerne rozsiahlymi podmienkami oprávnenosti, ktoré musia finanční sprostredkovatelia overiť pred uzavretím zmluvy o transakciách s konečným príjemcom.

Finančné nástroje sa implementujú v rámci viacvrstvovej riadiacej štruktúry, kde sa podávajú správy, ako aj kontroly implementácie, vykonávajú na viacerých úrovniach, na ktorých sa podieľa šesť riadiacich orgánov, manažér fondu a finanční sprostredkovatelia. To vytvorilo značnú administratívnu záťaž s rozšírenou prácou na vykazovaní a míľnikmi, ktoré treba zdokumentovať, ako aj zdvojením rokovaní o dohodách o financovaní.

Komplexný produktový mix finančných nástrojov implementovaných paralelne v mnohých sektoroch si vyžadoval sústredené úsilie SIH. Pri spätnom pohľade sa ukázalo, že je to menej efektívne ako cielenejší prístup s menším počtom nástrojov implementovaných v rovnakom čase. V nasledujúcom programovom období by sa preskúmalo uplatnenie efektívnejšieho prístupu so zníženým počtom finančných nástrojov. V súlade so zjednodušujúcimi opatreniami sa v tejto súvislosti predpokladá spustenie jedinej výzvy na poskytnutie záručných nástrojov pre financovanie MSP, sektor sociálnej ekonomiky a energetickej efektívnosti. V budúcnosti by sa preskúmali možnosti zjednodušenej štruktúry riadenia, pričom by sa potenciálne mala podpísať iba jedna dohoda o financovaní medzi holdingovým fondom a riadiacim orgánom, čím by sa zlepšila efektívnosť implementácie a znížila by sa duplicita a administratívne zaťaženie riadiacich orgánov.

Prekážky a problémy pri poskytovaní pomoci – výsledky dopytovania

Na základe realizovaného dopytovania poskytovateľov pomoci/vykonávateľov štátnej pomoci a pomoci de minimis, ako aj PMÚ SR realizovaného v júni 2023, vyplynuli niektoré vnímané problémy a prekážky v poskytovaní pomoci uvedené v nasledujúcej tabuľke.

---

²⁴SIH je akciová spoločnosť, ktorej vlastníkom je Slovenská záručná a rozvojová banka, ktorá bola vytvorená vládou SR v roku 2014. Jej Národný rozvojový fond II. (NDF II.) je určený ako orgán implementujúci finančné nástroje v programovom období 2014 – 2020 – úverové, záručné a kapitálové finančné nástroje.

Tabuľka 84 **Prekážky a problémy pri poskytovaní pomoci – výsledky dopytovania**

Oblasť problémov	Popis
Pravidlá EK	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neprehľadnosť pravidiel EK – výklady nariadení EK sú často dostupné len v rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ ▪ nejednoznačné výklady – interpretácie rozsudkov Súdneho dvora nie sú jednoznačne definované v právnych záväzných dokumentoch EK ▪ plnenie podmienky, že príjemca pomoci nesmie byť podnikom v ťažkostiach ▪ legislatívne zmeny pravidiel EK – zdĺhavý a málo flexibilný proces prípravy a schvaľovania zmien nariadení EK a nových nariadení ▪ v mnohých prípadoch len všeobecná legislatíva (napr. pri identifikovaní vylúčených odvetví, nejasná hranica pri poskytovaní pomoci subjektom, ktorí čiastočne podnikajú aj v oblasti poľnohospodárstva, kombinácia podnikateľskej a neziskovej činnosti podnikom a iné)
Národná legislatíva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nadbytočná povinnosť zdĺhavého pripomienkového procesu s PMÚ SR týkajúceho sa vypracovania schémy pomoci, ktoré len kopíruje podmienky opatrení v programovom dokumente, ktorý už bol schválený v EK ▪ národnú legislatívu je potrebné v niektorých prípadoch upraviť (napr. v krízovom období, ako spôsobil COVID-19 náročný a zdĺhavý proces obhajovania zmeny)
Pojem podnik	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rôzne definície pojmu podnik (napr. jediný podnik, mikro, MSP, podnik v ťažkostiach) spôsobujú pri posudzovaní projektu náročnú aplikáciu viacerých definícií súčasne, definície boli vytvorené na rôzne účely
Pojem „jediný podnik“	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vnímanie definície ako nejasnej ▪ nepochopenie zo strany MSP osobitne v prípade, ak ide o prepojenie cez fyzické osoby a ich rodinné väzby (zároveň administratívne a časovo náročné) ▪ problematické posudzovanie prepojenosti podnikov na zahraničné entity ▪ rôznorodosť výkladu pojmov u rôznych poskytovateľov pomoci je veľmi mäťúca a neprispieva k efektívnej implementácii projektov
Výška stropu pomoci de minimis	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatočná výška stropu pomoci de minimis (200 000 EUR za tri fiškálne roky), prejavovaná najmä v kontexte pomoci poskytovanej v súvislosti s pandemiou COVID-19, ďalej v kontexte inflácie a najmä zvýšených cien energie ▪ obmedzená možnosť pomoci vzhľadom na časové obdobie poskytnutia pomoci de minimis (3 roky) ▪ strop aktuálne navrhovaný Komisiou je pre väčšinu respondentov nedostatočný
Výška pomoci de minimis pri minimálnych sumách	<ul style="list-style-type: none"> ▪ požiadavka poskytovateľov stanoviť hranicu pomoci, pod ktorú by sa zákon o štátnej pomoci nemusel uplatňovať
Nedostatočná informovanosť poskytovateľov/ vykonávateľov pomoci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ chýbajúce usmerňovanie zo strany DG, resp. Komisie ▪ nejednoznačnosť výkladov nariadení EÚ, absencia gestora pravidiel poskytovania pomoci, ktorý by záväzne vykladal legislatívny rámec pomoci na národnej úrovni ▪ - zo strany menších poskytovateľov/vykonávateľov pomoci chýba školenie najmä v oblasti pomoci de minimis a celková orientácia v problematike štátnej pomoci a jej pochopenie
Administratívna zaťaženosť poskytovateľov/ vykonávateľov pomoci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vyžadované stanovisko PMÚ SR pre poskytovateľa pomoci k poskytnutiu pomoci a splneniu podmienok poskytnutia pomoci ▪ vyžadované na zabezpečenie vyššej miery právnej istoty, že pomoc je poskytovaná v súlade s pravidlami ▪ zastaralosť registračného systému poskytovateľov a nedostatok vybavenia IT ▪ vysoké nároky na zamestnanca, ktorý musí obsiahnuť veľké množstvo odborných oblastí a zmien (najmä pri menších vykonávateľoch pomoci) pri procesovaní žiadostí a kontrolnej činnosti

Oblasť problémov	Popis
Nastavenie schémy/výzvy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ťažkosti pri nastavovaní oprávnenosti a akceptácie pravidiel o štátnej pomoci ▪ zdĺhavé procesy nastavenia opatrení/oprávnenosti v nadväznosti na akceptáciu pravidiel o štátnej pomoci ▪ administratívna náročnosť a zvýšená časová náročnosť pri tvorbe schémy pomoci v kontexte pripomienkovania (vrátane pripomienok technicko-formálneho charakteru) a schvaľovania na PMÚ SR, ktoré predlžujú dobu schvaľovania schém a následne aj implementácie pomoci (pozitívna skúsenosť je z kratších lehôt počas krízového obdobia zo strany PMÚ, aj zo strany EK) ▪ zdĺhavý proces nastavovania schémy/vypisovania výziev v očakávaní účinnosti zmien nariadení EK ▪ povinnosť vypracovať schému pomoci, ktorá vlastne len kopíruje podmienky výzvy a zvyšuje administratívnu záťaž aj poskytovateľa/vykonávateľa pomoci a aj žiadateľa (schéma pomoci ako súčasť výzvy) ▪ zopakovanie všetkých procesov pri modifikácii opatrenia ▪ povinnosť notifikovať schémy pomoci na EK, ktoré len kopírujú podmienky opatrení v programovom dokumente, ktorý je už na EK schválený ▪ chýbajúce štatistické a finančné ukazovatele hlavne zo strany Ministerstva financií SR/Finančnej správy ▪ menené podmienky oprávnenosti počas doby vyhlásenia výzvy (pre vykonávateľov pomoci komplikovanie procesu podávania a schvaľovania projektov) ▪ rôzny prístup rôznych vykonávateľov schémy pri uplatňovaní pravidiel
Informovanosť prijímateľov pomoci o druhu pomoci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ predloženie žiadosti na pomoc de minimis, pričom žiadateľ prekračuje maximálny limit pomoci ▪ poskytovatelia nedostatočne informujú príjemcov pomoci o skutočnosti, že je poskytovaná minimálna pomoc (podstatné pre neprekročenie stropu pomoci) ▪ najmä pri MSP napríklad odpustenie dane, sankcie, či poskytnutie dotácie alebo nenávratného finančného príspevku nie je pochopené ako minimálna pomoc ▪ žiadatelia si nie sú vedomí toho, že by prijali minimálnu pomoc, ktorá je zaznamenaná v súvislosti s nimi v centrálnom registri (IS SEMP)
Administratívna zaťaženosť žiadateľov/prijímateľov pomoci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vo všeobecnosti vnímaná vysoká administratívna náročnosť žiadostí o poskytnutie pomoci ▪ náročné dokladovanie prepojenosti podnikov na zahraničné entity alebo na fyzické osoby a ich rodinné väzby ▪ menené podmienky oprávnenosti počas doby vyhlásenia výzvy (komplikovanie procesu podávania projektov) ▪ náročné vypracovanie kontrafaktuálnych scenárov (v prípade, že je to potrebné) ▪ náklady na registráciu a vedenie podniku v registri partnerov verejného sektora ▪ náklady spojené s externými spracovateľmi žiadosti alebo jej časti najmä u mikro- a malých podnikov ▪ náročné administratívne a časové procesy verejného obstarávania/obstarávania výzvy nie sú „user friendly“ ▪ zaťaženosť žiadateľov, najmä MSP, pri pomoci v nízkej sume (napr. nepresahujúcej 1 000 EUR) ▪ množstvo vyžadovanej dokumentácie aj pri monitorovacích správach
Časová náročnosť procesov pre žiadateľov pomoci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dlhé trvanie konania o žiadosti o poskytnutie pomoci, v prípade zmeny podmienok zo strany žiadateľa v priebehu tohto obdobia sa stávajú projekty nerealizovateľné, resp. neaktuálne ▪ dlhé trvanie, administratívna a aj finančná náročnosť verejného obstarávania ▪ časová náročnosť pri dodávaní určitých predmetov zákazky do termínov určených vo výzvach

Oblasť problémov	Popis
Schvaľovanie žiadostí	<ul style="list-style-type: none"> neochota povinnosti overovania podmienok štátnej pomoci vnímajúcej nad rámec administratívna náročnosť procesu schvaľovania žiadostí na základe interných smerníc poskytovateľa (mimo iného aj podpisy všetkých sekcií a odborov zapojených do procesu) ak dôjde v období schvaľovania žiadosti k zmenám u žiadateľa (napr. nové účtovné závierky, zmeny vo vlastníckej štruktúre), posudzovanie týchto zmien predlžuje proces schvaľovania žiadostí neefektívne a administratívne náročné duplicitné, resp. viacnásobné overovanie oprávnenosti žiadateľa pomoci (v dôsledku jeho viazania k rôznym dátumom - dátum prihlásenia, dátum schválenia žiadosti, resp. pri zmene u žiadateľa)
Proces čerpania pomoci	<ul style="list-style-type: none"> systém je neflexibilný voči zmenám sociálno-ekonomickej situácie, z ktorých vyplývajú potrebné zmeny realizácie projektu, nevyhnutné je schválenie zmien na základe posudzovania dopadov tejto zmeny, ktoré nie vždy na základe výkladu EK je možná
Zmluvné záväzky prijímateľa pomoci	<ul style="list-style-type: none"> pri meniacich sa podmienkach na trhu (zhoršovanie) bolo plnenie záväzkov vo finančnej časti značne napäté
Spolupráca/komunikácia so žiadateľmi/prijímateľmi pomoci	<ul style="list-style-type: none"> neznalosť pravidiel štátnej pomoci zo strany žiadateľov pomoci prijímatelia sa neoboznamujú s príslušnou schémou pomoci (aj keď sú súčasťou výzvy), náročná komunikácia so žiadateľmi pomoci – neoboznámenie sa s podmienkami výzvy, najmä dokumentov k výzve napriek video návodu, vysvetlivkám priamo v elektronickej žiadosti nesprávne vyplňanie žiadostí, následne stiahnutie žiadosti a nutnosť podania novej žiadosti nepochopenie mechanizmu vyplnenia žiadosti, problémy žiadateľov pri výpočte dotácie chýbajúci user friendly portál, ktorý by poskytoval prehľadné informácie o možnostiach čerpať štátnu pomoc a pomoci de minimis a sprehľadní by pravidlá čerpania pomoci
dodržiavanie pravidiel ochrany osobných údajov	<ul style="list-style-type: none"> chýbajúci metodický pokyn k spracovaniu osobných údajov žiadateľov/prijímateľov pomoci (zjednotenie pravidiel rôznych vykonávateľov pomoci)
Proces kontroly a archivácie	<ul style="list-style-type: none"> dlhý proces schvaľovania elektronickeho digitálneho a automatickeho prístupu poskytovateľa/vykonávateľa pomoci do štátnych databáz na zabezpečenie kontrolného procesu (na odbúranie manuálneho vkladu údajov do jednotlivých overovacích databáz - oversi.sk, dlžníci SP, register exekúcií a podobne a zabezpečenie dokladov o kontrole a ich archivácie) absentujúci prístup do iných štátnych/neverejných registrov, odkázanosť na verejné komerčné registre
IS SEMP	<ul style="list-style-type: none"> v súčasnom systéme často neaktuálne údaje zo strany poskytovateľov pomoci, čo spôsobuje nezrovnalosti pri kontrole zo strany vykonávateľa pomoci a následne administratívne dodatočné požiadavky kladené na žiadateľa pomoci potreba evidencie nielen poskytnutej pomoci, ale aj výšku čerpanej pomoci častá nefunkčnosť systému, pomalé vyhľadávanie a spracovávanie dát problém pri nahrávaní pomoci viacerými poskytovateľmi/vykonávateľmi v rovnakom čase, problém pri aktualizácii dát (evidencia dát v reálnom čase) nie celkom jasný manuál týkajúci sa metodiky zápisu do IS (napr. účel pomoci, názov schémy pomoci), ustanovenia sú nejednoznačné, chýba riešenie možných situácií a prípadov

Pozn.: Problémy/prekážky nie sú zoradené podľa dôležitosti

Zdroj: Spracované na základe dopytovania poskytovateľov/vykonávateľov pomoci a PMÚ SR

Z hľadiska povinnosti archivácie informácií o prijímateľoch pomoci neboli zaznamenané žiadne prekážky alebo problémy. Informácie o prijímateľoch pomoci sú zaznamenávané do centrálného registra IS SEMP. Archivácia dokumentácie projektov je zabezpečovaná príslušným interným registratúrnym systémom. V prípade projektov financovaných z fondov EÚ sa na uchovanie dokumentácie využíva systém ITMS, resp. v prípade Plánu obnovy a odolnosti systému ISPO. Systém ITMS2014+ je automaticky prepojený na IS VS.

Z hľadiska dodržiavania pravidiel ochrany osobných údajov o prijímateľoch neboli zaznamenané v rámci dopytovania žiadne problémy.

5 Odporúčania na ďalšie zlepšovanie systému poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis v SR

Z realizovaných analýz v predchádzajúcich kapitolách je možné formulovať odporúčania pre poskytovanie štátnej pomoci a pomoci de minimis vo viacerých oblastiach, a to organizačnej, legislatívnej, procesnej a informačnej.

IS SEMP zabezpečuje transparentnosť poskytovania štátnej pomoci ako aj pomoci de minimis. Výrazne zjednodušil systém poskytovania pomoci de minimis a prispel k overovaniu výšky pomoci de minimis poskytnutej podnikom v priebehu posledných 3 rokov. Zjednodušenie je prínosom pre poskytovateľov/vykonávateľov pomoci ako aj pre žiadateľov/prijímateľov pomoci. Využívanie tohto IS na uvedený účel možno odporučiť všetkým poskytovateľom/vykonávateľom pomoci namiesto prehľadu o poskytnutej minimálnej pomoci za prebiehajúci fiškálny rok a dva predchádzajúce fiškálne roky vyžadovaného od žiadateľa pomoci/prijímateľa pomoci, nakoľko tieto informácie si môžu overiť priamo v systéme. Jednoznačná identifikácia žiadateľa (IČO, DIČ) je možná, je však potrebné zabezpečiť, že žiadateľ dá poskytovateľovi/vykonávateľovi pomoci informáciu o všetkých subjektoch, ktoré s ním tvoria jediný podnik (splnenie podmienky definície „jediný podnik“). V súvislosti s IS je potrebné zabezpečiť jeho technické vylepšenie a bezproblémový chod. Okrem toho je žiadúce vytvorenie užívateľsky priateľského prostredia na jednoduchšiu a prehľadnejšiu prácu s ním. Vhodné by bolo prepracovanie manuálu pre užívateľov systému s riešeniami/metodickým postupom rôznych prípadov, ktoré sa opakujú, spôsobujú problémy a zbytočné predlžovanie celého procesu.

Napriek funkčnému systému IS SEMP v kontexte evidencie poskytnutej pomoci de minimis za posledné 3 roky, poskytovatelia pomoci evidujú podávanie žiadostí s prekročeným stropom pomoci. Žiadatelia nie sú dostatočne informovaní o potrebe sledovania tohto stropu a kumulácie prijatej pomoci de minimis, resp. nie sú si vedomí, že pomoc, ktorú získavajú, je súčasťou tejto pomoci. Napriek snahe poskytovateľov pomoci v tejto oblasti je potrebné pokračovať v systematickom informovaní a upozorňovaní žiadateľov najmä v oblastiach, ktoré boli identifikované ako problémové (pozri predchádzajúca kapitola, tabuľka Problémy a prekážky identifikované na základe primárneho dopytovania).

Proces poskytovania pomoci predlžuje a administratívne zaťažuje povinnosť notifikovať schémy pomoci na EK, ktoré len kopírujú podmienky opatrení v programovom dokumente, ktorý je už na EK schválený. Snaha o tzv. „one window approach“, t. j. aby schválenie programového dokumentu zo strany EK znamenalo súčasné schválenie pravidiel štátnej pomoci a jeho presadenie by výrazne zjednodušilo celý proces bez toho, aby došlo k zníženiu miery právnej istoty, že pomoc je poskytovaná v súlade s pravidlami. Celému procesu ešte predchádza pripomienkové konanie na PMÚ SR a potrebné stanovisko úradu k poskytnutiu pomoci pre poskytovateľa. Aj keď PMÚ SR pre uľahčenie vydal metodické usmernenie pre poskytovateľov pomoci, aj pre príjemcov pomoci a vzory vyhlásení žiadateľa o minimálnu pomoc²⁵, celý proces sa predlžuje. Sú však významnou pomôckou pre poskytovateľov pomoci (štruktúra a obsah schémy boli, podľa vyjadrenia PMÚ SR, pozitívne hodnotené aj zo strany EK a jednoznačne patria do oblasti best practices v SR²⁶).

²⁵1545_metodicky-pokyn-podla-nariadenia-1407_2013-na-zabezpecenie-jednotneho-obsahu-ziadosti-o- stanovisko-poskytovatelov-minimalnej-pomoci-ad-hoc.pdf (gov.sk)

²⁶ Na vzore schémy podľa nariadenia č. 1408/2013 koordinátor pomoci pracuje a bude taktiež zverejnený v dohľadnej dobe. Koordinátor pomoci pracuje aj na príprave vzoru schémy štátnej pomoci podľa nariadenia č. 651/2014, ktorý po jeho sfinalizovaní bude taktiež zverejnený na uvedenom webovom sídle).

Rozšírenie kategórií pomoci v rámci GBER, ktoré sú vyňaté z notifikácie, je veľkým zjednodušením umožňujúcim rýchlu implementáciu opatrení členskými štátmi, ak sú splnené podmienky obmedzujúce narušenie hospodárskej súťaže na jednotnom trhu. Zo skúmania v predchádzajúcej kapitole je zrejmé, že v SR nerastie podiel GBER v priebehu sledovaného obdobia. Pre zjednodušenie procesov v SR by bolo efektívne podporiť väčšie sústredenie a poskytovanie pomoci cez všeobecné skupinové výnimky na dosiahnutie zvýšenia ich podielu podobne, ako je to v Maďarsku alebo Poľsku.

Náročnosť procesu podávania žiadostí o pomoc so všetkými vyžadovanými dokumentami, ktorých získanie je náročné a časovo zdĺhavé, príp. nie vždy jasné (pozri predchádzajúca kapitola) je možné zjednodušiť tým, že v procese schvaľovania žiadostí sú niektoré skutočnosti (napr. či je žiadateľ MSP, alebo nie je podnikom v ťažkostiach) deklarované zo strany žiadateľa prostredníctvom čestného vyhlásenia a sú skutočne overované až k momentu poskytnutia pomoci, t. j. k dátumu nadobudnutia účinnosti zmluvy, ktorou sa žiadateľovi poskytuje pomoc a kedy všetky podmienky poskytnutia pomoci musia už byť splnené (MH SR, od roku 2021 uplatňuje tento postup). Podobne je to aj v prípade, že počas procesu schvaľovania žiadosti dôjde k zmenám (napr. vo vlastníckej štruktúre žiadateľa, schválení nových účtovných závierok a pod.) a bolo by potrebné tieto zmeny posúdiť z hľadiska ich dopadu na predmetný projekt.

V rámci verejného sektora sú prevádzkované viaceré IS v súvislosti s poskytovaním verejných zdrojov a s informáciami o žiadateľoch/prijímateľoch podpôr. Prepojenie databáz tam, kde je to možné (preklopenie vkladáných údajov v reálnom čase) a zníženie odkázanosti na komerčné registre by umožnilo výrazné administratívne a časové úspory na oboch stranách – poskytovateľ/vykonávateľ pomoci a žiadateľ/prijímateľ pomoci v procese prijímania, schvaľovania, uzatvárania zmluvného vzťahu a v procese kontroly. Zároveň by bol jednoduchší a možný prístup k aktuálnym dátam. To je podstatné napríklad pri neprekročení stropu povoleného limitu poskytovania pomoci jedného podniku za určité obdobie, najmä ak tento čerpá z viacerých verejných zdrojov. Táto skutočnosť je častým uvádzaným problémom a pochybením zo strany žiadateľov (pozri predchádzajúca kapitola). Tam, kde to nie je možné, za zváženie stojí preverenie možností uľahčenia, resp. zrýchlenia procesu prístupu poskytovateľov/vykonávateľov pomoci k existujúcim databázam prevádzkovaným verejným sektorom. Už realizovaným zjednodušením pre obe strany je, že niektoré zmluvné záväzky sú overované bez súčinnosti prijímateľa prostredníctvom týchto IS VS/verejných registrov (napr. či prijímateľ nie je dlžníkom na daniach, v sociálnej/zdravotnej poisťovni, či nie je v exekúcii, v konkurze, v reštrukturalizácii a pod.).

Stále je nevyhnutné jasnejšie definovať pojem „jediný podnik“, je to najčastejšie spomínaný problém. Potrebné je jednoznačne stanoviť postavenie fyzickej osoby (ktorá nie je podnikateľom), avšak na účely štátnej pomoci/pomoci de minimis sa považuje za podnik. V tejto, a nielen v tejto, oblasti je nezastupiteľná úloha PMÚ SR ako hlavnej autority pre štátnu pomoc. Prikláňame sa k názoru respondentov v realizovanom prieskume o zváženie zabezpečenia systému, v ktorom by bolo nastavené plnenie definície „jediného podniku“ podnikom s pravidelnými aktualizáciami a automatický výpočet zvyšného nároku podniku na pomoc do dosiahnutia stropu pomoci. Víťaným pre poskytovateľov/vykonávateľov pomoci by bolo zo strany úradu (okrem usmernení a metodických pokynov, ktoré zverejňuje na svojom webovom portáli a ktoré napomáhajú poskytovateľom/vykonávateľom pomoci v procese poskytovania pomoci) zverejňovať v spolupráci s poskytovateľmi pomoci/vykonávateľmi pomoci najčastejšie chyby pri poskytovaní pomoci a závery kontrol. Príležitosť na zníženie nedostatkov by takýmto spôsobom prispelo k zrýchleniu a zjednodušeniu celého procesu, odbúrali by sa viaceré opakujúce sa kolá pripomienkovania

materiálov. Okrem iného by to podporilo rovnaký prístup poskytovateľov/vykonávateľov pomoci k poskytovaniu pomoci.

Pri riešení krízovej situácie spôsobenej COVID-19 a snahe poskytnúť podnikom pomoc poskytovatelia/vykonávatelia využili postupy, ktoré sčasti zrýchlili a zjednodušili procesy (napr. pri poskytnutí pomoci nešlo o zmluvný vzťah, ale o „rozhodnutie ministerstva“, čo umožnilo po podaní žiadosti už samotný prevod prostriedkov prijímateľovi pomoci alebo napríklad niektorí poskytovatelia zaevidovali kratšie lehoty v pripomienkovom konaní zo strany PMÚ SR). Je možné zvážiť prebratie niektorých týchto postupov aj mimo krízových období.

Nielen v kontexte krízy COVID-19, ale aj vo všeobecnosti poskytovatelia pomoci/vykonávatelia pomoci individuálne riešia, ak nie identické, tak podobné problémy pri poskytovaní pomoci. V tejto súvislosti je žiadúce posilnenie vzájomnej spolupráce poskytovateľov a vykonávateľov pomoci a orgánov štátnej správy. Na zefektívnenie ich práce, resp. aj celkové uľahčenie a zrýchlenie procesov je možné odporučiť zriadenie národného portálu/platformy na zdieľanie individuálnych overených riešení a skúseností. Prínosom by mohla byť aj pre nových pracovníkov, v ktorých kompetencii je oblasť štátnej pomoci a pomoci de minimis aj v dôsledku častých zmien na týchto pracovných pozíciách. Či ide o takýto portál, alebo portál koordinátora pomoci, či portál určený potenciálnym žiadateľom pomoci alebo prijímateľom/žiadateľom pomoci, podstatné je pri komplexnosti problematiky, akou poskytovanie pomoci je, zabezpečiť čo najväčšiu jednoduchosť a prehľadnosť. Túto úlohu by mohla v európskom kontexte plniť viacej aj platforma e-Wiki, ktorá je komunikačným kanálom medzi členskými štátmi a EK pre neformálnu výmenu informácií vo veci štátnej pomoci (je prístupná len pre zaregistrovaných členov).

Pri identifikovaní prekážok z primárneho prieskumu, ako aj zo sekundárnych zdrojov verejnosť, ale aj podnikateľská obec stále uvádza nedostatok informácií ohľadom poskytovania pomoci. Je bežné, že vykonávatelia pomoci konzultujú so žiadateľmi pri vypracovávaní žiadostí o pomoc a vyžadovanej dokumentácie, poskytujú im informácie v prípade zmien v procese a aktualizáciách, pripravujú, kde je to možné, hotové podklady, pripravujú vzory dokumentov, vypracúvajú prehľady o podmienkach pomoci, spracúvajú manuály a inštruktážne videá k vypracovaniu žiadostí a k implementácii projektov, pre zjednodušenie využívajú tam, kde je to prípustné, elektronickú komunikáciu so žiadateľmi a prijímateľmi pomoci. Zjednodušením a uľahčením pre podniky je zverejňovanie vzoru zmluvy v čase vyhlásenia výzvy, odporučiť však možno upozorňovanie žiadateľov na podstatné časti zmluvy, najmä zmluvné záväzky aj priamo vo výzve. Takáto pomoc je žiadúca zo strany všetkých poskytovateľov/vykonávateľov pomoci, celý proces by bol jednoduchší aj ich vzájomnou spolupracou a zdieľaním skúseností ako je uvedené vyššie. Pre pracovníkov, najmä priameho kontaktu, ide o časovo aj odborne náročné aktivity. V prípade nejasností zo strany žiadateľov/prijímateľov pomoci je stále uprednostňovaný osobný alebo telefonický kontakt.

Na zabezpečenie informovanosti verejnosti a aj MSP ako potenciálnych žiadateľov je potrebné nielen poskytovať informácie, resp. poskytovať viac informácií, ale aj zabezpečiť lepší prístup k informáciám o možnostiach poskytnutia pomoci, o poskytovanej pomoci a aj efektívnosti poskytovanej pomoci vo vzťahu k dosiahnutým výsledkom. Informovanosť je podstatná pre lepší a efektívnejší manažment verejných zdrojov, ale aj pre zachovanie férovej konkurenčnej súťaže.

Systém vyhľadávania a poskytovania štátnej pomoci by mohol byť aj v SR jednoduchším, a to vytvorením užívateľsky priateľského portálu s možnosťou vyhľadávania podľa relevantných kritérií/parametrov (napr. vek podniku, veľkosť podniku, región, odvetvie, oblasť zamerania pomoci – druh oprávnených nákladov, objem minimálnej a maximálnej

pomoci, iné). Podstatné je odstránenie rozdrobenosti informácií na množstve portálov rôznych poskytovateľov a vykonávateľov pomoci a čo najvyššia digitalizácia procesov. Príkladom by mohol byť portál podobne ako je v Rakúsku - portál Transparenzdatebank (TDB – v preklade Databanka transparentnosti). Je prispôsobený jednotlivým cieľovým skupinám užívateľov a postupne prevádza užívateľa možnosťami pomoci od ich strategického zamerania až po praktické informácie.

Príklad Rakúska

Úlohu koordinátora plní odbor „Právo EÚ o štátnej pomoci“ (Abteilung „EU-Beihilfenrecht“) na Ministerstve práce a hospodárstva (Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft). Na základe Zmluvy o ES komunikuje s EK, pričom sa riadi najmä čl. 106-109 ZFEÚ. Všetka komunikácia s EÚ vo veci štátnej pomoci sa za celé Rakúsko uskutočňuje centrálnne a jednotne prostredníctvom tohto odboru.

Oblasť štátnej pomoci v poľnohospodárstve koordinuje Ministerstvo pôdohospodárstva a lesného hospodárstva, regiónov a vodného hospodárstva (Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Regionen und Wasserwirtschaft). Tieto koordinujúce orgány sú zodpovedné za efektívnu implementáciu pravidiel štátnej pomoci. Zabezpečujú informovanosť a poradenstvo pre poskytovateľov pomoci, ako aj ich vzdelávanie. Čo sa týka vysvetľovania práva EÚ, ide však o nezáväzný právny názor – autentický výklad zákazu štátnej pomoci a jej výnimiek je vyhradený pre EK a Európsky súdny dvor. Poskytovatelia pomoci v Rakúsku sú často zabezpečovaní outsourcingom alebo sú súkromnými organizáciami. Každý poskytovateľ pomoci má aspoň jedného pracovníka, ktorý zabezpečuje naplnenie povinností v súvislosti s transparentnosťou poskytovania pomoci.

GBER (ako aj ABER a FIBER) je aplikované priamo, krajina nemá národnú legislatívu zaoberajúcu sa štátnou pomocou. Centrálny register štátnej pomoci Rakúsko nemá, má však viacero registrov vedených podľa pomoci vyžadujúcej notifikáciu, pomoci v rámci všeobecnej skupinovej výnimky a pomoci de minimis, ako aj podľa rôznych federálnych a spolkových schém podpory. Registre pomoci pre dopravu, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo vedú príslušné ministerstvá. Poskytovatelia pomoci sú priamo zodpovední za vkladanie dát do TAM, koordinačný orgán nemá žiaden vplyv na vkladané dáta, ani nekontroluje ich správnosť. Koordinátor vedie zoznam schém de minimis všetkých poskytovateľov, za súlad s pravidlami poskytovania tejto pomoci však zodpovedajú priamo poskytovatelia pomoci (poskytovanie individuálnej pomoci však tento zoznam neobsahuje). Splnenie spravodajskej povinnosti voči EK zabezpečuje Rakúsko prostredníctvom SARI systému.

Rakúsko sústreďuje informácie o možnej pomoci na portáli <https://transparenzportal.gv.at/tdb/tp/startpage> obsahujúcom databanku transparentnosti (TDB). TDB poskytuje prehľad o všetkých dostupných rakúskych schémach verejného financovania, a preto plní iné úlohy ako úlohy TAM. Domáce registre a TAM boli zavedené nezávisle od seba, a preto nie sú harmonizované. Hlavné prvky rakúskej databázy transparentnosti boli zavedené už v roku 2012, a preto nebolo možné predvídať kategórie a klasifikácie používané v TAM.

Informácie na tomto portáli sú rozdelené podľa cieľových skupín, a to podniky, subjekty verejného sektora, neziskové organizácie, ako aj súkromné osoby. Pre podniky sú osobitne uvedené možnosti pomoci pri zakladaní podniku, oblasť zamestnanosti, podľa hospodárskych odvetví, pre oblasť klímy, životného prostredia a inovácií, poradenstvo a pomoc pre existujúce podniky, iné (COVID-19, ochrana kultúrnych pamiatok, digitalizácia, daňové zvýhodnenia, konferencie a podujatia, atď.). Informácie v rámci danej skupiny idú až po vysvetlenie strategického zamerania pomoci, doteraz čerpanej pomoci podľa rokov,

identifikácia poskytovateľa pomoci s kompletnými kontaktmi, prehľadom základných podmienok poskytnutia pomoci/jej oprávnenosti, odkazmi na bližšie informácie. Systém ponúka automaticky aj ďalšie možnosti pomoci, ktoré sú podobné vyhľadanej možnosti. Systém umožňuje pre prihlásených užívateľov (súkromné osoby alebo podniky) viesť si vlastnú databázu vhodnej pomoci a ďalšie vyhľadávanie, resp. dopytovanie.

Portál obsahuje aj interaktívnu vizualizáciu poskytovanej a čerpanej pomoci za obdobie 2013 – 2023 podľa poskytovateľov pomoci s hrubým zameraním pomoci a vyčerpanej sumy. Okrem toho TDB obsahuje súbory o čerpaní pomoci za jednotlivé štvrťroky, pričom štatistické vyhodnotenia databázy sú dostupné na webovej stránke Statistics Austria. Systém umožňuje aj klasicky vyhľadávať prijímateľov pomoci podľa identifikačných údajov.

Celkovo je portál veľmi užívateľsky priateľský.

Okrem iného má Rakúsko vytvorený bezplatný online nástroj pre podávanie žiadostí, organizovanie a riadenia projektov pomoci. Ide o *aws Fördermanager*, ktorý funguje ako asistent podporujúci žiadateľa v celom procese od výberu relevantnej pomoci, podávanie žiadosti vrátane písomnej e-mailovej komunikácie s poskytovateľom/vykonávateľom pomoci až do konečného vyúčtovania pomoci. Zároveň je v prípade potreby možný osobný kontakt prostredníctvom *aws Start-up Center*. Výhodou je okrem online sprevádzania celým procesom aj účet podniku so všetkými pripravovanými a podanými žiadosťami ako aj realizovanými projektami. Prevádzkovateľom systému je *Austria Wirtschaftsservice GmbH*, ktorá je bankou v 100% vlastníctve Republiky Rakúsko v zastúpení Spolkového ministerstva pre prácu a hospodárstvo (Bundesministerium für Arbeit und Wirtschaft) a Spolkového ministerstva pre ochranu klímy, životné prostredie, energiu, mobilitu, inovácie a technológie (Bundesministerium für Klimaschutz, Umwelt, Energie, Mobilität, Innovation und Technologie), služby však vykonáva aj pre ostatné spolkové ministerstvá, spolkové krajiny a iné verejné inštitúcie. Dôležité pre užívateľov – podniky, je prepojenie centrálného portálu rakúskej spolkovej vlády (USP – Unternehmens Service Portal) s *aws Fördermanager*.

Ďalšie návrhy a odporúčania:

Z Kontroly účelnosti *fitness check*, pripomienok a stanovísk z verejných konzultácií, ako aj realizovaného dopytovania je zrejmé, že výška stropu na poskytovanie pomoci de minimis 200 tisíc EUR za 3 fiškálne roky je nedostatočná. Avšak nový návrh Komisie je považovaný zástupcami krajín EÚ, ako aj krajín V4 za nedostatočný. Návrhy na strop pomoci sa pohybujú od najnižšieho 250 tis. EUR (Dánska konfederácia priemyslu) až po 1 mil. EUR (napr. Ministerstvo zemédelství ČR). Zo stanovísk z verejných konzultácií zo SR je uvedený návrh stropu 800 tis. EUR. Vyšší strop síce čiastočne obmedzí právomoci EK, avšak väčšina subjektov deklaruje, že jeho zavedením by nedošlo k zníženiu miery právnej istoty, že pomoc je poskytovaná v súlade s pravidlami a najmä by celý proces výrazne urýchlil a zjednodušil. Je možné však predpokladať, že výrazným zvýšením stropu pomoci by sa posunulo využívanie tejto pomoci pre väčšie podniky.

Stále viac je kritizovaná vysoká administratívna náročnosť najmä pri poskytovaní malých súm pomoci. Platí to osobitne pre MSP, pričom stále pretrváva diskusia ohľadom úpravy požiadaviek na takto poskytovanú pomoc a prispôsobenie celého procesu k hodnote pomoci. Aj PMÚ SR eviduje požiadavku od poskytovateľov pomoci stanoviť hranicu pomoci, pod ktorú by sa zákon o štátnej pomoci nemusel uplatňovať. Samozrejme najviac by to bolo nápomocné mikro- a malým podnikom tak, aby náročnosť procesu nebola kontraproduktívna a neodradzujúca o požiadanie o takúto pomoc. V tejto súvislosti však nie sú zrejmé posuny vo vývoji riešenia problematiky.

Na jednej strane k zvýšeniu transparentnosti poskytovania pomoci prispela znížená hranica pomoci pre povinnosť zápisu do registra transparentnosti EÚ (Transparency public

search) obsahujúci údaje od roku 2016, na druhej strane ide o zvýšenie administratívnych prác poskytovateľa pomoci, resp. úradu koordinujúceho pomoc.

Orientácia v nariadeniach, prekladoch a stanoviskách k nariadeniam EK je problematická aj vzhľadom na absentujúce dátumy v dokumentoch, resp. s nemožnosťou overiť aktuálnosť dokumentu. Databázy EK týkajúce sa schém pomoci obsahujú nesprávne identifikovaných poskytovateľov pomoci a uvádzajú len všeobecné kontakty. Náprava v tejto oblasti by prispela k jednoduchšej orientácii v aj tak zložitej problematike a súbore dokumentov.

V roku 2021 vstúpila do platnosti aktualizovaná Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov (schválená uznesením vlády SR č. 234/2021). Aktualizáciou jednotnej metodiky boli v SR zavedené princípy one-in-one-out, resp. one-in-two-out (1in1out, resp. 1in2out). Aj keď v súčasnej novele Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov výnimka týkajúca sa administratívnej záťaže spojenej s poskytovaním štátnej pomoci ostáva v pôvodnom znení a tejto oblasti sa novela netýka, efekty zavedeného princípu môžu byť nepriamo prínosné aj pre postupné iniciovanie znižovania administratívnej záťaže pri poskytovaní štátnej pomoci. Toto pravidlo je aj súčasťou Plánu obnovy a odolnosti SR (ÚV SR) ako súčasť tematického komponentu Zlepšovanie podnikateľského prostredia vrátane antibyrokratického balíčka a reformy verejného obstarávania. Nápomocným v zjednodušení procesov nepriamo aj v štátnej pomoci budú aktivity v rámci tematického komponentu Digitálne Slovensko.

V podpore MSP sa angažuje sieť vyslancov MSP pri EK – *SME Envoys network*. Prístup k finančným zdrojom pre MSP, ako aj zníženie administratívnej záťaže a zlepšenie ich prístupu na trh patria medzi aktuálne kľúčové priority siete. Jej úlohou je vo všeobecnosti podpora záujmov MSP v Komisii a presadzovanie uplatňovania zásady „mysli v malom“ na tejto úrovni (Stratégia Európa 2020). *SME envoys network* kooperuje s platformou F4F²⁷, ktorá je skupinou odborníkov angažujúcou sa v návrhoch pre EK na zjednodušenie právnych predpisov EÚ a zníženie zbytočných administratívnych nákladov s tým súvisiacich, v rámci programu regulačnej vhodnosti a výkonnosti – REFIT²⁸. Zaangažovanie tejto skupiny odborníkov do podpory štátnej pomoci a pomoci de minimis pre MSP by mohlo pomôcť presadiť záujmy aj v oblasti zjednodušovania poskytovania pomoci všeobecne a nastavenia zjednodušenia pre malé sumy pomoci využívané najmä mikro- a malými podnikmi.

PMÚ SR každoročne vydáva správu o svojej činnosti (súčasťou je aj štátna pomoc), ktorá obsahuje aj niektoré dáta k pomoci de minimis (počet prípadov, počet príjemcov, objem poskytnutej pomoci), avšak k poskytovaniu pomoci pre MSP sa nevyjadruje. Správa o poskytnutej štátnej pomoci, ktorú každoročne vydáva, obsahuje len súborný údaj o podiele MSP na celkovom objeme poskytnutej štátnej pomoci (v závere správy). K financovaniu MSP v rámci štátnej pomoci sa vyjadruje v samostatnej podkapitole, avšak názov kapitoly je zavádzajúci, nakoľko obsahuje len poskytnutú „pomoc pre MSP vrátane rizikového kapitálu“ (aj keď to z kontextu správy je zrejmé len nepriamo). Problém vyplýva zo štruktúry sledovania štátnej pomoci v databáze EK, ktorá v klasifikácii účelov/cieľov pomoci sleduje len tento cieľ, ktorý je jasne špecificky priznateľný zámeru na pomoc pre MSP. V tejto súvislosti teda možno odporučiť, aby v správach PMÚ SR bola preformulovaná príslušná podkapitola a jej text a aby bolo sledované poskytnutie štátnej pomoci, ako aj pomoci de minimis podľa veľkosti podniku v jadre správ a logicky táto časť patrí skôr do správy o poskytovaní štátnej pomoci, ako do výročnej správy úradu. V tejto súvislosti Poľská správa

²⁷ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_en

²⁸ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof_en

o štátnej pomoci obsahuje okrem vybratých ukazovateľov za štátnu pomoc v krajine aj údaje o pomoci de minimis. Pozitívne je členenie poskytnutej pomoci podľa veľkosti podniku. Aj keď aktuálne tieto správy poľský úrad zverejňuje len v poľskom jazyku bez možnosti získať jej anglickú verziu na požiadanie.

Nakoľko správy o poskytnutí štátnej pomoci neobsahujú tieto údaje a aktuálny register pomoci IS SEMP je prístupný verejnosti len vo veľmi obmedzenom režime, neumožňuje odbornej verejnosti skúmať aspekty poskytovania pomoci pre MSP. Osobitná príležitosť v tomto kontexte vzniká v súčasnosti v súvislosti s návrhom EK na zriadenie povinného, verejnosti dostupného registra pomoci de minimis. Na Slovensku je register de minimis súčasťou už spomínaného IS SEMP. Prispôbenie registra tak, aby v ňom bolo osobitne sledované kritérium/parameter veľkosti podniku, by významne napomohlo analyzovaniu pomoci práve pre malé a stredné podniky. Je dôležité posilniť v tomto zmysle aj správy o štátnej pomoci. Poľský register štátnej pomoci umožňuje selekciu MSP z poskytovania pomoci, avšak je vhodný na vyhľadávanie len jednotlivých prípadov. Systém nie je vhodný na získavanie súborných dát pri výpočte ukazovateľov poskytovanej pomoci, formát výstupu zo systému je na tieto účely nepoužiteľný. Na požiadanie však úrad zasiela výstupy vo formáte Microsoft Excel.

Vo všeobecnosti je návrh zavedenia povinného centrálného registra pomoci de minimis vítaný a vnímaný ako prínosný (z krajín V4 mimo Maďarska a väčšinou krajín EÚ) za podmienky, že nezvýši administratívnu náročnosť poskytovania štátnej pomoci. Tento centrálny register pomoci má obsahovať úplné informácie o akejkoľvek pomoci de minimis poskytnutej ktorýmkoľvek orgánom v príslušnom členskom štáte. Centrálny register pomoci de minimis musí byť zriadený tak, aby umožňoval ľahký prístup k informáciám. Informácie musia byť zverejnené v nechránenom tabuľkovom formáte, ktorý umožňuje vyhľadávať, získavať a sťahovať údaje a ľahko ich uverejňovať na internete, napríklad vo formáte CSV alebo XML. Centrálny register pomoci de minimis musí byť prístupný prostredníctvom internetových stránok bez akýchkoľvek obmedzení, ako je napríklad predchádzajúca registrácia užívateľov. Alternatívne môžu členské štáty poskytnúť úplné informácie o akejkoľvek pomoci de minimis poskytnutej ktorýmkoľvek orgánom v príslušnom členskom štáte v registri na úrovni Únie. Naš IS SEMP, ktorý je využívaný v súčasnosti pre štátnu pomoc, ako aj pomoc de minimis, umožňuje aj vstup verejnosti do registra de minimis za 3 posledné roky (vrátane aktuálneho) a výstupy sú vo formáte Microsoft Excel. Tak, ako je už uvedené, vhodné by bolo, aby register nebol obmedzený len na 3 roky (aj keď z hľadiska dodržania stropu pomoci je to najpodstatnejšia funkcia registra), ale obsahoval aj poskytovanie pomoci za predchádzajúce roky. A nakoľko sa informácie o veľkosti podniku aj tak vyžadujú do žiadateľa, o túto informáciu by bolo možné doplniť funkčnosť tohto registra.

Požiadavka možnosti vyhľadávať podľa veľkosti podniku by sa mohla vzťahovať aj na databázu EK k štátnej pomoci (*scoreboard*), ktorá takisto neumožňuje vyhľadávanie osobitne pre MSP a ani správy EK (*scoreboard report*) tieto údaje neuvádzajú. Zaujímavé je, že register transparentnosti EÚ (*Transparency public search*), ktorý je inak absolútne nevyhovujúci, užívateľsky nepriateľský, pre prácu s dátami, vyhľadávanie podľa MSP umožňuje. User unfriendly je táto databáza z viacerých hľadísk – dáta sa vyskytujú v jednej databáze/výstupe v rôznych menách, prácu sťažujú prázdne riadky pri podnikoch bez vysvetlenia dôvodu, niektoré krajiny uvádzajú nie poskytnutú sumu, ale rozmedzie súm.

Inštitúcie podporujúce podnikanie v SR upozorňujú na to, že štátna pomoc často plynie podnikom so silným postavením na trhu a na to, že najpodstatnejšie v snahe podporiť konkurencieschopnosť hospodárstva krajiny je budovať kvalitné podnikateľské prostredie, aj s osobitným zreteľom na podniky pôsobiace v okresoch s vysokou nezamestnanosťou a so štrukturálnymi problémami. Sledovanie efektívnosti štátnej pomoci nielen v zmysle využitia

disponibilných verejných zdrojov, ale najmä vo vzťahu ku skúmaniu reálnych prínosov poskytnutia tejto pomoci, je dôležitým faktorom aj vo vzťahu k akceptácii využívania verejných zdrojov na štátnu podporu zo strany verejnosti.

Záver

Predložená štúdia vychádza z analyzovania podmienok čerpania štátnej pomoci a pomoci de minimis v krajinách EÚ, pričom sa sústreďuje na európsku legislatívu, platné nariadenia, resp. návrhy nariadení EK, najmä vo vzťahu k pomoci pre MSP. Dostupné dáta za krajiny EÚ umožnili prepočty rôznych ukazovateľov poskytovania štátnej pomoci a následne komparáciu SR a krajín V4 navzájom ako aj s krajinami EÚ. Pri skúmaní sme sa zamerali na obdobie rokov 2014 - 2021 a pre výpočty sme využívali dáta z databázy EK/DG Competition a dostupné zdroje národných databáz jednotlivých krajín V4. Analyzované sú viaceré ekonomické ukazovatele čerpania štátnej pomoci za jednotlivé krajiny V4, a to celkový objem štátnej pomoci, podiel poskytnutej štátnej pomoci na HDP, objem štátnej pomoci na obyvateľa. Z hľadiska foriem pomoci je čerpanie analyzované podľa nástrojov štátnej pomoci za krajiny V4 ako celok, ako aj za jednotlivé krajiny. Podrobnejší pohľad je venovaný najmä prevládajúcim nástrojom štátnej pomoci v komparácii krajín V4 a krajín EÚ a v tomto kontexte sme charakterizovali jednotlivé krajiny V4 navzájom a aj v komparácii s krajinami porovnateľnými v sledovanom ukazovateli. Osobitnú pozornosť sme venovali vybraným cieľom pomoci sústreďujúc sa najmä na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“. Súčasťou štúdie je porovnanie krajín V4 aj z aspektu zabezpečovania koordinácie pomoci, ako aj transparentnosti štátnej pomoci z hľadiska využívania registrov štátnej pomoci, ich náplni a dostupnosti.

Realizované skúmanie umožnilo identifikovať odlišnosti v poskytovaní pomoci medzi krajinami V4. Odlišnosti sa prejavujú v základných komparovateľných ukazovateľoch, ako sú objem čerpania pomoci na obyvateľa a podiel štátnej pomoci na HDP. V oboch ukazovateľoch sa pohybuje SR, spomedzi krajín V4, na výrazne najnižšej úrovni a toto konštatovanie platí aj v porovnaní s krajinami EÚ. SR je na spodných priečkach v čerpaní pomoci na obyvateľa a pohybuje sa pod priemerom EÚ v podieli na HDP, pričom ostatné krajiny V4 sú vysoko nad priemerom, na začiatku rebríčka. Odlišnosti sú zrejmé aj z využívaných nástrojov pomoci. Štátna pomoc je v krajinách V4 koncentrovaná podobne ako v rámci krajín EÚ na nástroj *priamy grant*. V SR je však táto koncentrácia najvýraznejšia zo všetkých krajín V4 a naopak, *priamy grant/bonifikácia úrokov* má u nás oveľa menší význam ako v krajinách V4. SR, na rozdiel od Poľska, takmer nevyužíva štátnu pomoc poskytovanú prostredníctvom *úveru/návratných preddavkov*.

Celkovo na MSP čerpala SR štátnu pomoc v sledovaných rokoch v rozmedzí zhruba 26 % (v roku 2017) až 76 % (v roku 2021). Čerpanie na MSP je podielovo vyššie ako zistené čerpanie v Poľsku. Napriek tomu, že SR v rokoch 2017 a 2018 nečerpalo vôbec na cieľ „MSP vrátane rizikového kapitálu“ je vo využití tohto cieľa pomoci na úrovni priemeru V4 podobne ako Poľsko. Ide ale o trojnásobne nižšiu hodnotu podielu ako má Maďarsko, ktoré je presne na úrovni priemeru EÚ.

V rámci pomoci de minimis možno konštatovať, že sa objem poskytnutej pomoci každoročne zvyšuje, medzi rokmi 2016 a 2022 až na dvojnásobok a mierne rastie aj počet podporených podnikov. Výška poskytnutej pomoci na podnik v priemere predstavuje 6,6 tisíc EUR. Jednoznačne najviac čerpanou je pomoc vo veľkostnej kategórii pomoci do 25 tis. EUR, a to vychádzajúc z dát o objeme pomoci, ako aj počte podnikov. V porovnaní s ČR čerpá SR celkovo vyšším objemom pomoci a z prepočtu pomoci de minimis na obyvateľa v týchto krajinách možno konštatovať, že SR čerpá zhruba raz taký objem pomoci na obyvateľa ako ČR.

SR má v porovnaní s Maďarskom a Poľskom nízky podiel pomoci poskytovanej cez GBER a zároveň ani nerastie jeho podiel na štátnej pomoci v priebehu sledovaných rokov (čo sa týka EÚ je tento podiel zhruba na úrovni priemeru). Možno predpokladať príležitosť pre

efektívnejšie využívanie GBER a tak zjednodušenie umožňujúce rýchlu implementáciu opatrení bez narušenia hospodárskej súťaže na jednotnom trhu.

Organizačne sú krajiny V4 odlišné vzhľadom na zabezpečovanie koordinácie a monitorovania pomoci. SR, ako aj Maďarsko, má koordináciu koncentrovanú na jeden úrad, ČR a Poľsko zverilo túto úlohu dvom koordinátorom, pričom ide o vyčlenenie kompetencie pre pôdohospodárstvo, príp. aj zabezpečovanie prevádzky registra de minimis ako je to v ČR. Štúdia identifikuje plusy a nedostatky databáz, ktoré krajiny V4 využívajú na monitorovanie pomoci aj v kontexte dostupnosti dát. Pozitívne je, že databáza, ktorú využíva SR, spĺňa podmienku prístupnosti pre verejnosť, výhrady voči jej funkčnosti boli však zistené zo strany poskytovateľov a vykonávateľov pomoci.

Odporúčania a návrhy, ktoré sme v štúdiu uviedli, vychádzajú z realizovaných analýz dostupných dát, štúdia sekundárnych zdrojov, vlastných návrhov ako aj primárneho dopytovania sústredeného na identifikovanie problémov a prekážok v poskytovaní pomoci v SR. Problémy a prekážky v poskytovaní pomoci v EÚ sú uvedené v tabuľke 85 a aktuálne zistenia v SR súborne v tabuľke 86 (kapitola 8). Ide o súbor aspektov viažucich sa na pravidlá EK, národnú legislatívu, problémy s vymedzením dôležitých pojmov v pomoci a ich dopad, dostupnosť informácií o pomoci, administratívnu a časovú náročnosť pre žiadateľov pomoci, ale aj poskytovateľov/vykonávateľov pomoci, problémy v oblasti nastavenia schém pomoci či v procese podávania a schvaľovania pomoci, na spoluprácu medzi zainteresovanými subjektami ako aj na IS pomoci. Odporúčania a návrhy sa týkajú rôznych oblastí, a to organizačnej, legislatívnej, procesnej a informačnej a sú uvedené v poslednej 9. kapitole štúdie. Tento súbor odporúčaní môže slúžiť pre tvorcov politik a opatrení s dopadom na MSP v zlepšovaní systému poskytovania štátnej pomoci a pomoci de minimis.

Na naplnenie zámeru štúdie bolo zorganizované dopytovanie orientované na koordinátorov pomoci v jednotlivých krajinách V4 (v prípade rozdelenia kompetencií v krajine na dvoch koordinátorov). Respondentami boli vybraní poskytovatelia štátnej pomoci a aj pomoci de minimis v krajinách V4, v zastúpení aspoň po dve inštitúcie. Zo SR boli oslovené ministerstvá ako poskytovatelia/vykonávatelia pomoci (odpovede sa podarilo získať z MH SR, Ministerstva dopravy SR, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR) a mnohé organizácie ako vykonávatelia pomoci. Osobitne boli oslovení zástupcovia krajín V4 v sieti SME envoy network a vybraných krajín EÚ.

Metodicky sme sa opierali o spracovanie dostupných sekundárnych dát a aktuálnu legislatívu v danej oblasti, resp. návrhy nových nariadení. Čo sa týka databáz obsahujúcich údaje o poskytovanej štátnej pomoci a pomoci de minimis, išlo najmä o databázu Eurostat vzťahujúcu sa na štátnu pomoc, národné databázy jednotlivých krajín V4 dostupné verejnosti a uvádzané v texte štúdie ako aj databázu EK TAM. Doplnujúcimi boli správy úradov koordinujúcich a monitorujúcich štátnu pomoc a pomoc de minimis, ako aj ich správy o štátnej pomoci a ďalšie rôzne štúdie a správy vzťahujúce sa na danú problematiku. Samozrejme, významnými boli webové portály EK (najmä DG Competition), vrátane portálu verejnej diskusie, ďalej portály úradov koordinujúcich pomoc, poskytovateľov a vykonávateľov pomoci. V priebehu časového priestoru na spracovanie štúdie prebiehala e-mailová komunikácia s rôznymi subjektami významnými v procese poskytovania štátnej pomoci, vrátane koordinátorov pomoci v krajinách V4, teda PMÚ SR, poľský UOKiK a Ministerstvo Rolníctva i Rozvoju Wsi (Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka), český UOHS a Ministerstvo zemědělství ČR (sekcia EÚ a zahraničných vzťahov), maďarský TVI a samotnej DG Competition pri EK.

Zoznam použitej literatúry

Analýza inštitútu pomoci de minimis na Slovensku. Bratislava: SBA, 2019.

Annual Activity Report 2020 EXECUTIVE AGENCY FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES (EASME). EC, 2021. Dostupné na internete: https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2020-executive-agency-small-and-medium-sized-enterprises_en

Annual Report on European SMEs 2021/2022 SMEs and environmental sustainability Background document. EC, 2022. Dostupné na internete: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-performance-review_en#paragraph_885

Barriers for SMEs on the Single Market. SME Envoys Network. Danish Business Authority, 2018. Dostupné na internete: https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2019-03/barriers_for_smes_on_the_single_market.pdf

Commission Staff Working Document. Common methodology for State aid evaluation. Brussels: EC, 2014. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/state_aid_evaluation_methodology_en.pdf

Commission Staff Working Document. FITNESS CHECK of the 2012 State aid modernisation package, railways guidelines and short-term export credit insurance. Brussels: EC, 2020.

Fact-finding study on the transparency requirements implementation of the under the GBER and relevant guidelines Competition. Brussels: EU, 2021. ISBN: 978-92-76-24549-0.

Flash Eurobarometer 498: SMEs, green markets and resource efficiency. EC, 2021.

Ide o štátnu pomoc? Ak áno, je potrebné ju notifikovať Európskej komisii? Príručka koordinátora pomoci. PMÚ SR, 2017. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1546_prirucka-koordinatora-pomoci_ide-o-statu-pomoc_03_20171.pdf?csrt=13975046996547448700.

Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov. Informatívne konsolidované znenie účinné od 31. marca 2023. ÚV SR, 2023. Dostupné na internete: https://www.mpsvr.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/2023/posudzovanie%20vplyvov%202023/jednotna_metodika_na_posudzovanie_vyb_ranych_vplyvov_31122022.pdf

Metodické usmernenie Jediný podnik. PMÚ SR, 2023. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1895_metodicke-usmernenie-jediny-podnik.pdf?csrt=13975046996547448700

Metodický pokyn na zabezpečenie jednotného obsahu žiadosti o stanovisko poskytovateľov minimálnej pomoci ad hoc podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013

o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis. PMÚ SR. https://www.antimon.gov.sk/data/files/1545_metodicky-pokyn-podla-nariadenia-1407_2013-na-zabezpecenie-jednotneho-obshu-ziadosti-o-stanovisko-poskytovatelov-minimalnej-pomoci-ad-hoc.pdf?csrf=3463218375042758390

Monitoring SMEs' performance in Europe. Methodological assessment of the SBA Scoreboard 2021. Brussels: EC, 2022.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32021R0523>

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 a 108 zmluvy. Často kladené otázky. EK. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1537_faq-gber-1-cast1.pdf?csrf=14422172583581643966

Nariadenie Komisie č. 1407/2013 z roku 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1407>

Národný projekt Modernizácia miestnej územnej samosprávy. Štátna pomoc. ZMOS, 2021. Dostupné na internete: https://npmodmus.zmos.sk/download_file_f.php?id=1535059

OECD Financing SMEs and Entrepreneurs Scoreboard 2023 Highlights. OECD, 2023. Dostupné na internete: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/a8d13e55-en.pdf?expires=1683667955&id=id&accname=guest&checksum=64E17A882D9767FAEBE55A2A0567E68D>

Oznámenie o zjednodušenom postupe vybavovania určitých prípadov štátnej pomoci. Zhrnutie určené občanom. EK, 2009. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/simplified_procedure_summary_sk.pdf

Oznámenie Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci na podporu rizikových finančných investícií (C(2021) 8712 final). EK. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1666_usmernenia-o-statnej-pomoci-na-podporu-rizikovych-financnych-investicii.pdf?csrf=14422172583581643966

Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C 262/01). Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1513_oznamenie-o-pojme-pomoc_sk.pdf?csrf=13975046996547448700

Perception and awareness about transparency of state aid (Special Eurobarometer 484). EC, 2016. Dostupné na internete: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/390e220d-a65a-4fa2-9c92-7e3934734421>

Plán obnovy a odolnosti SR. ÚV SR, 2023.

Príručka pre používateľov k definícii MSP. Luxembourg: EU, 2020. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1776_sme_definition_user_guide_sk_2020.pdf?csrf=13975046996547448700

Report of the SME envoy network to the Competitiveness Council. SME envoy network. Dostupné na internete: <https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2021-11/2021%20Annual%20Report%20SME%20Envoy%20Network%20Final.pdf>

Rules applicable to state aid. EU, 2014. Dostupné na internete: https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-04/compilation_legislation_state_aid_15_04_14_en.pdf

Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom. Urząd Ochrony Konkurencji I Konsumentów. Dostupné na internete: https://uokik.gov.pl/raporty_i_analizy2.php (za jednotlivé roky)

Raport o pomocy de minimis w Polsce udzielonej przedsiębiorcom. Urząd Ochrony Konkurencji I Konsumentów. Dostupné na internete: https://uokik.gov.pl/raporty_i_analizy2.php (za jednotlivé roky)

Slovak Investment Holding Multi-sector financial instruments in Slovakia. SIH, 2023. Dostupné na internete: <https://www.sih.sk/en/aktuality/how-to-invest-in-the-eu-slovakia-is-a-model-for-other-countries>

Súhrnná správa o uplatňovaní mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov za rok 2021 a 2022. MH SR, 2023.

Survey on the access to finance of enterprises (SAFE) Analytical Report 2022. EC, 2023.

Dostupné na internete: https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/data-and-surveys-safe_en

Správa o poskytnutí štátnej pomoci v Slovenskej republike. (jednotlivo za roky 2021 až 2016). PMÚ SR. Dostupné na internete: <https://www.antimon.gov.sk/rocne-spravy-o-poskytnutej-statnej-pomoci/?csrt=15986307918905785560>

State aid scoreboard. EC, DG Competition. Dostupné na internete: https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/scoreboard_en (jednotlivé roky)

Stratégia pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu. Brusel: EK, 2020. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2020:103:FIN>

The European Union's efforts to simplify legislation. Annual Burden Survey 2021. EC, 2022. Dostupné na internete: https://commission.europa.eu/publications/annual-burden-survey_en

Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách (nariadenie č. 651/2014) – pracovný dokument. Pomoc na uľahčenie prístupu k financovaniu pre MSP, PMÚ SR. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1523_comp-2015-00732-02-02-sk-tra_gber_aid-for-access-to-financer-for-smes1.pdf?csrt=15986307918905785560

Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách (nariadenie č. 651/2014) – pracovný dokument Pomoc pre MSP, PMÚ SR. Dostupné na internete: https://www.antimon.gov.sk/data/files/1524_comp-2015-00732-02-01-sk-tra_gber_aid-to-smes1.pdf?csrt=15986307918905785560

Výročná správa. PMÚ SR. (jednotlivo za roky 2016-2021). Dostupné na internete: <https://www.antimon.gov.sk/vyročne-spravy/?csrt=15986307918905785560>

Výroční zprávy. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné na internete: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/vyrocní-zpravy.html> (jednotlivé roky)

30 let Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Dostupné na internete: file:///C:/Users/EU/Downloads/30-let-UOHS-CZ_EN_web_final.pdf

Zmluva o fungovaní Európskej únie. Dostupné na internete: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0021.01/DOC_3&format=PDF

Prílohy

Príloha 1 Najdôležitejšie nástroje štátnej pomoci v jednotlivých krajinách V4 za obdobie 2014 – 2021, v % z celkového objemu štátnej pomoci – súhrnná tabuľka

Nástroj pomoci/krajina	Česko	Maďarsko	Poľsko	Slovensko
Priamy grant/bonifikácia úrokov	26,87	53,06	36,00	9,36
Priamy grant	30,00	30,00	35,00	59,00
Daňový bonus	3,26	2,89	6,97	7,35
Zníženie sadzby dane	0,77	1,01	0,01	11,78
Daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane	0,68	2,19	3,81	0,81
Subvenčné služby	1,63	1,73	1,44	0,79
Iné formy daňových výhod	3,11	0,91	0,46	0,0006
Iné	31,58	0,57	0,91	6,46
Záruky	0,78	1,24	0,44	4,25
Úver/návratné preddavky	0,12	0,28	6,64	0,004
Mäkké úvery	0,01	0,97	0,40	0,17

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Príloha 2 Najdôležitejšie nástroje štátnej pomoci v krajinách V4 v jednotlivých rokoch, v % z celkového objemu štátnej pomoci – súhrnná tabuľka

V4/roky	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Priamy grant/bonifikácia úrokov	1,1200	27,2400	39,4200	56,0900	53,4700	49,7200	22,8200	32,3100
Priamy grant	78,1300	49,7700	29,8600	17,9800	17,5700	19,8000	15,1900	38,3000
Daňový bonus	10,6000	9,0100	6,7500	4,9500	3,9900	3,2400	0,7600	0,9000
Zníženie sadzby dane	1,4900	1,5800	0,8200	0,4600	0,9600	1,0500	0,3000	0,1500
Daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane	0,0500	3,9500	2,6800	2,4300	2,9200	3,7600	1,5900	2,2700
Subvenčné služby	0,8700	2,1000	1,7100	1,6600	1,9700	1,9900	0,4800	1,1100
Iné formy daňových výhod	2,5700	1,6500	1,5100	0,8200	1,6800	0,6100	0,3500	0,4600
Iné	0,0700	0,2100	14,7700	12,4200	13,9600	15,2500	5,9900	8,5100
Záruky	0,0700	0,0000	0,2000	0,0000	0,0001	0,0000	2,3100	4,1300
Úver/návratné preddavky	0,0050	0,7800	0,1100	0,1200	0,5000	0,1500	34,6800	0,2600
Mäkké úvery	0,6600	0,2800	0,0900	0,0400	0,0400	0,0100	0,6400	1,1800

Zdroj: Vlastné prepočty na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Príloha 3 Nástroje štátnej pomoci a hrubý prehľad ich využívania v krajinách V4 v rokoch 2014 – 2021 – hrubý prehľad všetkých nástrojov

Nástroj pomoci	2014 – 2021
Priamy grant	áno
Záruky	v rokoch 2020 – 2021
Dotácia na úrokové sadzby	len Česko každý rok (0,02 % HDP – 0,03 %)
Mäkké úvery	Česko nie, Slovensko v roku 2021 (0,03 % HDP), Maďarsko počas koronových rokov 0,14, resp. 0,11 %, Poľsko jeden rok 0,01 %
Zníženie odvodov na sociálne zabezpečenie	len Poľsko v roku 2020 (0,56 % HDP)
Návratné granty	nie
Daňový bonus	áno
Odklad dane	nie
Iné formy daňových výhod	áno, Slovensko nie
Zníženie základu dane	len Poľsko
Zníženie sadzby dane	áno
Úhradové platby	len Poľsko v roku 2020 (0,39 % HDP) a 2021 (0,28 % HDP)
Subvenčné služby	áno
Fiškálne opatrenia	len Poľsko
Priamy grant/bonifikácia úrokov	áno
Daňové zvýhodnenia alebo oslobodenie od dane	áno
Úver/vratné preddavky	áno
Poskytovanie rizikového kapitálu	len Maďarsko v rokoch 2014 a 2015
Odpis dlhu	len Poľsko v rokoch 2020 a 2021
Iné formy of intervencie do vlastného kapitálu	Maďarsko v niektorých rokoch až 0,15 % HDP, Poľsko 0,01 % dva roky
Rekapitalizácia	nie
Kapitálové nástroje	len Poľsko v roku 2020 (0,05 % HDP)
Podriadený dlh	nie
Iné hybridné kapitálové nástroje	nie
Hybridné kapitálové nástroje (konvertibilné dlhopisy)	nie
Iné	áno

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát EK, 2023, <https://webgate.ec.europa.eu/comp/>

Príloha 4 Podiel štátnej pomoci pre MSP v SR podľa poskytovateľov pomoci, 2018 – 2022, v %

Poskytovateľ pomoci	2018	2019	2020	2021	2022
MPSVR SR	26,08	41,78	66,87	84,02	90,18
MH SR	41,93	26,75	64,38	49,26	42,53
SIH	-	-	68,91	89,55	53,20
MF SR	0,00	0,00	42,71	57,89	59,61
MPRV SR	91,29	97,90	96,96	95,67	91,00
FR SR (CÚ)	7,26	33,26	28,96	26,87	40,68
FR SR (DU)	1,71	1,69	-	-	-
MŽP SR	0,95	14,50	41,42	42,43	39,66
MDV SR	-	0,00	-	54,11	15,81
AVF	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
EXIMBANKA SR	-	-	18,98	28,90	0,00
MŠVVŠ SR	86,60	91,18	94,88	84,43	73,73
EF	53,86	45,83	0,25	0,27	-
FPŠ	-	-	-	64,70	30,80
MZ SR	-	-	100,00	100,00	100,00
FPU	85,38	77,50	86,90	95,22	96,44
APVV	84,18	89,12	92,12	97,02	94,87
MIRRI SR	-	-	100	21,18	44,49
FPKNM	99,88	99,12	99,39	99,40	99,37
MO SR	100,00	0,00	0,00	1,65	100,00
TSK	-	-	-	0,00	-
MK SR	100,00	-	-	100,00	-
Mesto Stará Ľubovňa	100,00	-	100,00	100,00	-
ÚV SR	14,29	100,00	100,00	-	-
MK SR	-	100,00	100,00	-	100,00
VA	-	-	-	-	73,53
TTSK	-	-	-	-	0,00
ŠIOV	-	42,68	-	-	-
Priemer	34,77¹	38,92	63,33	76,09	65,95

Pozn.: ¹ Daný percentuálny údaj neobsahuje rozdelenie poskytnutej štátnej pomoci MSP za investičné stimuly č. SK 22 2004, č. XR 158/2007 a č. N 659/2006, vzhľadom na skutočnosť, že pri týchto schémach nie je dostupné štatistické rozdelenie poskytnutej štátnej pomoci podľa typu podniku. Daný percentuálny údaj je vypočítaný zo vstupných údajov, ktoré predstavujú 98,83 % z celkovej poskytnutej štátnej pomoci.

Nevyplnené polia v tabuľke znamenajú, že poskytovateľ v tomto roku štátnu pomoc neposkytoval.

Zdroj: Spracované na základe ročných správ o štátnej pomoci (PMÚ SR)

Príloha 5 SME envoys network zastúpenia krajín V4

	Organizácia	Meno
Česko	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	Marian Piecha
Maďarsko	Ministry for National Economy	László Hunyadi
Poľsko	Ministry of Entrepreneurship and Innovation	Wojciech Paluch
Slovensko	Ministerstvo hospodárstva SR	Peter Švec

Pozn.: Databáza členov siete zverejnená na webovom sídle EK je neaktuálna aj vzhľadom na meniace sa pozície vo vysokých funkciách zástupcov vlády v krajinách. Niektoré aktuálne zmeny sú uvedené v tabuľke.

Zdroj: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/sme-envoys-network_en